

OBRANA

**Vojenské cvičenia
v roku 2016**

**Rozhovor
s ministrom
obransy
MARTINOM
GLVÁČOM**

**Rovnošata
generála
Kristína**

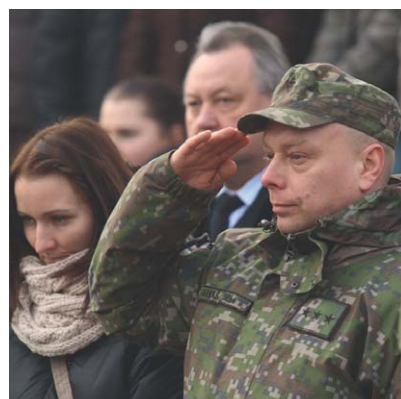
**Migračná
kríza v Európe**

**Naši na cvičení
TRIDENT JUNCTURE**

**Posledný let
bombardéra
VULCAN**

**Najlepší poddôstojník
ozbrojených síl**

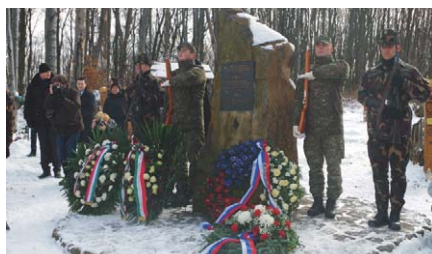
Mráz spomienok a kvety úcty



„Čas možno bolesť zjemniť, ale prázdne miesto v srdciach zostane navždy. Uvedomujem si, že žiadne slová nedokážu vyjadriť podstatu bolesti a hĺbku straty, ktorú ste zažili. Chcel by som na tomto mieste vyzdvihnúť vašu silu a vytrvalosť, s ktorou aj napriek krutej rane osudu ďalej kráčate životom. To je vzorom aj pre nás...“ povedal minister obrany SR Martin Givčák 19. januára 2016 v Hejciach. Ministrove slová patrili pozostalým, ktorí sem prišli spomínať na svojich najbližších, no aj ostatným príbuzným našich vojakov, ktorí si tragickú smrť svojich blízkych pred desiatimi rokmi so smútkom pripomínali doma. Sústrasť pozostalým prišli vyjadriť aj prezidenti Slovenska a Maďarska Andrej Kiska a János Áder, maďarský ministerský kolega Martina Givčáka István Simicskó, náčelníci oboch generálnych štábov generáli Milan Maxim a Tibor Benkő, ako aj námestník generálneho tajomníka NATO pre operácie Patrick Turner.

Text: Pavol Vitko

Foto: Jozef Žiak, Michal Psota



Novoročné predsavzatia sú nanič!

Na prahu nového roka, prejedným z vianočného hodovania a leňošenia, sa nám zdá jednoduché zapovedať sa k športovaniu, znižovaniu hmotnosti, skončovaniu s cigaretami, racionálnemu stravovaniu a vôbec – zdravému životnému štýlu. Zaujímavé: pod „zdravým životným štýlom“ si všetci predstavujeme práve toto. Šport a diétu. V zdravom tele zdravý duch, všakáno.

Lenže čo ak to v skutočnosti funguje naopak? Čo ak sa k zdravému telu dopracujeme až potom, keď sa prestane trápiť duša?

Koľkí z nás si dávajú novoročné predsavzatia typu: Nenechám sa zbytočne stresovať, Nebudem sa hádať s kolegami o maličkostiach, Prestanem klamať sebe i druhým, Budem sa viac venovať deťom, Začnem si lepšie všimáť svojich blízkych? Je ľahšie schudnúť dve-tri kilá, ako zmeniť sa naozaj, stať sa iným, lepším, ľudskejším. Lenže práve to potrebuje náš chorý svet. Lepších ľudí. Nie šťhlejších, nie svalnatejších, nie racionálne sa stravujúcich, ale čestných, zodpovedných, nesebeckých, skromných, obetavých, chápaných, tolerantných, súcitných, nápomocných...

Vojna zastarala. Tradičný ozbrojený konflikt, v ktorom si merali sily dvaja protivníci, vyšiel z módy, zmenil sa najskôr na vojnu asynchrónnu, hybridnú a tá na teroristické útoky kedykoľvek odkiaľkoľvek kdekoľvek. V súčasných konfliktoch nezápasia otvorene jasne rozlíšiteľní bojovníci so zrejmyimi cieľmi, ale osamelí, maskovaní, anonymní zabijaci s hmlistými zámermi. Bojiskom sa môže stať námestie, ulica, divadlo, koncertná sála, galéria, štadión, reštaurácia, škola. Táto frontová línia nevedie kdesi ďaleko od nás, ale naprieč našimi životmi.

Ako prežiť v konflikte bez spoľahlivých vojenských pravidiel, princípov a poučiek? Znížiť sa na úroveň teroristov? Prijíť ich spôsob boja a života, ich hodnoty? Jediná skutočná cesta vedie cez všímavosť, záujem, empatiu, spolupatričnosť, solidaritu, súcit... a áno, aj keď je to klišé, cez lásku. To sú zbrane, ktorým sa svet nevšímavých bezcitných egoistov neubráni - ani keď sa budú stravovať zdravo a vytrénujú si ukážkové bicepsy.

Preto vám za celú redakciu nielen v roku 2016 želim čo najmenej nesplnených predsavzatí a čo najviac lásky.



Miloš Ščepka
šéfredaktor
mesačníka Obrana

NA TITULNEJ STRANE: Výcvikové aktivity sú v čase mieru základnou činnosťou príslušníkov OS SR • Foto: Jozef Žiak

4 Migračná kríza v Európe

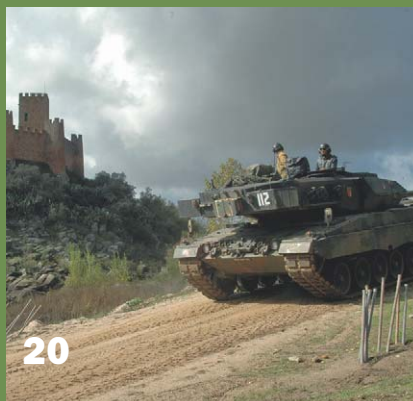
6 Rozhovor s ministrom obrany SR Martinom Glváčom



8 TÉMA: Stabilita a rozvoj

15 Rozhovor s generálmajorom Gregorym J. Lengyelom, veliteľom Veliteľstva síl pre špeciálne operácie USA v Európe

16 Naši vojaci na cvičení Trident Juncture



21 Posledný let Vulcanu

24 Vojenská obuv sleduje vývojové trendy

28 Briti znovu zbroja

30 Výcvik v roku 2016

34 Najlepší poddôstojník roku 2015

44 TRX aréna: sila, kondícia, odolnosť



47 Rovnošata brigádneho generála Kristína

Nájdete nás aj na internetových adresách www.mosr.sk/obrana/ a www.mosr.sk/ebulletin/
Informácie o distribúcii OBRANY vám poskytneme na e-mailovej adrese obrana@mod.gov.sk



Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave v roku 1993 • Ročník XXIV. • č. 2/2016
• Redakčná uzávierka 27. 1. 2016 • Do výroby zadané 29. 1. 2016 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR, SELUZ • Šéfredaktor: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 31 17 40, 0903 820 996, e-mail: miloslav.scepka@mod.gov.sk • Redaktori: PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 31 30 72, 0903 820 847 e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk, Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe, tel.: 0960 33 83 52, 0903 820 194, e-mail: jozef.ziak@mil.sk • Vedúca vydania a jazyková úprava: Ing. Eleonóra BUJÁČKOVÁ, tel.: 0960 31 30 54, e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk Tajomníčka redakcie: Mgr. Milena SLEZÁKOVÁ, tel.: 0960 31 29 84, e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk • Grafická úprava: Adrian MOLČAN • Adresa redakcie: Mesačník OBRANA, SELUZ MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, e-mail: obrana@mod.gov.sk, www.mosr.sk/obrana/ • Tlač: Západoslvenské tlačiarne Skalica, s.r.o. • © Ministerstvo obrany SR, IČO: 30845572, EV 412/08, ISSN 1336-1910. • Neoznačené obrázky sú z archívu MO SR • NEPREDAJNÉ



Migračná kríza v Európe

Podľa predsedu Európskej rady Donalda Tuska migrácia je najväčšou výzvou pre celú Európu. Hoci migračnú krízu nespôsobila Európa, na európskej úrovni sa musí urobiť viac, aby sa našla odpoveď na ňu v duchu jednoty, solidarity a zodpovednosti. Bez kontroly vonkajších hraníc schengenský systém neprežije.

Súčasný stav extrémneho nárastu migrantov bol vyvolaný predovšetkým vyhrotením vojenského konfliktu v Iraku a Sýrii a neskôr aj v dôsledku pôsobenia Islamského štátu. Podľa správy Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) sa do Európy dostalo len po mori viac ako milión migrantov, pričom vyše 840-tisíc z nich sa preplavilo z územia Turecka. Ďalší migranti sa z územia Líbye cez Stredozemné more dostali do Talianska. Išlo najmä o nelegálnych migrantov zo Sýrie (49 %), Afganistanu (21 %), Iraku, Severnej Afriky, Palestíny a iných krajín. Počet osôb, ktoré sa preplavili po mori v roku 2015 sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom výrazne zvýšil. Len v októbri minulého roka priplávalo na územie Európy viac ako 218-tisíc migrantov, čo je takmer rovnaký počet (216-tisíc), aký bol za celý rok 2014. S pokračovaním vojenských konfliktov najmä na Blízkom východe sa ich počet bude zväčšovať.

Zlyhanie Dublinskej dohody

Migračná politika založená na Dublinskej dohode je v súčasnosti nefunkčná. Migranti, ktorí sa uchádzajú o štatút utečenca, sa majú registrovať v prvej krajine vstupu do EÚ. Dnes sa spomínaná podmienka nedodržiava, pretože Grécko a Taliansko nie sú schopné registrovať obrovský počet migrantov. Po druhé, samotní uchádzači o štatút utečenca nemajú záujem registrovať sa v krajinách s prísnu azylovou politikou a ekonomicky slabých krajinách, kde úroveň sociálnych dávok a platov je nižšia ako v Nemecku alebo škandinávskych krajinách. V dôsledku toho vznikol stav, keď sa do Európy dostali utečenci, ktorí nie sú registrovaní v prvej krajine vstupu do EÚ. To značne komplikuje proces vyhostovania tzv. ekonomických migrantov. Nezvládnutie ochrany vonkajšej hranice Európskej únie najmä zo strany Grécka, znamenal nekontrolovateľný prílev utečencov. K migračnej kríze prispeli aj niektorí lídri európskych krajín, ktorí tzv.

politikou „otvorených dverí“ presadzovali, že Európa by nemala obmedzovať prílev migrantov, pritom nedokázali odhadnúť nielen počty, ale ani proces ich zabezpečenia.

Opatrenia EÚ

Neriadený prílev nelegálnych migrantov spôsobil, že krajiny EÚ boli nútené urýchlene prijať opatrenia na zvýšenie bezpečnosti a tiež posilnenia policajnej ochrany hraníc. Niektoré štáty prijali radikálnejšie opatrenia a postavili zábrany a ploty na svojich vonkajších hraniciach. Spoločným opatrením členských krajín bolo rozhodnutie o posilnení pohraničnej agentúry Frontex najmä v Grécku. Na decembrovom zasadnutí Európskeho parlamentu bol predstavený návrh vytvorenia Európskej pobrežnej a pohraničnej stráže, schopnej v prípade nevyhnutnosti pôsobiť nezávisle od rozhodnutí jednotlivých štátov. Frontext by sa mal transformovať na novú nadnárodnú agentúru, ktorá by



Migrácia verzus terorizmus

Protestné nálady v európskych krajinách, ktoré sú nútené rozhodovať sa medzi humanizmom a bezpečnosťou vlastných občanov, rastú proporčne k zväčšujúcemu sa prílevu nelegálnych migrantov. Aj keď predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker uviedol, že krvavé teroristické útoky v Paríži nemožno spájať s utečencami, podľa lídrov niektorých európskych politických strán a politikov (napr. maďarského premiéra), existuje jasné prepojenie medzi nelegálnymi migrantmi prichádzajúcimi do Európy a šírením terorizmu. Hoci by sa o tom dalo polemizovať, nie je možné vylúčiť, že v obrovskom dave utečencov sa na územie Európy dostávajú aj džihádisti z Islamského štátu, ktorý je momentálne agresívnejší a obávanejší ako Taliban či al-Káida. Najnovšie teroristické útoky vo Francúzsku si vynútili zlepšenie schengenského informačného systému. Medzi agentúrami EÚ a členskými štátmi

ných a spravodajských služieb, ktoré musia mať svoje limity. Chybou európskych krajín by bolo nekonečné posilňovanie sledovacích kapacít spravodajských služieb. Čím viac e-mailovej korešpondencie, telefonátov, satelitných snímok a ďalších dát spravodajcovia získajú, tým náročnejšie bude filtrovanie podstatných informácií od balastu. Nekoncepčné by bolo aj sústreďovanie pozornosti len na migračnú vlnu a s tým aj možnosť prenikania teroristov z Islamského štátu, pretože nie sú jediní, ktorí sa podieľajú na páchaní teroristických útokov. Terorizmus existoval dlho pred vznikom tzv. Islamského štátu. Dokazujú to aj štatistiky, podľa ktorých viac ako polovica všetkých obetí teroristických útokov na Západe po roku 2006 pripadá na neislamských osamelých vlkov, často motivovaných pravicovým extrémizmom alebo separatizmom. Terorizmus je a bude celkom predvídanou reakciou na rast radikálnych a extrémistických nálad, a naopak. Víťazstvo nacionalistickej strany Národný front v prvom kole regionálnych volieb vo Francúzsku je výstrahou pre Európu. Je evidentné, že Le Penovej strana ťažila najmä zo strachu a z protimigrantských nálad v spoločnosti.

Zmena postojov

Neklesajúci prílev nelegálnych migrantov donútil európske krajiny k prehodnoteniu svojich postojov k migračnej politike. Nemecko, ktoré migrantov neobmedzene prijímalo v októbri, rozhodlo, že na zákade dublinských pravidiel ich začne vracaať do krajín prvého vstupu na pôdu EÚ. Švédsko, ktoré doteraz utečencov vítalo, spustilo dočasné kontroly na svojich južných hraniciach. Nasledovalo ho Dánsko. Nórsko chce do členských krajín EÚ vrátiť už prvých 5 000 utečencov, ktorí sa dostali do tejto krajiny v minulom roku.

Odpor voči migrantom postupne rastie v celej Európe. Vo Veľkej Británii je dôvodom na diskusie o odchode z EÚ. Dáni v referende opätovne odmietli užšie politické vzťahy s Bruselom.

Ozbrojené konflikty v severnej Afrike a na Blízkom východe vrátane utečeneckej krízy poukázali na problém, na ktorý európske krajiny neboli pripravené. Bez stabilizovania vonkajšieho faktora nebude možné úspešne stabilizovať ani vnútornú situáciu v EÚ. Vojenské konflikty či výrazné zmeny klimatických podmienok s najväčšou pravdepodobnosťou spustia ďalšie migračné vlny. V súvislosti s tým je potrebné, aby Európa venovala väčšiu pozornosť eliminovaniu narastajúcich proti migračných nálad, ktoré by boli živnou pôdou pre nových teroristov, ako aj urýchlenému obnoveniu schengenských hraníc.

V obavách z prisťahovaleckej vlny a moslimského extrémizmu sa čoraz viac ozývajú hlasy žiadajúce obmedzenie voľného pohybu osôb, zvýšenie kontroly i právomocí štátu a vládu silnej ruky. To by však znamenalo popretie zásad občianskych slobôd a humanizmu, ktoré tvoria základné princípy spoločnej Európy. Stráca Európa zoči-voči miliónom moslimských prisťahovalcov svoju vlastnú tvár?

sa zaviedol mechanizmus spoločného vyhodnocovania rizík, ktorý sa uplatňuje už pri kontrolách na vonkajších hraniciach EÚ.

Strach z možných teroristických útokov spôsobil zákazy organizovania hromadných podujatí (zrušenie osláv Silvestra v Bruseli), sprísnenie bezpečnostnej legislatívy a rozšírenie právomoci bezpečnost-

mala mať 1 500 – 2 000 kmeňových zamestnancov a vlastné vybavenie. Zatiaľ sa tento návrh nestretol s pochopením vo všetkých členských štátoch EÚ. Súčasťou novovytvoreného systému ochrany schengenských hraníc by mal byť tiež Návrátový úrad, ktorý by sa zaoberal návratom neúspešných žiadateľov o azyl. V súvislosti s tým Európska komisia navrhla zriadenie osobitného fondu pre Turecko vo výške troch miliárd eur. Peniaze by mali ísť na budovanie infraštruktúry v utečeneckých táboroch v Turecku. Bolo rozhodnuté aj o poskytnutí štyroch miliárd eur pre africké štáty, ktoré by mali späť prijímať stovky tisíc nelegálnych migrantov z Európy. Európska komisia navrhla takisto zmenu schengenského kódexu hraníc, ktorá by znamenala opätovné zavedenie hraničných kontrol na vonkajších hraniciach priestoru aj pre občanov EÚ. Týmto opatrením sa majú odhaľovať európski občania bojujúci v Sýrii za Islamský štát, ktorí sa vracajú do Európy.

Text: Juraj Beskid
Inštitút bezpečnostných
a obranných štúdií AOS
Foto: TASR

Minister obrany SR Martin Glváč:

Modernizácia, plnenie záväzkov a atraktivita vojenskej služby

V marci sa končí len druhé volebné obdobie od vzniku samostatnej Slovenskej republiky, keď na čele rezortu obrany stálo jedno politické vedenie. Toto výnimočné obdobie stability sa napriek nevýhodnej východiskovej pozícii stalo základňou rozvoja a modernizácie ozbrojených síl, modernejšej legislatívy a výrazných výziev do ďalších rokov. Aj o tom sme sa rozprávali s Martinom Glváčom, ktorý bol menovaný do funkcie ministra obrany 4. apríla 2012.

Rezort obrany ste prevzali pred štyrmi rokmi v stave, keď bol viac známy kauzou odpočúvania ako odbornými výsledkami. Napriek tomu, že rozpočet rezortu obrany sa výrazne nezmenil, začali ste rozsiahlu modernizáciu. Čím si vysvetľujete, že v minulosti to možné nebolo a dnes sa peniaze „našli“?

To, že rezort nemá výraznejšie viac peňazí, nie je celkom presné, pretože sme dostali extra peniaze z ministerstva financií napríklad na vrtuľníky BlackHawk. Urobili sme dohodu, že ak budeme mať hotové konkrétne projekty, ku každému si sadneme a preberieme financovanie. Len sme nechceli, aby sa do rezortu nalievali peniaze bez projektov, ktoré vieme aj realizovať. K tomu, čo všetko sme urobili, cez zefektívnenie vynakladania zdrojov, kontrolné mechanizmy, prehodnotenie potrieb obstarávania, využívanie iných foriem obstarávania, ukončenie Mokysu, prenájmu opravárenských podnikov, čerpanie eurofondov som sa už viackrát vyjadroval. Chcel by som však tiež zdôrazniť, že sa k lepšiemu zmenila komunikácia politického vedenia rezortu s ozbrojenými silami. No a výbornou správou je, že sa nám podarilo naplniť záväzok, ku ktorému sme sa prihlásili na summite NATO v Chicagu. A to, že zvýšime podiel výdavkov na modernizáciu na 20 percent z celkového rozpočtu rezortu obrany. Tento rok uvedený prísľub prekročíme – bude to 25 %, čo je trojnásobne viac ako pred piatimi rokmi.

Takže prečo to nešlo aj v minulosti?

Tých dôvodov je viac. Stav ozbrojených síl po minulé roky mnohí spájali z nedostatkom peňazí. Stalo sa z toho zaužívané konštatovanie a nakoniec aj pohodlná odpoveď, prečo sa ich situácia nezlepšuje. Viacerí preto naozaj uverili, že nie je možný žiadny progres, čo sa, samozrejme, odrazilo aj na ľuďoch v rezorte a ich motivácii. V konečnom dôsledku poukazovanie len na nedostatok financií prispelo k zhoršovaniu stavu ozbrojených síl, k zostarnutiu a limitovanej bojaskopnosti techniky, k nedostatkom v rámci výcviku. Pritom dobre viete, že obrana dostávala v minulosti viac peňazí ako v posledných rokoch. K konečnom dôsledku svoje na tejto situácii zohralo aj časté striedanie na poste ministra. Pochopiteľne, potrebujeme peniaze aj v súvislosti s neriešením mnohých ob-



lastí z minulosti, s bezpečnostnou situáciou a našimi záväzkami. Ak to zhrniem, áno, rezort obrany potrebuje peňazí viac. No povedať, že keď ich viac aj bude, až vtedy sa veci pohnú vpred, nebola tak celkom pravda.

Ak začneme konkrétnejšie u vzdušných síl, kedy vojaci uvidia hangároch novú techniku?

Ide o naše najväčšie modernizačné projekty, no zmena nebude zo dňa na deň. Na nové dopravné lietadlá aj vrtuľníky si budú musieť vojaci ešte chvíľu počkať, pretože ich výroba na základe špecifických vojenských požiadaviek nejaký čas trvá. Začali sme však už s prípravou vojakov. U pilotov vrtuľníkov a technikov prebieha jazyková príprava, ktorá od začiatku tohto roka pokračuje školeniami prvých pilotov v Spojených štátoch amerických. Niekedy okolo júna na nich nadviaže preškoľovanie technického personálu. Prvé

BlackHawk nám spoločnosť Sikorsky dodá na začiatku roka 2017. Ak im to výrobné kapacity dovolia, je možné že prvý z vrtuľníkov nám dodajú už v tomto roku. Čo sa týka dopravných lietadiel Spartan, tam je termín o niečo vzdialenejší. No aj v tomto prípade prebehne príprava personálu tak, aby hneď po príchode mohli ozbrojené sily tento typ lietadla plnohodnotne využívať.

Aký prínos bude mať vznik školiaceho stredu na Slovensku, ktorý súvisí s nákupom vrtuľníkov?

Už v čase keď nám vláda dala mandát na nákup vrtuľníkov, sme zdôrazňovali, že nekupujeme iba samotné stroje, ale celý balík spôsobilosti a navyše získavame možnosť priemyselnej spolupráce. Výsledkom je, že v decembri som v Spojených štátoch amerických podpísal rámcovú zmluvu, na základe

ktorej u nás vznikne výnimočné výcvikové centrum pre vrtuľníky UH-60M, ktoré budú môcť využívať aj ďalšie európske krajiny. Predbežne už vieme, že by to mohlo byť napríklad Rakúsko alebo Švédsko. Veľmi reálne tiež vyzerá využitie opravárenských kapacít Leteckých opravovní Trenčín pre časť technickej údržby nových vrtuľníkov.

Prejdime k modernizácii pozemnej techniky...

Nechcem sa opakovať, písali ste o tom aj v OBRANE, preto len v krátkosti pripomeniem, že za posledné tri roky sa nám podarilo obmeniť viac ako polovicu malých terénnych automobilov (UAZ za LandRover). Tiež sme začali s obmenou osobných aj nákladných áut. Čo sa týka ďalších krokov, naďalej pokračujeme v zmysle Bielej knihy o obrane SR. Rozbehli sme projekty obstarania bojových obrnených vozidiel 8x8 a modernizačný projekt pásových vozidiel – bojových vozidiel pechoty so zvýšením palebnej účinnosti s novým vežovým zbraňovým kompletom TURRA 30. Dodávky sú naplánované na roky 2016 a 2017. Pri týchto projektoch chceme v maximálnej možnej miere využiť aj kapacity slovenského obranného priemyslu. V tomto zmysle boli podpísané aj predbežné dohody na úrovni premiérov s Poľskom. Do našich modernizačných plánov nám však koncom roka významne vstúpili opatrenia proti terorizmu, v rámci ktorých sme vyčlenili extra peniaze na modernizáciu v oblasti špeciálnej výbavy a prieskumných prostriedkov pre prápor ISTAR a 5. pluk špeciálneho určenia.

V médiách koncom roka rezonovala téma vznikajúceho centra excelentnosti pre kontrarozviedne činnosti, a to v súvislosti s personálnymi zmenami v Poľsku. Ovplyvnia tieto udalosti vznik centra, na ktorého vzniku sa podieľa aj Slovensko? Mohli by ste nám priblížiť, aký je jeho účel?

Takéto centrum výnimočnosti pre spravodajské činnosti v našom regióne doteraz absentovalo. Preto sme spolu s poľským partnerom rozhodli, že vzhľadom na posledný vývoj vo východnej Európe takéto centrum NATO vybudujeme. Naozaj vítam, že už v jeho počiatku sa oň začali zaujímať aj ďalší spojenci. Napríklad Nemecko a Taliansko. Naším významným príspevkom pre činnosť tohto centra bude predovšetkým Centrum výcviku Lešť, kde bude prebiehať veľká časť výcvikových a vzdelávacích aktivít. Takéto centrum výnimočnosti pomôže čeliť hybridným hrozbám. Vybudovanie zároveň zapadá do zámeru NATO zlepšiť spravodajstvo, ktoré je predpokladom rýchleho a adekvátneho rozhodovania. Čo sa týka udalostí po výmene poľskej vlády, nerád by som pristúpil k tomu, aby sme si odkazovali niečo cez médiá. Nepovažujem za štandardné verejne prezentovať korešpondenciu medzi partnermi, navyše už by som sa k tomu nerád vracal. Situáciu však naďalej pozor-

ne sledujeme a, pravdaže, očakávame od poľskej strany vysvetlenie.

V minulom roku navštívil Slovensko generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg. Ako zhodnotil plnenie našich záväzkov voči Aliancii?

Od generálneho tajomníka NATO sa nám dostalo to najvyššie ocenenie. Označil Slovensko za zodpovedného spojenca, ktorý už dlhé roky prispieva k spoločnej bezpečnosti. Navyše v čase, keď mnohé krajiny majú nízke obranné rozpočty, my sme výdavky na modernizáciu a rozvoj zvýšili. To, že modernizujeme, nezostalo v NATO bez povšimnutia. Ja som generálneho tajomníka ubezpečil, že máme aj naďalej v pláne pokračovať v naštartovaných procesoch a v plnení našich záväzkov. V priebehu tohto roka vytvoríme na Slovensku styčný integračný tím NATO, ktorý dosiahne počiatočnú operačnú spôsobilosť do summitu vo Varšave v júli a plnú operačnú spôsobilosť dosiahne do konca roka. Tento tím (NFIU) bude dohliadať na prípravu, koordináciu a zabezpečenie hladkého príjmu koalíčných vojsk NATO v prípade potreby ich nasadenia na našom území. Jednou z úloh tohto styčného tímu je aj koordinácia cvičení medzi Ozbrojenými silami SR a NATO. Ak chceme zabezpečiť efektívnu obranu našej krajiny, musíme dôkladne plánovať, a to aj v spolupráci so zvyšnými členskými štátmi Aliancie. A to nepočká do krízy, treba konať preventívne.

Ako hodnotíte pôsobenie našich vojakov v operáciách medzinárodného krízového manažmentu? Pripravujete v tejto oblasti nejaké zmeny?

V programovom vyhlásení vlády sme sa zaviazali, že zachováme mandát našich vojakov pod hlavičkou NATO, Európskej únie aj OSN. To sme dodržali a momentálne už do volieb zmeny nechystáme. V roku 2014 ukončili naši vojaci pôsobenie v operácii ISAF v Afganistane, pretože bola ukončená zo strany Severoatlantickej aliancie. Vystriedala ju operácia iného charakteru, už nie bojová, ale výcviková. My sme, samozrejme, reagovali a vyslali sme do Afganistanu v rámci operácie Resolut Support ďalších špecialistov. Aj v tomto prípade vo vzťahu k spojencom platí, že „spolu sme prišli, spolu odídeme“. Preto máme mandát schválený Národnou radou SR tak, že naši vojaci budú v Afganistane pôsobiť až do ukončenia tejto operácie. Pochopiteľne, rozsah mandátu sa môže upravovať. No a pokiaľ ide o celkové hodnotenie práce našich vojakov v zahraničí, môžem zodpovedne povedať, že za štvorročné pôsobenie v rezorte obrany som k ich práci nepočul od zahraničných partnerov žiadne výhrady. Takže tu niet čo dodať, zaslúžia si plné uznanie.

V minulosti ste avizovali, že po modernizácii chcete riešiť zlé situácie aj vo výstrojení vojakov. Začali sa veci hýbať k lepšiemu aj v tejto oblasti?

Toto bola opäť jedna z náššlapných mien, ktorú sme zdedili po predchádzajúcich vedeniach. Ostali nám prázdne výstrojné sklady a sťažnosti vojakov, že si musia sami kupovať napríklad kanady alebo iné výstrojné súčiastky. Nikto to neriešil. Každý sa uspokojil s odôvodnením, že nie sú peniaze. Lenže takto to fungovať nemôže. Ak čakáme od vojakov výkony, musíme im zabezpečiť adekvátnu výzbroj aj výstroj. Samozrejme, museli sme vyriešiť najmä najakútnejšie problémy s technikou. No v minulom roku sme už postupne začali aj s nákupom výstrojných súčiastok. Aj tu sme si najskôr vypočuli vojakov, čo chýba najviac. Nakúpili sa napríklad vojenské košele a blúzy, popruhovú opasky, poľnú obuv, pracovné odevy, poľné zimné bundy, vojenské baretky, ponožky, termoponožky, športový výstroj, pleteniny, ako aj topánky do sťažených klimatických podmienok. Výstrojné sklady sa teda začali konečne plniť a v tom budeme aj pokračovať. Uzatvorili sme viacero rámcových dohôd, na základe ktorých sa bude nakupovať ďalšia výstroj podľa aktuálnych požiadaviek vojakov. Významná časť z nej príde ešte v tomto roku.

Na záver sa spýtam na nový zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov. Vojaci boli v neistote, čo im prinesie, respektíve sa obávajú „o čo prídu“. Ako to teda je?

Za takmer štyri roky v tomto rezorte som si už zvykol, že keď chceme prísť s niečím novým, či už je to zákon, alebo modernizačný projekt, najskôr si prečítame v istých denníkoch, ako to vlastne „zaručené“ bude. A analytici nám cez médiá odkážu, aké je to zlé a že to máme urobiť inak. Ani zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov neobišli „zaručené šumy“, ako vojaci prídu o taký alebo onaký príspevok, ako treba rýchlo radšej odísť, kým je čas. Jednou z takýchto „overených“ informácií bolo, že po prijatí nového zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov príde druhý krok v podobe škrtov vo výsluhovom zabezpečení. Nič také sme neurobili a ani neplánujeme. Napokon, máme začiatok roka, zákon je v platnosti a paniku vystriedala realita. Výsledkom je zákon, ktorý má predovšetkým stabilizovať vojenský personál a oproti doterajšiemu stavu nastavuje nový, transparentnejší a flexibilnejší systém služobnej kariéry profesionálneho vojaka. V rámci sociálnych istôt zostali zachované všetky dôležité ostatné platové náležitosti profesionálnych vojakov, ako sú príplatky a príspevky. Hlavným cieľom nového zákona je zatriktívniť vojenské povolanie a spraviť z neho povolanie celoživotné. Nový zákon zároveň každému vojakovi garantuje zachovanie náležitostí priznaných podľa predchádzajúcej právnej úpravy a pre tých, ktorí nebudú súhlasiť s trvaním času štátnej služby podľa nového zákona, zaručuje zo-
trvanie v služobnom pomere minimálne do lehoty podľa pôvodnej právnej úpravy.

Pripravil: Pavol Vitko

Foto: Ivan Kelement

Stabilita a rozvoj

Na poste hlavy slovenského rezortu obrany sa od vzniku Slovenskej republiky uskutočnilo štrnásť zmien. Ministerstvo obrany SR viedlo desať ministrov (Pavol Kanis dvakrát, vedením ministerstva boli poverení Eduard Kukan a Iveta Radičová). Celé štvorročné obdobie v náročnej funkcii vydržali iba Ján Sitek (1994 – 1998) a Martin Glváč, ktorý do rezortu priniesol potrebnú stabilitu a rozvoj.

Martin Glváč počas svojho funkčného obdobia spolupracoval s českými ministrami obrany Alexandrom Vondrom, Karolínou Peake, Vlastimilom Picekom, Martinom Stropnickým – a na prelome rokov 2012 – 2013 aj s premiérom Petrom Nečasom, povereným vedením českého ministerstva.

Na nasledujúcich stránkach prinášame prehľad diania v rezorte i dosiahnutých výsledkov od roku 2012 až podnes.

Foto: Michal Psota, Ivan Kelement, Pavol Vitko, Jozef Žiak

Čo vás v poslednom čase v práci potešilo či naplnilo spokojnosťou?

V oblasti medzinárodnej spolupráce minulom roku intenzívne prebiehala príprava Predsedníctva SR v Rade EÚ, ktoré preberie SR od Holandska v júli 2016. Koordinácia prípravy sa zintenzívnila nielen na národnej (medzirezortnej) úrovni, ale aj s partnermi z predsedníckeho Tria (Holandsko a Malta) a Európskej služby pre vonkajšiu činnosť. Posledné mesiace pred prebratím predsedníctva sa zameriame na konkretizovanie obsahových priorít v súlade s aktuálnou politicko-bezpečnostnou situáciou vo svete, ako aj finalizovanie zabezpečenia rokovaní na najvyššej úrovni, konferencií a sprievodných aktivít, ktoré budú prebiehať v SR i v Bruseli.

V rámci plnenia medzinárodných záväzkov najviac rezonovala požiadavka Francúzska o pomoc a asistenciu po teroristických útokoch v Paríži. Rezort obrany vyšiel na podporu Francúzska vojenských expertov do výcvikovej operácie EÚ v Mali. Ďalším dôležitým rozhodnutím je schválenie pôsobenia styčného integračného tímu NATO na našom území od roku 2016. O tejto forme nasadenia jednotiek veľmi rýchlej reakcie a jednotiek rýchleho nasadenia rozhodli ministri



obranu NATO a vzápätí schválila vláda SR (október 2015).

Aktivity rozvoja spolupráce s partnermi V4 prebiehali v minulom roku z pozície SR ako predsedajúcej krajiny. Pokračovali sme v spoločnom prístupe v rozvoji spôsobilostí, obranného priemyslu, cezhraničnej spolupráce, v oblasti obstarávania, vzdelávania a výcviku. Počas nášho predsedníctva bol schválený Akčný plán obrannej spolupráce V4 a Stratégia V4 pre oblasť výcviku a cvičení. Spoločne s partnermi sme koordinovali aj reakciu na aktuálne otázky bezpečnosti, ako napr. nelegálnu migráciu. Od začiatku januára máme v pohotovosti spoločnú Bojovú skupinu V4, ktorá je základom rýchlej reakcie EÚ na obdobie pol roka.

Miloš Koterec, štátny tajomník MO SR

Osobne považujem za najväčší úspech zintenzívnenie výcviku v kontexte zmien súčasnej bezpečnostnej situácie. Podarilo sa nám vykonať úspešné medzinárodné cvičenia. Certifikovali sme Bojovú skupinu EÚ krajín V4, čo je významný príspevok Slovenskej republiky do Spoločnej európskej obrannej a bezpečnostnej politiky, najmä s výhľadom na tohtoročné predsedníctvo v Európskej únii. V tejto oblasti by som vyzdvihol historicky prvé ostré streľby protiletadlového raketového systému S-300, alebo úspešné preverenie spolupráce s ostatnými bezpečnostnými zložkami v reakcii na utečeneckú krízu.



2012

4. apríla

Predseda vlády SR uviedol do funkcie ministra obrany Martina Glváča.



11. apríla

Štátnym tajomníkom Ministerstva obrany SR sa stal Miloš Koterec.

13. apríla

Prvé bilaterálne rokovanie minister Glváč absolvoval s českým kolegom Alexandrom Vondrom.

16. apríla

Začalo sa medzinárodné letecké cvičenie MACE XIII, svojho druhu najväčšie od vstupu SR do NATO.



7. mája

Do funkcie rektora Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši vymenoval prezident brigádneho generála Borisa Đurkeča.

20. mája

Martin Glváč na summite NATO v Chicagu deklaroval, že SR je pripravená ponúknuť vojenské spôsobilosti v Afganistane aj po roku 2014.



Medzi výzvy zaraďujem najmä skutočný začiatok modernizácie pozemných síl, mám tým na mysli projekt bojového vozidla a celkové zlepšenie stavu všestranného zabezpečenia činnosti ozbrojených síl. Ďalej to bude pokračovanie v intenzívnom výcviku, príprava mechanizovanej brigády na certifikáciu v roku 2018 či dokončenie výstavby jednotky NFIU. V neposlednom rade to bude implementácia legislatívnych zmien, či už v podobe nového zákona o štátnej službe PrV alebo dobrovoľnej vojenskej prípravy.

generál Milan Maxim, náčelník Generálneho štábu OS SR

Za najvýznamnejší moment v novodobej histórii slovenského letectva považujem schválenie Koncepcie rozvoja vzdušných síl vládou SR v máji 2014. Pri jej spracovaní boli rešpektované odborné stanoviská špecialistov letectva, priestupných a palebných prostriedkov protivzdušnej obrany. Myslím si, že práve schválenie koncepcie dalo obmenu leteckej techniky do pohybu. Boli uzatvorené zmluvy na nákup stredných dopravných lietadiel C-27, viacúčelových vrtuľníkov UH-60, bol vyhlásený tender na obstaranie nových 3D rádiolokátorov stredného dosahu a bola dosiahnutá predbežná dohoda o nákupe letových hodín na nadzvukových lietadlách JAS-39 Gripen. Za veľký prínos považujem prijatie nového zákona o vojenskej službe. Súčasne s týmto zákonom sa podarilo pripraviť novú Koncepciu vzdelávania leteckých odborností, ktorá od



14. júna

Martin Glváč a minister obrany ČR Alexander Vondra podpísali Deklaráciu o rozvoji spolupráce.

31. júla

Martin Glváč telefonicky zblahoželal Michalovi Martikánovi k zisku bronzovej medaily na 30. letných olympijských hrách v Londýne.



7. augusta

Ministerstvo obrany SR ukončilo nevýhodnú rámcovú dohodu na povinné zmluvné poistenie vozového parku rezortu, ktorú uzatvorilo predchádzajúce vedenie.

10. septembra

Minister obrany SR Martin Glváč s náčelníkom Generálneho štábu OS SR generálporučikom Petrom Vojtekom slávnostne odovzdali do užívania 70 nových automobilov Land Rover Defender.

Generálmajor Ján Salaganič odovzdal funkciu veliteľa Pozemných síl OS SR brigádneho generálovi Ondřejovi Novosadovi.

15. septembra

Nový veliteľ Vzdušných síl Ozbrojených síl SR plukovník Miroslav Korba prevzal funkciu od dovtedajšieho veliteľa generálmajora Martina Babiaka.

21. septembra

Slovenská a Poľská republika chcú zintenzívniť vzťahy v oblasti obrany. Zhodli sa na tom minister obrany SR Martin Glváč a šéf poľského rezortu obrany Tomasz Siemoniak na spoločnom rokovaní v Poľsku.

10. októbra

Martin Glváč po rokovaní ministrov obrany členských krajín NATO v Bruseli potvrdil odhodlanie zefektívniť fungovanie rezortu obrany tak, aby išlo do výzbroje, vývoja a ďalších inovácií v armáde viac peňazí.



29. októbra

Zámery ministrov Martina Glváča a Alexandra Vondru rozvíjať podporili spoluprácu v Uherskom Hradišti predsedovia vlád oboch krajín.

30. októbra

Po kontrolnom dni na ministerstve obrany predseda vlády Robert Fico konštatoval: „Považujem za veľmi správne, že došlo k stabilizácii rezortu.“

15. novembra

Slovenská republika a Maďarsko majú záujem rozvíjať spoluprácu v oblasti obrany. Zhodli sa na tom Martin Glváč a maďarský šéf rezortu obrany Csaba Hende, ktorý navštívil slovenské ministerstvo obrany prvý raz po 12 rokoch.



4. decembra

Slovensko by mohlo využiť skúsenosti Chorvátskej republiky pri budovaní systému dobrovoľnej vojenskej služby a aktívnych záloh. Informoval o tom minister obrany SR Martin Glváč po stretnutí s chorváckym ministrom obrany Ante Kotromanovičom.

23. decembra

Minister obrany Martin Glváč navštívil slovenský kontingent v misii UNFICYP a spolu s náčelníkom generálneho štábu priniesli vojakom darčeky. Rokoval tiež s ministrom obrany Cypruskej republiky Demetrisom Eliadesom.

2013

2. januára

Minister obrany SR sprísnil pravidlá, ktorými sa riadi Bytová agentúra rezortu obrany (BARMO) pri predaji prebytočných bytov.

14. januára

Vďaka novým výhodnejším zmluvám usporí v roku 2013 ministerstvo obrany nielen na povinnom zmluvnom poistení, ale aj na odbere zemného plynu viac než 5,5 milióna eur.

roku 2016 znova umožňuje obnoviť vzdelávanie pilotov, letovodov a technického personálu v spolupráci s civilnou vysokou školou v Košiciach. V minulom roku sa podarilo uskutočniť historicky prvé streľby protiletadlového kompletu S 300, ale po piatich rokoch aj streľby letkou MiG-29. Na lietadlách MiG-29 sa nám po 7 rokoch podarilo dosiahnuť najvyšší nálet.

brigádny generál Miroslav Korba, veliteľ Vzdušných síl OS SR

Teší ma nastúpený pozitívny trend komplexného rozvoja PS z hľadiska stredne a dlhodobého horizontu. Pozitívny rozvoj doktrín, koncepčného rozvoja štruktúr, rozvoja a budovania nových spôsobilostí, ale aj modernizácie zastaranej techniky a zbraňových systémov. Vybudovali sme brigádu bojového zabezpečenia, postupne budujeme nový prísledný prápor, jednotku CIMIC a PSYOPS, budujeme nový motorizovaný prápor a posilnili sme veliteľstvá mb. Zavádzame nový systém riadenia paľby pre delostrelectvo, nové systémy pozemného prísledu, nové ručné zbrane. Pre PS bolo nakúpených za ostatné tri roky 74 ks rôznej dopravnej techniky, pechotné zbrane pre jeden prápor a takmer 400 ks výpočtovej techniky. Máme pripravených viac ako 32 modernizačných projektov na realizáciu. Verím, že čoskoro pristúpime ku generálnej výmene bojovej techniky, a to predovšetkým BOV 8x8 a ďalších zbraňových systémov a systému C2, ktoré potrebujeme pre zvýšenie nášho ope-



15. januára

Slovenská republika chce ponechať strážnu jednotku v Kandaháre až do konca roka 2014, potvrdil Martin Glváč, ktorý navštívil slovenský kontingent v Afganistane. Delegáciu sprevádzal americký veľvyslanec Theodore Sedgwick.

1. februára

Minister obrany SR si v Žiline pripomenul 20. výročie vzniku 5. pluku špeciálneho určenia.

7. februára

Martin Glváč symbolicky odovzdal Vojský opravárenský podnik Nováky strategickému partnerovi, s ktorým rezort obrany uzatvoril nájomnú zmluvu na obdobie 20 rokov.

6. marca

Ministri krajín V4 podpísali dokument, ktorým krajiny V4 formalizujú svoj zámer vytvoriť v roku 2014 spoločnú bojovú skupinu EÚ krajín V4 s dobou pohotovosti v prvom polroku 2016.

10. apríla

Slovenská republika má záujem rozvíjať spoluprácu s Brazíliou v oblasti obrany, potvrdil Martin Glváč, ktorý sa v Rio de Janeiro stretol s brazílskym rezortným kolegom Celsom Amorim.



16. apríla

Martin Glváč oznámil, že Ministerstvo obrany SR v roku 2012 prehodnotením požiadaviek, zmlúv a verejného obstarávania usporilo 86 miliónov eur, ktoré investovalo do techniky, výzbroje a výstroja. Ďalších 19 miliónov eur sa prvý raz podarilo získať od spojencov.

2. mája

Minister obrany predstavil na letisku v Kuchyni nové lietadlo L-410.

3. júna

Na základe rozhodnutia ministra obrany o okamžitej pomoci občanom ohrozených povodňami zasahovali vojaci medzi bratislavskou Karlovou Vsou a Devínom.



8. júna

Začalo sa najväčšie medzinárodné vojenské logistické cvičenie NATO na Slovensku CAPABLE LOGISTICIAN 2013.

26. júna

Vláda SR schválila Bielu knihu o obrane Slovenskej republiky.

9. júla

Počas cvičenia slovenských vojakov s International Military Police v Afganistane zastrelili slovenského vojaka. Dvaja príslušníci OS SR boli ťažko a štyria ľahko zranení.

10. júla

Zranených vojakov navštívili v afganskom Kandaháre predsedu vlády Robert Fico s ministrom Glváčom. Vládny špeciál dopravil telo rotného Daniela Kavuliaka na Slovensko.

24. augusta

Martin Glváč telefonicky blahoželal športovcovi VŠC Dukla Banská Bystrica Michalovi Martikánovi, ktorý vyhral preteky Svetového pohára v kategórii C1.

15. septembra

Minister obrany blahoželal športovcom VŠC Dukla Banská Bystrica. Vodní slalomári Michal Martikán a Alexander Slafkovský obhájili s Matejom Beňušom titul majstrov sveta v kategórii 3×C1. Alexander Slafkovský získal striebornú medailu v kategórii C1. Jana Purdjaková na Majstrovstvách sveta v kultúrniku v Kyjeve získala striebornú medailu.

18. septembra

Martin Glváč sa zúčastnil na poslednej rozlúčke s príslušníkom Vojskej polície Ľubomírom Igazom, ktorý zahynul 12. septembra počas výcviku.

20. septembra

Martin Glváč s českým ministrom obrany Vlastimilom Píckom podpísali v Ostrave medzivládnu dohodu o rozvoji spolupráce v oblasti obrany.

23. septembra

Vojensko-technická spolupráca či výskum a vývoj v oblasti obrany boli témami stretnutia Martina Glváča s ministerkou obrany Karin Enströmovou počas návštevy Švédskeho kráľovstva.

26. septembra

Slovensko podporuje mierový proces na Cypre, potvrdil Martin Glváč na stretnutí s cyperským ministrom obrany Photisom Photiou.

4. októbra

„Slovenskí vojenski chemici majú vo svete dobré meno vďaka schopnostiam, skúsenostiam a výcvikovým možnostiam,“ konštatoval Martin Glváč po skončení medzinárodného cvičenia TOXIC VALLEY 2013 v Zemianskych Kostolnoch.

17. októbra

„Po tvrdých rokovaníach sa nám podarilo podpísať dohodu, vďaka ktorej sme ušetrili 1,2 milióna eur,“ povedal minister Glváč po uzatvorení mimosúdnej dohody s dodávateľom súčiastok na vrtulníky leteckej záchrannej a pátracej služby.

28. októbra

Spolupráca Slovenskej republiky s Brazíliou stagnovala 15 rokov a je čas, aby sa vzájomné vzťahy dynamizovali, uviedol Martin Glváč po stretnutí s brazílskym ministrom obrany Celsom Amorim, ktorý bol na prevej oficiálnej návšteve Slovenska.

5. novembra

Ministerstvo obrany vypovedalo nevýhodné rámcové dohody o pozáručných opravách a údržbe osobných automobilov uzatvorené v roku 2011. Na základe nových verejných súťaží vybralo dodávateľov za nižšie ceny.

3. decembra

Martin Glváč symbolicky prevzal vojenský materiál v hodnote 4,6 milióna dolárov, ktorý nám darovali USA – obrnené vozidlá MRAP a rádiokomunikačné prostriedky.

27. decembra

Pri plnení povinností v Afganistane prišli počas teroristického útoku o život dvaja slovenskí vojaci. Minister obrany Martin Glváč vyjadril úprimnú sústrasť všetkým pozostalým.

račného potenciálu na zaručovanie obrany SR v súčinnosti s našimi partnermi v NATO a EÚ. Zintenzívnili sme bojovú prípravu jednotiek, útvarov, veliteľstiev a štábov v celom spektre operácií, doma i v zahraničí, spoločne s partnermi armád NATO a EÚ. Iba v roku 2015 sme vycvičili takmer 5 500 PrV pre celé OS SR. Úspešne sme uskutočnili množstvo medzinárodných cvičení. Veľmi intenzívne spolupracujeme s ostatnými orgánmi štátnej správy pri plnení úloh DKM. Udržiavame vysokú operačnú pripravenosť jednotiek a útvarov v silách vysokej pripravenosti NATO, EÚ a opakovane sme výborne splnili operačné úlohy jednotkou okamžitej reakcie EUFOR v Bosne a Hercegovine. Na vysokej úrovni plníme úlohy v operáciách MKM v Afganistane, Bosne a Hercegovine a na Cypre. Rozvinuli sme intenzívnu bilaterálnu spoluprácu s pozemnými silami AČR, Maďarska, Poľska a Nemecka. Intenzívne spolupracujeme s Národnou gardou štátu Indiana. brigádny generál Ondřej Novosad, veliteľ Pozemných síl OS SR

Vojská polície (VP) prešla v poslednom období reorganizačnou zmenou, ktorá zjednodušila spôsob riadenia jej oddelení. Štruktúra a rozdelenie organizačných prvkov VP zohľadňuje územné členenie SR, územnú pôsobnosť vojenských posádok a početnosť vojsk v nich. Do praxe bol presadený motivačný prvok v hodnotení práce policajtov podľa vzoru PZ. Reálne sa navýšil pomer príslušníkov VP zaradených v priamom policajnom



výkone, najmä počet príslušníkov oddelení krízového manažmentu. Podarilo sa udržať naplnenosť počtov VP na úrovni cca 97 %. VP efektívne vyvíjala úsilie v oblasti prevencie kriminality a protiprávneho konania príslušníkov OS SR. Za rok 2015 bola evidovaná najnižšia trestná činnosť od vzniku VP.

V roku 2015 bol úspešne certifikovaný mnohonárodný prápor VP NATO (MNMPBAT) pod velením majora Jozefa Šoltýsa. VP rozšírila svoje pôsobenie v medzinárodnom krízovom manažmente. Okrem účasti v operáciách Resolute Support Afganistan, UNFICYP Cyprus znovu pôsobí aj v Bosne a Hercegovine, v operácii ALTHEA. V pozorovateľskej misii na Golanských výšinách plní úlohy jeden príslušník VP. V priebehu uplynulého obdobia bola realizovaná významná obmena a doplnenie moderného výstroja, úplná výmena osobných zbraní, významná obmena ostatnej výzbroje, obmena osobnej a nákladnej automobilovej techniky. Vôbec po prvý raz v histórii bude môcť VP vykonávať výkon svojej služby na motocykloch.

plk. Milan Hamar, riaditeľ Vojskej polície

Medzi najdôležitejšie úlohy, ktoré AOS plnila v minulom roku, patrí príprava na komplexnú akreditáciu, ktorej výsledok a záverečnú správu Akreditačnej komisie vlády očakávame v priebehu marca 2016. AOS predložila na schválenie 14 študijných programov vo všetkých troch stupňoch štúdia s cieľom skvalitniť prípravu kadetov a vytvoriť podmienky prechodu na 5-ročné denné štúdium.

29. decembra

Lietadlo americkej armády na základni v Ramsteine priviezlo telá dvoch zabitých slovenských vojakov. Edmundovi Makovníkovi a Patrikovi Fraňtovi prišli vzdať hold minister obrany s predsedom vlády.

2014

2. januára

Martin Glváč sa zúčastnil na poslednej rozlúčke s padlými vojakmi.



16. januára

Minister odovzdal vojakom 30 terénnych vozidiel Tatra 815 a Aktis.

9. februára

Martin Glváč zablahožedal biatlonistke Anastasii Kuzminej k zisku zlatej medaily na 22. zimných olympijských hrách v Soči.

28. februára

Minister obrany blahožedal Petre Vlhovej k zlatej medaile na Majstrovstvách sveta juniorov v alpskom lyžovaní v Jasnej.

27. marca

Slovenská a Gruzínska republika chcú úzšie spolupracovať v oblasti obrany. Zhodli sa na tom ministri obrany Martin Glváč a Irakli Alasania. Zámer potvrdili podpisom bilaterálnej dohody o spolupráci.

29. marca

„Vstupom do Severoatlantickej aliancie sa Slovenská republika stala členom elitného spoločenstva. Členstvo v NATO posilnilo našu bezpečnosť, ktorá vytvára predpoklady pre investície a väčšiu prosperitu celej spoločnosti,“ uviedol minister obrany Martin Glváč na margo desiateho výročia členstva SR v NATO.

11. apríla

Martin Glváč prijal na prvej oficiálnej návšteve Slovenska nového českého kolegu Martina Stropnického.

22. apríla

Náčelník Generálneho štábu OS SR genpor. Peter Vojtek oznámil odchod. Martin Glváč jeho rozhodnutie akceptoval a navrhol menovať do funkcie genmj. Milana Maxima.

14. mája

Martin Glváč otvoril medzinárodný veľtrh obrannej techniky IDEB 2014. Rezort obrany si pri tejto príležitosti zároveň pripomínal aj 10. výročie členstva v Severoatlantickej aliancii.

15. mája

Generálneho tajomníka NATO Andersa Fogha Rasmussena prijal prezident Ivan Gašparovič spolu s Martinom Glváčom. Minister obrany informoval generálneho tajomníka o ambíciách rezortu v oblasti modernizácie a vyzbrojovania.

24. mája

Ministerstvo obrany SR má záujem rozvíjať spoluprácu s Nórskom v oblasti obrany. Potvrdil to Martin Glváč po rokovaní s nórskou ministerkou obrany Ine Eriksen Søreide v Osle.

29. mája

Martin Glváč informoval, že ministerstvo obrany nakúpi IT techniku výrazne lacnejšie ako pôvodne predpokladalo: „Vďaka transparentnému verejnému obstarávaniu formou elektronickej aukcie rezort obrany ušporí 3 milióny eur, ktoré môže investovať do ďalšej modernizácie.“

6. júna

Minister obrany SR sa zúčastnil na oslavách 70. výročia vylodenia spojeneckých síl v Normandii.

15. júna

Prezidentský sľub zložil Andrej Kiska. Ujal sa tak funkcie slovenského prezidenta a hlavného veliteľa Ozbrojených síl SR.

19. júna

Minister obrany sa na Letisku M. R. Štefánika v Bratislave rozlúčil s poslednou rotáciou vojakov, ktorí odleteli do operácie ISAF v Afganistane.

1. júla

Úspešné ukončenie procesu vytvorenia spoločnej bojovej skupiny krajín V4, príprava plánu pravidelných spoločných cvičení a posilnenie spolupráce podnikov obranného priemyslu – to boli podľa Martina Glváča hlavné priority rezortu obrany počas ročného predsedníctva Slovenskej republiky vo Východnej skupine, ktoré začalo plynúť 1. júla.

19. augusta

Minister obrany spolu s náčelníkom Generálneho štábu OS SR sa na letisku Sliač zúčastnili na cvičení amerických vzdušných síl US Air Force Europe s dvomi lietadlami CV-22 OSPREY.

29. augusta

Martin Glváč sa zúčastnil v Banskej Bystrici na oslavách jubilejného 70. výročia Slovenského národného povstania.

5. septembra

„Summit NATO môžeme zhodnotiť ako zásadný a úspešný, a to aj pre Slovensko a jeho obranu,“ uviedol minister obrany SR Martin Glváč po skončení schôdzky Severoatlantickej aliancie, ktorá sa konala vo Walese.



19. septembra

Slovenská a Turecká republika chcú rozvíjať vzájomné vzťahy v oblasti obrany. Zhodli sa na tom minister obrany SR Martin Glváč a turecký minister národnej obrany İsmet Yılmaz počas oficiálnej návštevy šefa slovenského rezortu obrany v Turecku, prvej po pätnástich rokoch.

22. septembra

Stiahnutím slovenskej vlajky, ktorá roky viala nad kempom na základni v Kandahare, ukončili slovenské jednotky plnenie operačných úloh v operácii ISAF v Afganistane.

29. septembra

660 vojakov zo 14 členských krajín NATO a dvoch krajín Partnerstva za mier sa zúčastnilo na najväčšom medzinárodnom cvičení MACE XVI na našom území.

6. októbra

Minister obrany sa zúčastnil na oslavách 70. výročia Karpatsko-duklianskej operácie a pripomenul si Deň obetí Dukly.

16. októbra

Medzinárodné vojenské cvičenie Ground Pepper 2014 bolo tretím neplánovaným cvičením v roku 2014. „Považujeme

Rovnako postupne implementujeme nový „Vojenský program kadeta“ a snažíme sa realizovať zmeny smerujúce k optimalizácii prípravy našich kadetov vzhľadom na potreby rezortu MO SR a Ozbrojených síl SR. Náročné úlohy sme tiež plnili v oblasti úloh vedy a výskumu, zahraničnej spolupráce a realizácie projektov zo štrukturálnych fondov EÚ. V najbližších mesiacoch nás čaká obdobie finalizácie prípravy kadetov v bakalárskom a inžinierskom štúdiu v jednotlivých študijných programoch, realizácia úloh spojených s novým modelom prípravy dôstojníkov leteckých odborností a ďalšie úlohy v rámci vysokoškolského a kariérneho vzdelávania.



Jozef Puttera,
rektor Akadémie ozbrojených síl Milana Rastislava Štefánika

Musím povedať, že za obdobie, v ktorom zastávam funkciu hlavného poddôstojníka OS SR sa nielen mne, ale celej štruktúre veliacich poddôstojníkov podarilo vykonať veľa zásadných zmien. Napríklad išlo o optimalizáciu úpravy hodnotnej štruktúry, ktorá má v súčasnosti vplyv na zvýšenie konkurenčného prostredia. Ďalšie zmeny v rámci úprav kariérnych, ako aj odborných kurzov, čo viedlo nielen k značnej finančnej úspore pre OS SR, ale najmä k využitiu efektívnej výučby a opodstatnenosti



vysielania profesionálnych vojakov do týchto kurzov. Tu by som aj ja týmto chcel poďakovať všetkým veliacim poddôstojníkom na daných stupňoch, ktorí sa na týchto zmenách podieľali, pretože bez našej vzájomnej spolupráce by som to nevedel realizovať. Podarilo sa nám tiež nadviazať, respektíve posilniť úzku spoluprácu s partnerskými krajinami V4 a s armádou USA najmä v rámci spoločných cvičení. V tomto roku chceme v tomto trende pokračovať a využiť užšiu spoluprácu pri výcviku a príprave mužstva a poddôstojníkov.

štabný nadrotmajster Vladimír Beluš, hlavný poddôstojník OS SR

Vojenský historický ústav dlhodobo úspešne naplňuje víziu mnohých generácií slovenských historikov a priateľov vojenskej minulosti Slovenska. V uplynulom období jeho zamestnanci úspešne zabezpečovali špecializovaný základný a aplikovaný vojensko-historický výskum, archívnu, múzejnú a pamiatkovú starostlivosť, ako aj bibliografickú, vedecko-informačnú a edičnú činnosť a významným spôsobom napomáhali pri zvyšovaní historického povedomia nielen príslušníkov rezortu ministerstva obrany a Ozbrojených síl SR, ale aj širokej verejnosti. Osobitne treba zdôrazniť skutočnosť, že z fondov Európskej únie získal finančné prostriedky, ktoré mu umožnili realizovať náročné projekty zamerané na rozvoj Vojenského historického archívu a Vojenského historického múzea. Do budúcnosti je potrebné ďalej pokračovať v realizácii vedeckých



neplánované cvičenia za najlepší spôsob ako odhaliť nedostatky a zlepšovať sa," uviedol minister obrany.

20. októbra

Minister obrany blahoželal Jane Purdjakovej k víťazstvu na Majstrovstvách sveta vo fitnes v Montreale.

29. októbra

Ministerstvo obrany SR zo zástupcami spoločnosti Alenia Aermacchi podpísalo zmluvu na dodanie dvoch taktických dopravných lietadiel Alenia C-27J Spartan. „Po dvadsiatich rokoch ide o prvý reálny a zároveň najväčší modernizačný projekt v histórii ozbrojených síl," povedal minister obrany.



30. októbra

V Trenčíne sa uskutočnilo slávnostne zhromaždenie pri príležitosti skončenia činnosti Veliteľstva síl výcviku a podpory OS SR.

10. decembra

Slovenskí vojaci budú aj naďalej pôsobiť v Afganistane. Zapoja sa do novej bojovej operácie NATO s názvom Resolute Support. Mandát pre príslušníkov Ozbrojených síl SR schválila vláda SR.

2015

9. januára

Minister Glváč spolu s náčelníkom Generálneho štábu OS SR rokovali v Pentagóne s ministrom obrany USA Chuckom Hagelom.

29. januára

Minister odovzdal vojakom a vojenským policajtom 28 vozidiel Land Rover, 12 vozidiel AKTIS a 15 vozidiel TATRA.

30. januára

Vojensko-technická spolupráca a riešenie otázky nadzvukového letectva boli hlavnými témami stretnutia ministra

obrans SR Martina Glváča s ministrom obrany Švédskeho kráľovstva Petrom Hultqvistom.

11. marca

Rakúsky minister obrany Gerald Klug na stretnutí s ministrom obrany SR Martinom Glváčom ocenil špičkové výcvikové a testovacie centrum RCHBO v Zemianskych Kostolánoch.

21. apríla

Minister vojakom odovzdal ďalších 42 vozidiel Land Rover, nakúpených prostredníctvom agentúry NATO NSPA.

23. apríla

V rámci slovenského predsedníctva vo Vyšehradskej skupine privítal minister obrany Martin Glváč rezortných kolegov z Česka, Maďarska a Poľska. Hlavnými témami bolo prijatie Akčného plánu obrannej spolupráce, obranné plánovanie, vytvorenie bojovej skupiny EÚ krajín V4 a Stratégie V4 pre oblasť výcviku a cvičení, či cezhraničné operácie.

29. apríla

Minister obrany SR Martin Glváč dostal mandát od bezpečnostnej rady a vlády SR na nákup vrtulníkov Black Hawk UH60M. Ide o najrozsiahlejší modernizačný projekt v histórii Ozbrojených síl SR. Deväť vrtulníkov rezort obrany nakúpi prostredníctvom amerického vládneho programu FMS.



7. mája

Centrum výcviku Lešť prešlo doteraz najväčšou modernizáciou vo svojej histórii. Zmodernizované a dobudované výcvikové pracoviská slávnostne otvoril minister obrany SR Martin Glváč.

8. mája

Martin Glváč si pri príležitosti Dňa víťazstva nad fašizmom uctil v Liptovskom Mikuláši na vojenskom cintoríne Háj – Nicovú obeť druhej svetovej vojny, ktorá sa skončila pred 70 rokmi.

19. mája

Minister obrany SR Martin Glváč na medzinárodnom veľtrhu obrannej a bezpečnostnej techniky IDET 2015 v Brne

slávnostne predstavil ľahkú vezenú húfnicu EVA, najnovší produkt slovenského obranného priemyslu.

29. mája

Ozbrojené sily SR ukončili cvičenie Zelená vlna 2015, ktoré bolo druhou fázou série cvičení Slovak Shield 2015.

12. júna

Slovenské výcvikové zariadenia by mohli využívať vojaci vietnamskej armády. Záujem majú aj o skúsenosti z operácií medzinárodného krízového manažmentu. Také sú závery rokovaní Martina Glváča s ministrom národnej obrany Vietnamu.

18. júna

Taktické cvičenie s bojovou strelbou SLOVAK CHALLENGE 2015 vo výcvikovom priestore Vojenského obvodu Lešť sa pre príspevky deklarované do bojovej skupiny Európskej únie (V4 EÚ BG) po úspešnej certifikácii skončilo.



19. júna

Zástupca generálneho tajomníka NATO Alexander Vershbow na stretnutí s ministrom obrany SR vyzdvihol zvyšovanie výdavkov na modernizáciu. Ocenil aj záväzok Slovenska, že do roku 2020 budú výdavky na obranu predstavovať 1,6 percenta HDP.

15. júla

Rezort obrany reagoval na aktuálnu bezpečnostnú situáciu ďalším neplánovaným cvičením Nový horizont 2015. Vojaci spolu s rezortom vnútra precvičili spoločnú činnosť v prípade masívneho prílevu utečencov.

28. júla

Pri obci Hradisko počas cvičného letu havaroval vrtulník Mi-17 OS SR s trojčlennou posádkou. Zahynul jeden profesionálny vojak, dvaja boli s vážnymi zraneniami odvezení do nemocníc. Minister obrany SR Martin Glváč prerušil dovolenku a navštívil miesto havárie. Vyjadril sústrasť rodine pilota, ktorý zahynul a zaželel skoré uzdravenie zraneným.

projektov a vedeckých úloh tak, aby sa v maximálnej miere plnili prioritné vedecké problémy, ktoré vychádzajú zo širokej spoločenskej objednávky.

plukovník Miloslav Čaplovič,
Vojenský historický ústav, riaditeľ

Od vzniku spoločnosti Horezza v roku 2013 sa nám podarilo splatiť všetky záväzky po splatnosti (k dnešnému dňu neevdujeme žiadne záväzky po splatnosti), splatili sme aj všetky úvery a Horezza sa financuje z vlastných zdrojov), takže sme vyriešili sme likviditu spoločnosti. V právnej oblasti sme vyriešili dlhotrvajúci výše 5-ročný spor v sume výše 200 000 eur, ktoré sa nám podarilo vrátiť späť do spoločnosti. V sociálnej oblasti sme vytvorili vlastný mzdový odmeňovací systém, zvýšili sme priemerné mzdy zamestnancov spoločnosti, ktoré boli v roku 2013 v priemere 632 eur na 739 eur v roku 2015, čo je nárast za 2 a pol roka o takmer 17 %. Vybudovali sme unikátny nový vrt v Piešťanoch, úplne sme zrekonštruovali príjazdovú komunikáciu a park, zrekonštruovali sme lobby bar, recepciu, jedáleň, vybudovali sme vonkajšiu terasu, multifunkčné a petangové ihrisko a premenili sme administratívne priestory na ubytovacie jednotky. Na Smrekovici sa nám podarilo zrekonštruovať najkritickejší 4 km úsek príjazdovej cesty, bola zrekonštruovaná celá budova A. V Tatranských Zruboch sme



kompletne zrekonštruovali celé ubytovanie, chodby a spoločné sociálne zariadenie na prízemí. Na Zemplínskej šírave sa nám podarilo vybudovať tri najkrajšie apartmány: Zlatý, Strieborný a Bronzový. V tomto duchu budeme pokračovať ďalej.

Stanislav Brečka, generálny riaditeľ
HOREZZA, a. s. (rekreačné a účelové zariadenia v pôsobnosti MO SR)

Za najväčší prínos pre Centrum výcviku Lešť za posledné roky možno považovať rozhodnutie ministra obrany o dobudovaní a rozvoji Centra výcviku Lešť do roku 2020. Je to zásluhou najmä môjho predchodcu prof. MUDr. Jána Zvonára, CSc. Riaditeľom Centra výcviku Lešť som od júla 2015 a mojím cieľom je pokračovať v realizácii jeho dobudovania a prispieť tak k vytvoreniu moderného polyfunkčného zariadenia pre výcvik príslušníkov ozbrojených síl, ozbrojených zborov vrátane potrieb medzinárodného krízového manažmentu. V rámci prvej etapy realizácie dobudovania Centra výcviku Lešť sa opravilo a modernizovalo Pracovisko trhaní a mínovania vrátane Valu pechotnej strelnice. Buduje sa Taktické cvičisko boja v zastavanom priestore – Oremland a prvá etapa bude ukončená vybudovaním Táboriska Slávia s kapacitou 750 osôb.



Ing. Ján Rausa,
riaditeľ Centra výcviku Lešť

27. augusta

Vojaci Ozbrojených síl Slovenskej republiky na bulharskom pobreží Čierneho mora prvý raz absolvovali bojové streľby z protiletadlového raketového systému S-300.

3. septembra

Minister obrany SR Martin Glváč prijal majstra sveta v chôdzi na 50 km z Pekingú Mateja Tótha.

10. septembra

Generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg navštívil Slovenskú republiku. S ministrom obrany Martinom Glváčom prerokovali najmä plnenie záväzkov a vytvorenie styčných tímov NATO.



16. septembra

Minister obrany SR Martin Glváč sa v rámci 10. národnej púte Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov SR na námestí svätého Petra vo Vatikáne zúčastnil na generálnej audiencii u pápeža Františka.

20. septembra

Martin Glváč zablahoževal Mariánovi Jungovi, ktorý na majstrovstvách sveta vo vodnom motorizme v kategórii F-500 obhájil titul majstra sveta.

24. septembra

Vo výcvikovom priestore Lešť vyvrcholilo najväčšie vojenské cvičenie v novodobej histórii Ozbrojených síl SR Slovak Shield 2015.



30. septembra

Z iniciatívy Slovenskej a Poľskej republiky sa završil vznik Centra pre kontrarozviedne spôsobilosti krajín NATO (NATO CI CoE).

13. októbra

Prezident SR vymenoval docenta Jozefa Putteru za nového rektora Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika.

29. októbra

Konalo sa spoločné cvičenie policajtov, vojakov a hasičov Juh 2015. Cieľom bolo zladíť postupy medzi zložkami oboch rezortov pri riešení možných problémov spojených s imigračnou krízou.



30. októbra

Logistické spôsobilosti zabezpečovali príslušníci OS SR na cvičení Balaton 2015 v Maďarsku, aby zladili s vojakmi krajín V4 postupy pre prípad reálnej potreby nasadenia ozbrojených zložiek pri riešení imigračnej krízy.

14. novembra

Minister obrany Martin Glváč zaslal sústrastný telegram ministrovi obrany Francúzskej republiky v súvislosti s teroristickými útokmi v Paríži.

16. novembra

„Rozpočet MO SR na rok 2016 má podľa vládneho návrhu na budúci rok zaznamenať jeden z najvyšších nárastov spomedzi všetkých rezortov. Dodatočné finančné prostriedky sú určené predovšetkým na modernizačné projekty“, uviedol minister obrany Martin Glváč.

30. novembra

Minister obrany SR Martin Glváč vojakom, vojenským policajtom a zložkám ministerstva obrany oficiálne odovzdal 47 nových osobných vozidiel Volkswagen Golf a úžitkové vozidlo Volkswagen Kafter.



10. decembra

Spolupráca v oblasti obrany, výdavky na obranu, boj proti terorizmu a pôsobenie našich vojakov v Afganistane boli témami rokovania ministra obrany Martina Glváča počas jeho oficiálnej návštevy Spojených štátov amerických.

2016

2. januára

Vstúpil do platnosti nový zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov, novela zákona o brannej povinnosti, zákon o dobrovoľnej vojenskej príprave a novela ústavného zákona o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.

5. januára

Ministerstvo obrany SR realizovalo za minulé štyri roky nákupy techniky a materiálu v historicky najväčšom objeme cez maximálne transparentné americké vládne fondy FMS, FMF a cez agentúru NATO NSPA. Kým v minulosti sa týmto spôsobom obstarávalo len minimálne, za súčasného vedenia to bolo v objeme miliónov eur, zdôraznil šéf rezortu obrany.

14. januára

Novú modernú biatlonovú strelnicu tréningového centra Kráľiky Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica slávnostne otvorili minister obrany SR Martin Glváč spolu s olympijskou víťazkou Anastasiou Kuzminovou.



Z hľadiska nášho poslania bolo najdôležitejšie otvorenie slávania synody Ordinariátu. Synoda je ako dôkladná previerka a adaptácia na nové okolnosti a nové výzvy. Zvládnuť takýto dva roky trvajúci proces predpokladá už solídne základy danej inštitúcie a jej členov, pretože v opačnom prípade by tento proces neunesli a mohol by skončiť kolapsom. Skutočnosť, že členovia Ordinariátu zvládli otvorenie štyroch základných tém synody (život a pôsobenie kňazov, budovanie farského a diecézneho spoločenstva, manželský a rodinný život, laický apoštolát) v tvorivom dialógu, je znakom ich duchovnej zrelosti a spoluzodpovednosti za poslanie Ordinariátu. V rámci slávania 12. výročia vzniku Ordinariátu 3. marca 2015 bolo otvorenie synody. Od Veľkej noci do leta som osobne alebo moji zástupcovia – vikári, navštevovali miesta pôsobenia našich kňazov a hovorili sme s tamojšími ľuďmi o jej témach. Snažili sme sa pochopiť ich názory a požiadavky. V septembri sme sa v Badiáne venovali spoločnému uvažovaniu a diskusiám, ako tieto témy praktizovať, prípadne vzájomnému informovaniu, ako ich už uskutočňujeme. Predsedovia jednotlivých komisií teraz spracúvajú jednotlivé podnety a pripravujú podklady pre ďalšie stretnutia a synodálne zasadanie v Badiáne, kde by sa mali formulovať rozhodnutia synody.

Mons. František Rábek,
biskup – ordinár OS a OZ SR



Popri už dobre známych podujatiach, medzi ktoré patrí medzinárodné stretnutie vojakov v južnom Francúzsku a organizovanie detských letných táborov, sme začali s organizovaním detských stacionárov, kde naši vojenski duchovní preberajú zodpovednosť za aktivity detí vojakov vo voľnom čase, najmä počas dovolení. V duchu Kristovho slova: (Evanjelium podľa Matúša 14,16: „Vy im dajte jesť!“) je pre ekumenickú pastoračnú službu dôležité aj organizovanie humanitárnej pomoci pre postihnutých ľudí vo vojnových oblastiach. V posledných rokoch sme túto pomoc presmerovali z Afganistanu na Balkán (Bosna a Hercegovina) a východnú Ukrajinu. Nechceme zabudnúť ani na etický a morálny apel našej služby; vydali sme dva Zborníky: Aby sme múdre srdce získali a Ekuména a na bežné použitie každoročne vydávame Diár EPS. Stále si však uvedomujeme, že duchovná a etická vyspelosť príslušníka ozbrojených síl je závislá najmä od jeho vnútorného a rodinného prostredia. Preto sa najnovšie usilujeme nájsť náležitú formu pomoci pre rodiny vojakov postihnutých traumami vojenského života. Pripravujeme semináre, školenia a kurzy zvládania stresových situácií, v čom sa opierame o poznatky zahraničných duchovných služieb, s ktorými sa nám podarilo nadviazať živé pracovné kontakty.

plukovník Marian Bodoll, generálny duchovný ekumenickej
pastoračnej služby Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov SR





Úspešný rok 2015

Minister obrany Martin Glváč skonštatoval, že „vojaci v roku 2015 splnili svoj záväzok voči bezpečnosti Slovenskej republiky“. Protiletadlový systém S-300 prvý raz v akcii, neočakávané cvičenia, certifikácia bojovej skupiny V4 či najväčšie medzinárodné cvičenie v modernej histórii slovenských ozbrojených síl. Aj taký bol výcvikový rok 2015 pre profesionálnych vojakov OS SR. Cvičenia v roku 2015 vojakom priniesli nové skúsenosti z pôsobenia v medzinárodnom prostredí a pripravili ich na reálne bezpečnostné hrozby súčasnosti. Spolu s ostatnými bezpečnostnými zložkami sa vojaci počas celého roka pripravovali pre prípad masívneho prílevu utečencov. Akcia JUH preverila reakčný čas zmiešaných vojensko-polícijských hliadok na zaujatie určených kontrolných bodov v 11 okresoch na juhu Slovenska. Aktivita v tejto oblasti pokračovala vyslaním vojakov na medzinárodné cvičenie Balaton 2015 do Maďarska. Tam si slovenskí príslušníci ozbrojených síl spolu s vojakmi ostatných krajín V4 zjednotili postupy v prípade reálnej potreby nasadenia na riešenie migračnej krízy. Príprava vojakov vyvrcholila na jeseň počas cvičenia Slovak Shield.

Foto: Michal Psota



Ministerstvo nakupuje transparentne

Ministerstvo obrany SR realizovalo za minulé štyri roky nákupy techniky a materiálu v historicky najväčšom objeme cez maximálne transparentné americké vládne fondy FMS, FMF a cez agentúru NATO NSPA. Kým v minulosti sa týmto spôsobom obstarávalo len minimálne, za súčasného vedenia to bolo v objeme miliónov eur. Vďaka nákupom cez FMS môže slovenský rezort obrany využívať fond FMF, prostredníctvom ktorého získa materiál a techniku ako dar v určitom pomere nákupu cez FMS. Aktuálne sa rieši dodávka tovaru v hodnote približne 10 miliónov eur, z ktorej slovenská strana bude hradiť iba polovicu. Materiál by mal byť na Slovensko dodaný na prelome rokov 2016/2017. Cez americké programy bol za súčasného vedenia rezortu obrany zmluvne potvrdený tovar v hodnote okolo 280 miliónov USD. Súčasnú vedenie rezortu využívalo na nákup techniky v rámci modernizačného procesu aj agentúru NATO NSPA, kde sa nákupy realizujú priamo s výrobcami zbrojnej techniky. Týmto spôsobom sa nakupovali napríklad terénne vozidlá, munícia, špeciálne zbrane a náhradné dielce. Celkovo boli zmluvne dohodnuté dodávky v hodnote približne 16 miliónov eur.

Foto: Michal Psota

Generálny štáb v novom roku

Pri príležitosti 23. výročia vzniku Slovenskej republiky sa 5. januára v priestoroch Generálneho štábu OS SR konalo slávnostné zhromaždenie jeho príslušníkov. Minister obrany a náčelník generálneho štábu udelili vybraným príslušníkom generálneho štábu medaily a odznaky. Prvý zástupca náčelníka GŠ OS SR genpor. Peter Gajdoš v príhovore pripomenul zmeny podmienok štátnej služby, zavádzanie dobrovoľnej vojenskej služby a aktuálne bezpečnostné výzvy.

Nástup veliteľstva Pozemných síl

V prvý pracovný deň tohto roka si príslušníci veliteľstva Pozemných síl OS SR spoločným slávnostným nástupom pripomenuli významné udalosti späté s prvým januárom. Pri tejto príležitosti zaznel rozkaz prezidenta SR k 23. výročiu vzniku Slovenskej republiky. Po udelení medailí a odznakov náčelníka Generálneho štábu OS SR sa prítomným prihovorel zástupca veliteľa pozemných síl brigádny generál Juraj Krištofovič. Poďakoval v mene veliteľa pozemných síl za splnené úlohy vo výcvikovom roku 2015 a všetkým zaželal veľa osobných i pracovných úspechov v novom výcvikovom roku 2016. Zároveň prítomným zablahožela i k vzniku Ozbrojených síl SR a k 16. výročiu vzniku veliteľstva pozemných síl.

Vzdušné sily slávnostne

Kalendárny rok 2016 začali príslušníci veliteľstva Vzdušných síl OS SR 5. januára slávnostným nástupom pri príležitosti 23. výročia vzniku Slovenskej republiky. Po zaznení rozkazu hlavného veliteľa OS SR, prezidenta SR, sa prítomným prihovorel veliteľ vzdušných síl brigádny generál Miroslav Korba. Skonštatoval, že stanovené úlohy minulého roka boli splnené na veľmi dobrej úrovni a vyjadril presvedčenie, že rovnako kvalitne sa podarí splniť aj úlohy v novom výcvikovom roku. Poďakoval príslušníkom veliteľstva vzdušných síl za kvalitné a zodpovedné plnenie náročných úloh roka a zaželal im pevné zdravie a veľa úspechov v novom roku.

Rokovania o stíhačkách

Rokovania o prenájme stíhačiek Gripen medzi slovenskou a švédskou stranou pokračujú v produktívnej atmosfére. Najnovšia ponuka bude finalizovaná po legislatívnej a finančnej stránke v najbližších mesiacoch. „Vzhľadom na význam a finančný rozsah kontraktu máme záujem, aby sa aj budúce vedenie rezortu obrany stotožnilo s našim riešením ochrany vzdušného priestoru. Som rád, že budúcnosť slovenského stíhacieho letectva naberá jasné kontúry,“ uviedol minister obrany Martin Glváč. Cieľom zúčastnených strán je rokovania úspešne dotiahnuť do cieľa a posunúť bezpečnosť regiónu i medzivládnu spoluprácu na novú úroveň. Oficiálne rokovania o prenájme stíhačiek Gripen začali po súhlase vlády viesť zástupcovia rezortu obrany v marci 2015.

Príčiny pádu vrtuľníka Mi-17

Hlavnou príčinou havárie vojenského vrtuľníka Mi-17, ktorá si 28. júla na východnom Slovensku vyžiadala život pilota, bol vznik vírového prstenca na zadnom vyrovnávacom rotore vrtuľníka. Vyplýva to zo záverov vyšetrovania expertnej skupiny. Vírový prstenec zapríčinil stratu aerodynamickej účinnosti zadného rotora. To viedlo k pádu stroja. Vírový prstenec bol podľa záverov vyšetrovania spôsobený ťažko predvídateľným silným prízemným vetrom sprava. Minister obrany Martin Glváč ešte v auguste konštatoval, že technická analýza všetkých záznamových zariadení a fungovania prístrojov na palube havarovaného vojenského vrtuľníka preukázala, že jeho pád nespôsobila technická chyba.

Sily pre špeciálne operácie musia byť výnimočné



V dňoch 11. a 12. januára navštívil Slovensko na pozvanie náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Milana Maxima generálmajor Gregory J. Lengyel, veliteľ Veliteľstva síl pre špeciálne operácie USA v Európe so sídlom v Stuttgarte. Po prijatí u štátneho tajomníka MO SR Miloša Koterca a stretnutí s generálom M. Maximom, rokovaní s 2. zástupcom náčelníka GŠ OS SR generálmajorom P. Mackom genmjr. G. Lengyel navštívil 5. pluk špeciálneho určenia v Žiline. V rámci svojho programu poskytol rozhovor nášmu mesačníku.

Mohli by ste nám predstaviť základné úlohy vášho veliteľstva?

Veliteľstvo pre špeciálne operácie USA v Európe je komponentom pôsobiacim v rámci Veliteľstva USA v Európe – tak sú usporiadané naše ozbrojené sily, ktoré nasadzujeme po celom svete. Našou úlohou je použiť sily pre špeciálne operácie pripravené na nasadenie do bojových operácií, aby sme tým posilnili spojenecké a partnerské sily pre špeciálne operácie a tiež našu interoperabilitu. Snažíme sa prispievať k odstrašovaniu a bojovať proti nadnárodným hrozbám a pomáhame strategickým záujmom USA.

V čom spočíva spolupráca medzi vašim veliteľstvom a silami pre špeciálne operácie krajín NATO, prípadne ďalšími spojeneckými silami?

Všeobecne povedané, spolupracujeme so silami pre špeciálne operácie iných krajín napríklad vtedy, ak o to tieto krajiny zažiadajú. Poskytneme im sily pre špeciálne operácie našich pozemných síl, námorníctva či letectva, ktoré potom spolupracujú s ich vlastnými silami pre špeciálne operácie. Podporujeme ich domáce výcvikové aktivity a cvičenia, zapájame sa do bilaterálnych výmen a často aj do spoločných a zmiešaných cvičení. Napríklad vlani to bolo veľké cvičenie Trident Juncture. Výcvik takpovediac bok po boku s partnermi v rámci komunity síl pre špeciálne operácie nám pomáha zabezpečovať vysokú úroveň interoperability našich síl a vytvárať dlhotrvajúce vzťahy, aké majú napr. naše sily pre špeciálne operácie s partnermi na Slovensku.

Ako hodnotíte spoluprácu so slovenskými silami pre špeciálne operácie?

Dlhodobé vzťahy a spoluprácu medzi vašimi a našimi ozbrojenými silami možno datovať od spoločného boja v druhej svetovej vojne. Ako však spolupracujeme v súčasnosti? Ako som už spomenul v súvislosti so spoluprácou s členskými krajinami NATO a ďalšími spojencami NATO, aj so Slovenskom spolupracujeme prostredníctvom výcvikových aktivít, mnohonárodných cvičení a podobne. Slovenské sily pre špeciálne operácie vnímame ako rovnocenného partnera v rámci komunity síl pre špeciálne operácie. Spolupracujeme pomerne často, no predovšetkým treba spomenúť naše spoločné nasadenie v Afganistane v rámci Spoločného medzinárodného úlohového zoskupenia síl pre špeciálne operácie 10. Vďaka Medzinárodnému výcvikovému centru pre špeciálne operácie máme aj množstvo výcvikových príležitostí. Slovensko tiež posielajú príslušníkov svojich jednotiek pre špeciálne operácie do škôl v Spojených štátoch, napríklad do Centra a školy špeciálnej bojovej činnosti Johna F. Kennedyho. Medzi našimi jednotkami skrátka prebieha množstvo výmenných aktivít, čo zabezpečuje interoperabilitu a potvrdzuje, že máme poznatky, o ktoré sa môžeme podeliť.

Aké ťažiskové medzinárodné cvičenia s účasťou síl pre špeciálne operácie sa uskutočnia v roku 2016?

Najskôr sa ešte vrátim do roku 2015 k cvičeniu Slovak Shield, ktoré sa uskutočnilo na Slovensku a na ktorom sa zúčastnili aj naši vojaci. Bol to veľmi dobrý príklad spolupráce vo výcvikovej oblasti. Na rok 2016 možno pripomenúť, že v rámci síl pre špeciálne operácie v rámci Veliteľstva síl pre špeciálne operácie Síl rýchlej reakcie NATO bude veliacim poddôstojníkom pre všetky aktivity štábný nadrotmajster Martin Boháčik z 5. pluku špeciálneho určenia Žilina. Sily rýchlej reakcie NATO a Sily veľmi rýchlej reakcie NATO sa zúčastnia napríklad na cvičeniach Brilliant Jump a alebo Trident Joust. Potom sa Sily pre špeciálne operácie USA patriace pod Veliteľstvo pre špeciálne operácie USA v Európe zúčastnia na sérii cvičení pre Sily rýchlej reakcie NATO s názvom Trojan Footprint, ktoré sa tiež uskutočnia v tomto roku. Bude to veľmi veľké mnohonárodné cvičenie pre špeciálne operácie, pravdepodobne najväčšie, ktoré sa tento rok uskutoční a ktoré preverí spôsobilosti Veliteľstva komponentu NATO pre špeciálne operácie. Takže sa tešíme na štábného nadrotmajstra Boháčika ako na zástupcu slovenských síl pre špeciálne operácie.

Mohli by ste bližšie špecifikovať najväčšie výzvy stojace pred silami pre špeciálne operácie v krajinách Aliancie?

Myslím, že dnes by bol váš odhad rovnako dobrý ako môj. No keby ste sa túto otázku opýtali pred dvomi rokmi, neviem, či by niekto dokázal predvídať bezpečnostné prostredie, aké je dnes v Európe. Ale sú aj veci, ktoré predstavujú trvalé výzvy – chceme udržať pripravenosť a interoperabilitu, modernizovať sily pre špeciálne operácie a zaistiť, aby boli stále výnimočné. Ak nepriatelia z radov štátnych aj neštátnych aktérov ohrozujú súčasné bezpečnostné prostredie, my chceme, aby boli sily pre špeciálne operácie unikátne, akcischopné a silné tak, aby poskytovali pre národné authority s rozhodovacími právomocami možnosti vhodne a účinne ich využiť v záujme bezpečnosti.

V čom sa mení, respektíve bude meniť technika, výcvik a samotné poslanie „špeciálov“?

Ako som už povedal, chceme mať navrch oproti konvenčným silám, ako aj, a to najmä, našim nepriateľom. Chceme, aby sily pre špeciálne operácie operovali s najmodernejšou technikou. Ale osobne som za to, aby sa vrátili späť k tomu, čomu Veliteľstvo pre špeciálne operácie USA hovorí „princípy síl pre špeciálne operácie“. Tie zdôrazňujú že „ľudia sú dôležitejší ako hardvér“. Preto musíme aj naďalej investovať do kvalitného výcviku a hodnotenia síl pre špeciálne operácie. Naším princípom ďalej je, že „kvalita je lepšia ako kvantita“. Čiže nejde o to mať najväčšie sily, ale mať najlepšie sily. Sily pre špeciálne operácie „nemôžu byť masovo produkované“, no a napokon „nemôžu byť vytvárané až potom, ako nastane mimoriadna krízová situácia“. To by bolo neskoro. Sily pre špeciálne operácie musia byť permanentne pripravené a myslím si, že pripravení sme a v takejto príprave budeme naďalej pokračovať.

Text: Pavol Vitko
Foto: mjr. Štefan Zemanovič

Naši na najväčšom cvičení NATO

Do vlaňajšieho medzinárodného vojenského cvičenia TRIDENT JUNCTURE 2015 (TRJ15), ktoré sa konalo v októbri a v novembri predovšetkým na území Portugalska, Španielska a Talianska, sa zapojilo vyše 36 000 účastníkov z 37 štátov. Bolo to najväčšie cvičenie NATO od roku 2002 a participovali na ňom aj Slováci. Štábný nadrotmajster Martin Boháčik dokonca po cvičení pokračuje vo funkcii najvyššie postaveného poddôstojníka v medzinárodnom prostredí v histórii OS SR.

Cvičilo viac ako 230 rôznych vojenských jednotiek spolu s vojenskou technikou vrátane 60 lodí a ponoriek či 140 lietadiel. Okrem všetkých štátov Severoatlantickej aliancie boli do cvičenia zapojení aj vojaci Austrálie, Rakúska, Bosny a Hercegoviny, Fínska, Gruzínska, Macedónska, Švédska či Ukrajiny. Hlavným cieľom TRJ15 bolo preveriť stupeň pripravenosti jednotiek rýchlej reakcie NATO 2016 (NATO Response Forces – NRF 16). Scenár vychádzal z nárastu nestability vo fiktívnej nečlenskej krajine NATO, zvyšovaním etnického napätia a komplikovanými sociálno-ekonomickými problémami. Slovensko bolo zastúpené v štruktúre veliteľstva spoločnej logistickej podpornej skupiny (Joint Logistic Support Group – JLSG), špecialistami na komunikačné systémy, ako aj vojakmi vyčlenenými do štruktúr NATO.

liacim poddôstojníkom špeciálnych síl bol štábný nadrotmajster Martin Boháčik zo žilinského 5. pluku špeciálneho určenia.

Ako k tomu prišlo, keďže zo slovenských „špeciálov“ bol na cvičení sám? „Ponuka prišla veliteľovi nášho pluku plukovníkovi

Veliaci poddôstojník

Cvičili štyri základné sily; pozemné, vzdušné, námorné aj špeciálne. No a ve-





Lubomírovi Šebovi začiatkom minulého roka z velenia amerických síl pre špeciálne operácie v Európe. Vychádzala najmä z dlhodobej úspešnej spolupráce 5. pluku s americkými špeciálmi a z mojich predchádzajúcich skúseností v operácii ISAF SOF (SOF – Special Operation Forces – Sily pre špeciálne operácie),“ ozrejmuje šbnrtm. Boháčik, ktorý v Afganistane slúžil v rokoch 2011 a 2014 ako veliaci poddôstojník v štruktúrach ISAF SOF a slovenských Síl pre špeciálne určenie. „Cvičenie je pre mňa obrovská skúsenosť, veď v podriadenosti nášho veliteľstva boli tri pozemné a dve námorné úlohové zoskupenia špeciálnych operácií (SOLTG a SOMTG). Navyše som prvý raz robil priamo pre dvojhviezdičkového generála, ktorým bol americký generálmajor Georgy Lengyel“, dodáva (obaja na fotografii na str. 18 pred jedným z preletov). Ozrejmuje, že z pozície veliaceho poddôstojníka veliteľstva mal v podriadenosti stovky poddôstojníkov zo špeciálnych síl USA, Nemecka, Česka, Španielska, Portugalska, Holandska či Belgicka. „Ako veliaci poddôstojník pre špeciálne sily som koordinoval operačné úlohy a ďalšie aktivity s podriadenými jednotkami a ich veliacimi poddôstojníkmi, ako aj s nadriadeným stupňom – Spoločným veliteľstvom (JFC – Joint Force Command) z Brunsumu.“ Veliaci poddôstojník 5. pluku špeciálneho určenia šbnrtm. Martin



Boháčik sa potom od 1. januára stal veliacim poddôstojníkom v rámci síl rýchleho nasadenia NATO (NRF) Veliteľstva síl pre špeciálne operácie so sídlom v Stuttgarte. V pohotovostnom režime bude v rámci uvedenej pozície do 31. decembra tohto roka a bude sa zúčastňovať na cvičeniach, konferenciách a, samozrejme, aj v prípadnom nasadení. Je to najvyššia funkcia pre veliaceho poddôstojníka v celej histórii OS SR.





Ružomberčania v Španielsku

Na cvičení v španielskej Zaragoze pôsobilo od začiatku septembra aj 24 slovenských vojakov z ružomberského nasadiťelného komunikačného modulu (DCM C) a 9 ďalších príslušníkov z rôznych zložiek Ozbrojených síl SR. Slovenskí špecialisti na komunikačné a informačné systémy plnili úlohy rozvinutia a zabezpečenia prevádzky týchto systémov najmä v prospech velenia cvičiacich jednotiek. Veliteľ slovenskej jednotky rotmajster Martin Saniga objasňuje, že ich úlohou bolo zabezpečiť nasadenie komunikačných prostriedkov pre podporu štábu (velenia cvičenia). V danom priestore plnili úlohy spoločne s nemeckým DCM. Dánsky nasadiťelný modul pôsobil vo výcvikovom priestore. „Bola to pre nás dobrá škola. Ani v porovnaní s Nemcami, ktorí majú v tejto oblasti neporovnateľne viac skúseností, sme nesklamali. Od každého člena tímu si to však vyžadovalo veľké úsilie a sústredenosť. Zabezpečovali sme pre užívateľov celý servis. Teda aby bola technika, spojenie a siete plne funkčné. Aby boli prípadné poruchy čím skôr odstránené a nebolo ohrozené plnenie úloh cvičenia zo strany jeho velenia. Naša technická skupina reagovala na všetky podnety,“ spomína na dlhodobé plnenie úloh v zahraničí (zo Slovenska odchádzali 3. septembra a vracali sa 16. novembra 2015) rotmajster Saniga.

Sme flexibilnejší

Sanigov zástupca rotmajster Roman Škuta si pochvaľuje prípravu na cvičenie, ktorú mali spoločne s nemeckým modulom v Nemecku. Samotné cvičenie v Španielsku bola pre ružomberský modul DCM výborná skúsenosť. Možnosť otestovať si, čo ľudia zvládnu. Ako vedieť plniť úlohy pod tlakom, stresom (časovým). „Po prvý raz sme na cvičení pôsobili spoločne s Nemcami. Všetky úlohy sa nám darilo aj podľa hodnotenia nadriadených plniť minimálne na takej úrovni ako Nemcom, ktorí majú predsa len v tejto oblasti ne-

porovnateľne viac skúseností. Cvičenie ukázalo naše silné stránky. Sme všestrannejší, vieme flexibilne reagovať na vzniknutú situáciu. Jeden človek u nás dokáže pokryť väčšie spektrum úloh,“ poznamenáva rotmajster Škuta, ktorý má skúsenosti aj z dvojnásobného pôsobenia slovenského modulu v Turecku pri zabezpečovaní batérií Patriot NATO.

Zhruba 60 percent ľudí malo pred cvičením Trident Juncture 2015 za sebou

medzinárodné skúsenosti. Najmä z plnenia úloh v Turecku a Afganistane. Menej skúsení sa tak mali od koho učiť. Postupne sa aj oni zdokonaľovali. Cvičenie zasa posunulo celý ružomberský nasadiťelný komunikačný modul po kvalitatívnej stránke dopredu. Zvýšili sa spôsobilosti ľudí plniť úlohy. Výrazným rozdielom oproti minulosti bolo, že okrem spojovacích častí jednotky plnila tentoraz úlohy v zahraničí aj logistika. Podľa jej veliteľa na cvičení





rotného Romana Fusatého si reálne sami zabezpečili logistickú podporu mimo Slovenska.

Činnosť Slovákov (spoločne s nemeckým modulom) na cvičení okrem iného charakterizuje aj natiehnutie vyše 130 kilometrov káblov, ďalších 5 kilometrov optických káblov a starostlivosť o bezchybnú prevádzku takmer 2 500 zariadení. Rotmajster Pavel Majerčík bol veliteľom technickej skupiny podpory užívateľov. Skupina vlastne zabezpečovala prvý styk s užívateľom. Registrovala všetky problémy, ktoré vznikali. Riešili problémy užívateľov so sieťou, počítačmi, tlačiarňami. Problémy spôsoboval aj všade prítomný

prach. Prekvapila ich aj prietrž mračen, ktorá prišla veľmi rýchlo a nie všetci stihli zariadenia uchrániť presunom na vyššie položené miesta v stanoch. Ale ani taká udalosť nespela ovplyvniť cvičenie, jeho priebeh, činnosť veliteľstva.

Spokojný minister i generál

„Pôsobenie slovenských vojakov na tomto type cvičení nám umožňuje nielen získať nové skúsenosti, ale najmä zvýšiť celkovú interoperability našich síl v rámci Aliancie. Naši špecialisti zo spojovacej jednotky NATO sú dlhodobo považovaní za spoľahlivých, odborne pripravených, čo už niekoľkokrát prejavili počas reálnych

operačných nasadení v Turecku a Afganistane,“ uviedol náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Maxim. Spoločne s ďalšími predstaviteľmi armád NATO sa zúčastnil na finálnej fáze cvičenia v Španielsku.

„Aj udalosti posledných dní nám ukázali, že spoločné cvičenia spojencov a partnerov sú nevyhnutnosťou, pretože iba tak sa môžeme spolu pripraviť na súčasné bezpečnostné hrozby,“ povedal na margo najväčšieho cvičenia NATO za posledné roky minister obrany SR Martin Glváč.

Text: Pavol Vitko, Jozef Žiak

Foto: archív DCM a 5. PŠU





Pchjongjang straší vodíkom

Severná Kórea 6. januára oznámila úspešný test vodíkovej bomby, čo môže znamenať posilnenie jej schopnosti zaútočiť na Soul alebo Tokio. Podľa severokórejského vodcu Kim Čong-una skúšku vodíkovej bomby uskutočnila ako sebaobranný krok voči hrozbe jadrovej vojny zo strany USA. Washington na slová Pchjongjangu reagoval potvrdením záväzku posilnenia protiraketovej obrany, proti ktorej vystupuje Moskva. Spojené štáty tiež vyslali strategický bombardér B-52, aby nad územím spojeneckej Južnej Kórey podnikol let v nízkej výške. Americký minister obrany Ash Carter v súvislosti s krokmi KĽDR potvrdil platnosť amerických bezpečnostných záväzkov voči Japonsku a spojencom v oblasti východnej Ázie. Spojené štáty zvažujú, že vo februári umiestnia pri Kórejskom polostrove lietadlovú loď ako varovný signál pre severokórejského vodcu Kim Čong-una. Generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg vyzval Severnú Kóreu na ukončenie balistického a raketového programu.

Foto: TASR/AP



Ruské plány v novom roku

Ruská armáda sformuje na svojom západnom krídle tri nové vojenské divízie. Ruský minister obrany Sergej Šoigu povedal, že ide o jeho tohtoročnú najdôležitejšiu úlohu. Zdôraznil, že treba vybudovať aj miesta trvalej dislokácie vrátane polygónov, skladovacích a ubytovacích zariadení. Avizoval, že tento rok plánuje dokončiť aj výstavbu vojenských objektov v ostrovej časti Arktídy a dobudovať infraštruktúru na Kurilských ostrovoch. Osobitný dôraz bude klásť na posilnenie potenciálu strategických jadrových síl a realizáciu obranno-kozmických programov. Raketové vojská strategického určenia (RVSN) uvedú tento rok do služby päť raketových plukov vybavených modernými raketovými systémami.

Foto: TASR/AP

Neobmedzíme protiraketové systémy

Členovia Severoatlantickej aliancie nemôžu pristúpiť na požiadavky Ruska, aby obmedzili svoje protiraketové systémy, povedal tajomník amerického ministerstva zahraničných vecí pre kontrolu zbrojenia Frank Rose. „Severná Kórea má veľké množstvo balistických rakiet a často ich testuje,“ argumentoval. Dodal, že už teraz môže zasiahnuť Južnú Kóreu, väčšinu Japonska a teoreticky tiež USA. Severokórejské výdavky na prevádzku armády sa pohybujú okolo štyroch miliárd dolárov ročne, čo je 23,8 percenta jej HDP. Obrana NATO proti balistickým raketám, ktorá je v prevádzke od roku 2010, vyvoláva napätie medzi Alianciou a Ruskom. Väčšina raketových štítov je na území USA, v roku 2012 NATO rozhodlo o ich rozšírení do Európy.

Varšavský summit o základniach

Na summite NATO vo Varšave možno dôjde ku schváleniu stálej vojenskej prítomnosti Aliancie vo východnej Európe. Poľskí lídri tvrdia, že summit, ktorý sa uskutoční 8. – 9. júla, sa sústreďí na bezpečnostné otázky východného krídla NATO, kde neexistuje výraznejšia ani stála prítomnosť spojeneckých vojsk. Poľský minister zahraničných vecí Witold Waszczykowski povedal, že summit by mal „začať proces budovania spojeneckej prítomnosti v strednej aj východnej Európe“. Podľa neho je tejto myšlienke naklonených čoraz viac členských štátov. „Výrazu ‘základne’ sa vyhýbame, keďže evokuje obdobie studenej vojny, avšak existujú náznaky, že bude garantovaná prítomnosť tohto druhu,“ uviedol Waszczykowski.

Zomrel náčelník ruskej vojenskej rozviedky

Vo veku 59 rokov 4. januára náhle zomrel šéf ruskej Hlavnej správy rozviedky (GRU) Igor Sergun. Vladimir Putin vyjadril úprimnú sústrasť príbuzným a Serguna nazval mužom veľkej odvahy. Na čele vojenskej rozviedky stál od decembra 2011 a považujú ho za autora ruskej invázie na Krym. Zomrel v hodnosti generálplukovníka. Americká konzultačná spravodajská agentúra Stratfor však tvrdí, že Sergun zomrel v Libanone, a nie v rekreačnom stredisku pri Moskve, ako uviedla ruská vláda. Sergun, ktorý podľa Moskvy podľahol srdcovému záchvatu, zomrel podľa americkej agentúry 1. januára, teda o tri dni skôr, než uvádzajú ruské oficiálne pramene. Príčinou jeho smrti bola únava, prepracovanie a nedostatok spánku.

Nový veliteľ pražskej Hradnej stráže

Podplukovník Petr Prskavec sa stal nástupcom Radima Studeného vo funkcii veliteľa Hradnej stráže v Prahe. Doterajšieho veliteľa 251. protiletadlového oddielu zo Strakoníc vymenovali do tejto funkcie 18. decembra. Jeho predchodcovi sa stalo osudným nedávne vyvesenie obrích červených trenírok na mieste prezidentskej štandardy nad Pražským hradom členmi recesistickej skupiny Ztohoven. Jednou z prvých úloh nového veliteľa je stabilizácia situácie v personálnej oblasti a zvrátenie dlhodobého trendu poklesu počtu slúžiacich vojakov.

Zahynula prvá vojačka zosobášená so ženou

Jednu zo šiestich obetí z radov amerických vojakov, ktorí zahynuli 22. decembra pri samovražednom bombovom útoku neďaleko leteckej základne Bagram v Afganistane, identifikovali ako majorku Adriannu Vorderbruggenovú. Patrila medzi prvých príslušníkov amerických ozbrojených síl, ktorí sa zosobášili s osobou rovnakého pohlavia. Vorderbruggenová žila so svojou manželkou Heather a synom Jacobom neďaleko Washingtonu. Na americkú hliadku v Bagrame zaútočil samovražedný atentátnik na motocykli. Z hľadiska počtu obetí šlo o najhorší útok na americké jednotky v roku 2015.

TECHNIKA

NOVINKY • TRENDY • VÍZIE

Posledný letuschopný stroj XH558 sa predvádzal návštevníkom leteckých dní.

	Vulcan B1	Vulcan B2
Dĺžka:	29,6 m	32,2 m
Rozpätie:	30,3 m	33,8 m
Max. vzletová hmotnosť:	76 ton	93 ton
Rýchlosť: (Mach)	0,95	0,93
Kapacita paliva:	33,6 ton	40,8 ton
Nosnosť výzbroje:	10 ton	10 ton



Posledný let Vulcanu

Posledný letuschopný bombardér Avro Vulcan absolvoval v októbri rozlúčkové turné po Veľkej Británii. Ikona studenej vojny naposledy vzlietla 28. októbra. Tieto lietadlá boli dlhé roky v pohotovosti a pripravené okamžite vzlietnuť s atómovými bombami. To sa našťastie nikdy nestalo. Jediné ostré nasadenie s konvenčnou výzbrojou sa udialo počas vojny o Falklandy. Odteraz bude možné ich typickú siluetu s mohutným delta krídlom obdivovať iba na zemi.

Vulcan bol spolu so strojmi Valiant a Victor súčasťou V-Force – flotily strategických jadrových bombardérov britského kráľovského letectva (RAF). Na vrchole svojich síl bola v júni 1964. Vtedy bolo súčasťou tohto úderného zoskupenia 70 Vulcanov, 50 Valiantov a 39 Victorov.

Počas druhej svetovej vojny používalo britské bombardovacie letectvo súčasne niekoľko typov ťažkých bombardérov od rôznych výrobcov. Kým v iných krajinách sa neskôr sústredili na štandardizáciu výzbroje a používali pre jednu kategóriu vždy iba jeden typ, Briti sa tradície viac typov držali aj po skončení vojny. Dôvodov bolo niekoľko. V prípade nečakaného výpadku výroby jedného typu mali v zálohe iného výro-

cu. Briti boli tiež presvedčení, že skutočné vlastnosti lietadiel sa prejaví až v priebehu sériovej výroby a praktickej prevádzky. Ak by sa rozhodovali len na základe prototypov, mohli by sa rozhodnúť zle.

Na konci druhej svetovej vojny tvorili základ bombardovacieho letectva RAF štvormotorové vrtné stroje Avro Lancaster a Handley Page Halifax. Briti mali tiež vo výzbroji menšie množstvo amerických B-17 a B-24. Na konci roka 1944 však začali uvažovať o celkom novej generácii. V priebehu roka 1945 vypracovali štúdiu, ktorá do budúcnosti požadovala prúdové bombardéry lietajúce vysokou rýchlosťou vo veľkých výškach mimo dosahu protivzdušnej obrany. Ich výzbroj mali tvoriť jadrové zbrane

a tieto bombardéry budúcnosti by tak fungovali ako odstrašujúci prostriedok.

V-Force

Na konci roka 1946 ministerstvo letectva vypísalo požiadavky na lietadlo schopné dopraviť 4 500 kg bômb na vzdialenosť 2 775 km cestovnou rýchlosťou 925 km/h. Dostup mal byť 15 200 m. Na tieto špecifikácie zareagovala väčšina veľkých výrobcov lietadiel v Británii. Výsledkom boli tri bombardéry, ktorých mená sa začínali na V, preto ich flotilu nazývali V-Force. Výnimkou mohol byť Short Sperrin, ktorý začali v roku 1947 vyvíjať ako záložný typ. Mal konzervatívne rovné krídlo a slabšie výkony. Pretože vývoj troch hlavných typov úspešne pokračoval,

S posledným letuschopným Vulcanom sa rozlúčila aj akrobatická skupina Red Arrows.



čoval, program Sperrin sa skončil po postavení dvoch prototypov.

Ako prvý vzlietol v máji 1951 Vickers Valiant. V roku 1955 tiež ako prvý vstúpil do služby. Mal šípové krídlo, ale najkonzervatívnejší dizajn zo všetkých troch strojov. Postavili ich spolu 107 kusov. Už v roku 1956 sa počas suezskej krízy dočkal vojenského nasadenia. Valianty vtedy z letísk na Malte bombardovali egyptské letiská. O niekoľko rokov sa však v konštrukcii Valiantov začali objavovať trhliny, najmä v zadnom nosníku krídla. Opravy by boli drahé, a tak v roku 1965 typ natrvalo uzemnil.

V auguste 1952 absolvoval prvý let aj Avro Vulcan, ktorý do služby zaradili v júli 1956. Ako posledný sa v decembri 1952 dostal do vzduchu tretí bombardér Handley Page Victor, ktorý vstúpil do služby v apríli 1958. Mal futuristický dizajn s výrazne šípovým krídlom a motormi ukrytými v hrubom koreni krídla. Takisto chvostové plochy boli šípové s charakteristickým veľkým vzopätím. Poznávacím znakom bola aj vydutá predná časť trupu, v ktorej bola sústredená celá posádka. Bol v nej umiestnený tiež radar a predný podvozok. Vyrobili ich 86 kusov a ako bombardéry slúžili do roku 1968. Potom pokračovali v iných úlohách. Stroje vybavené radarmi, kamerami a ďalšími senzormi slúžili na strategický prieskum. Významnú rolu zohral Victor ako tanker na dopĺňanie paliva počas letu. V tejto úlohe ich použili počas vojny o Falklandy v roku 1982 i v operácii Púštna búrka v roku 1991. V konflikte s Argentínou sa uplatnili aj ako prieskumné.

V roku 1993 ich definitívne vyradili zo služby ako posledné z pôvodnej trojice V-bombardérov.

Najprv model

Avro Vulcan síce skončil skôr, v pôvodnej úlohe bombardéra sa však udržal najdlhšie. Bol tiež najpočetnejší, vyrobili ich spolu 136. Vyznačoval sa veľkým delta krídlom bez klasických chvostových plôch. Zaujímavosťou je, že letové vlastnosti Vulcanu si firma overovala experimentálnym lietadlom Avro 707, čo bol vlastne plne funkčný model Vulcanu v mierke 1 : 3. Spoločnosť Avro totiž nemala žiadne praktické skúsenosti s delta krídlom. Preto postavila štyri kusy lietadiel Avro 707, ktoré sa od chystaného bombardéra líšili okrem veľkosti aj tým, že boli iba jednomiestne a mali len jeden motor. Neskôr vznikol ešte jeden prototyp dvojmiestnej verzie Avro 707C, ktorá mala slúžiť na výcvik pilotov Vulcanov.

Nakoniec však bol vývoj Vulcanu taký rýchly, že Avro 707 pri ňom zohralo minimálnu úlohu. Jediným prínosom bolo predĺženie prednej podvozkovkej nohy a zdvihnutie nosa lietadla, ktoré zlepšilo vlastnosti pri štarte a pristávaní. Lietadlá Avro 707 potom slúžili v testoch, ktoré už nesúviseli s Vulcanom.

Prototyp Vulcanu absolvoval prvý let 30. augusta 1952. Vtedy ešte nemal meno, niesol iba označenie Avro 698. Samotná firma presadzovala názov Ottawa, odborná verejnosť navrhovala pomenovanie Albion. Samotné letectvo však chcelo vytvoriť triedu V-bombardérov, a preto presadzovala

názvy začínajúce písmenom V. Pre stroj firmy Avro napokon zvolilo pomenovanie podľa rímskeho boha ohňa.

Lietadlo malo päťčlennú posádku. Dvaja piloti mali k dispozícii vystreľovacie sedáčky. Zvyšní traja členovia posádky – navigátor, operátor radaru a operátor elektroniky – sedeli v trupe o niečo nižšie a nemali možnosť sa katapultovať. V prípade núdze mali vyskočiť cez vstupné dvere. Toto riešenie vzbudzovalo kontroverzné reakcie až do konca služby Vulcanov.

Stroj poháňali štyri motory uložené pod krídlom. Nasávacie otvory boli v nábežnej hrane koreňov krídel. Prvé Vulcany verzie B1 poháňali motory s ťahom 49 kN, neskôr ho zvýšili až na 60 kN. Vývoj výkonnejších motorov si vynútil väčšie zásahy do konštrukcie, a tak vznikla verzia Vulcan B2. Tá nasledovala po 45 vyrobených kusoch verzie B1. Bola dlhšia a mala väčšie rozpätie krídel. Verzia B2 mala motory s ťahom 76 kN, neskôr až 89 kN. To už bol výrazný nárast výkonu oproti prvým strojom. B2 tiež dostala výbavu na dopĺňanie paliva počas letu a prostriedky rádio-elektronického boja. Na tie sa Vulcan musel spoliehať pri svojej ochrane, žiadne defenzívne zbrane totiž nenosil. Posledný kus verzie B2 dodali v roku 1965.

Nosiče jadrových zbraní

Primárnou úlohou Vulcanov bolo nukleárne odstrašovanie. Lietadlá V-Force boli pripravené rýchlo reagovať na útok. Na každej veľkej základni RAF boli dva bombardéry neustále v pohotovosti vyzbrojené jadrovými bombami a pripravené vzlietnuť v prie-

behu štyroch minút od vyhlásenia poplachu. Najmä Vulcan pritom vynikal rýchlym štartom. Všetky motory mohol naštartovať naraz a nepotreboval pri tom veľkú pomoc pozemného personálu. Na rozbeh mu stačila dráha dlhá 1 000 metrov.

V prípade veľkého sovietskeho tankového útoku v Európe mali Vulcany zaútočiť jadrovými bombami na jednotky druhého sledu v krajinách Varšavskej zmluvy a v pohraničných oblastiach ZSSR. Masívny tankový útok by tak bol odsúdený na neúspech, pretože jednotky, ktoré ho mali nasledovať, by boli buď zničené alebo imobilizované vďaka zničeniu komunikačných uzlov. V-Force bolo schopné odpovedať na útok o niekoľko hodín skôr ako iné jednotky NATO alebo amerického strategického letectva. Preto bola ich úloha veľmi dôležitá, no ráčalo sa aj s tým, že britské bombardéry pri tom utrpia veľké straty. K naplneniu tohto scenára, našťastie, nikdy nedošlo. Najbližšie k nemu boli Vulcany počas kubánskej krízy v októbri 1962.

S tým ako rástla sila protivzdušnej obrany, menila sa aj taktika bombardérov. Z výškových náletov prešli na prízemné útoky. Vyžiadalo si to zosilnenie krídla, ktoré bolo viac namáhané. Nakoniec však bombardéry stratili dôležitosť a v 70. rokoch prevzali úlohu nukleárneho odstrašovania ponorky. Zaujímavé je, že Vulcany poslúžili aj pri simulovaných útokoch na USA. Pri cvičeniach hrali úlohu sovietskych bombardérov. Ešte v roku 1974 sa dokázali vyhnúť americkým stíhačkám a úspešne „zaútočiť“.

Falklandy

Hviezdna chvíľka Vulcanov prišla v roku 1982, v samom závere ich kariéry. Keď Argentína obsadila Falklandské ostrovy, Británia sa rozhodla odpovedať silou. RAF začala zvažovať možnosti leteckých úderov, no najbližšia základňa na ostrove Ascenci3n bola 6 259 km od Port Stanley na Falklandských ostrovoch. Útok na takúto vzdialenosť si vyžadoval dôkladnú prípravu a logistiku. Naplánovaných bolo spolu sedem operácií nazvaných Black Buck, čo je druh antilopy, ktorý sa vyznačuje rýchlosťou a dlhými skokmi.

Každá operácia si vyžiadala nasadenie trinástich lietadiel, pričom iba jedno z nich

Nasávacie otvory pre motory boli v nábežnej hrane krídla.



vykonalo nálet. Vzlietli dva vyzbrojené Vulcany, z ktorých jeden bol záložný. Ak sa vyskytla porucha na prvom stroji, pokračoval v útoku záložný, ak nie, vrátil sa po chvíli naspäť. Útočný stroj sprevádzalo 11 tankovacích Victorov. Dva z nich boli tiež záložné. Štyri Victory dopĺňali palivo Vulcanu, ostatné dopĺňali palivo im a potom sa postupne vracali naspäť na Ascenci3n. Jedno tankovanie čakalo na Vulcan aj počas letu naspäť.

Prvá operácia prebehla v noci z 30. apríla na 1. mája 1982. Vulcan pri nej použil 21 b3mb vážiacich 450 kg. Zhodil ich v páse, ktorý smeroval šikmo cez dráhu letiska v Port Stanley. Cieľom bolo zasiahnuť dráhu aspoň jednou bombou, a to sa aj podarilo. Argentínčania potom nemohli dráhu využiť pre rýchle prúdové stíhačky. Mohli z nej operovať iba ľahké útočné lietadlá a transportné Herculesy, ktorým stačila kratšia dráha.

Útok zaskočil Argentínčanov i celý svet. Vulcan pri ňom preletel takmer 12 600 km a strávil vo vzduchu 16 hodín. Bol to najdlhší nálet až do roku 1991, keď americké B-52 útočili na Irak zo základní v USA.

Po prvom nálete nasledovali ďalšie. Zo siedmich operácií však museli dve odvolať pre zlé počasie a technické poruchy. Pri dvoch operáciách použil Vulcan namiesto b3mb rakety Shrike proti argentínskym ra-

darom. Pri jednom z nich Vulcanu 3. júna počas návratu zlyhal systém na dopĺňanie paliva počas letu. S poslednými zvyškami paliva pristál v Brazílii, kde ho i s posádkou na deväť dní internovali. Posledný nálet sa konal 12. júna, dva dni pred argentínskou kapituláciou.

Posledný let

Vojna o Falklandské ostrovy bola doslova labuťou piesňou Vulcanov. V marci 1984 ich vyradili zo služby. RAF si ponechalo dva stroje v letuschopnom stave, ktoré predvádzalo na leteckých dňoch až do roku 1992. Vtedy v rámci úsporných opatrení vyradili aj tie.

V roku 1997 sa však začal pripravovať projekt, ktorého cieľom bolo dostať Vulcan opäť do vzduchu. Vznikla nadácia, ktorá vďaka verejným zbierkam a ziskom z lotérie získala dosť peňazí na rekonštrukciu stroja so sériovým číslom XH558, ktorý bol dovtedy vystavovaný ako atrakcia na letisku. V roku 2005 sa začali práce na jeho renovácii a 18. októbra 2007 sa opäť vzniesol do vzduchu. Odvtedy bol Vulcan XH558 veľkým lákadlom na mnohých leteckých dňoch. Zaujímavosťou je, že jeho pilotom bol Martin Withers, ktorý pilotoval Vulcan aj pri operáciách Black Buck 1 a Black Buck 7 – teda prvom i poslednom nálete na Port Stanley. Rok 2015 bol však poslednou sezónou aj pre XH558. Spoločnosti BAE Systems, Marshall Aerospace a Rolls-Royce, ktoré stroju poskytovali technickú podporu, sa rozhodli ukončiť spoluprácu. Údržba posledného Vulcanu bola totiž čoraz náročnejšia a podieľali sa na nej aj technici, ktorých povolali z dôchodku – lebo nikto iný už nemá potrebné vedomosti. A bez tejto technickej podpory nemôže Vulcan dostať povolenie od britského leteckého úradu. Toto leto preto stroj XH558 absolvoval rozlúčkové turné a 28. októbra 2015 letel naposledy.

Bombardéry Vulcan boli schopné v prípade poplachu veľmi rýchlo odštartovať.



Text: Miroslav Barič
Foto: RAF

Vojenská obuv sleduje vývojové trendy



„Vojak so zasratými topánkami nie vojak,“ reve v jednej filmovej scéne na svojich vydesených „čiernych barónov“ legendárny major Terazky. A naozaj, topánky sú aj v dnešnej mechanizovanej súčasnosti pre výkonnosť vojaka veľmi dôležité, takmer rovnako ako dobrá a funkčná zbraň. Najmä v prípade dnes prevládajúceho trendu rýchlych operácií typu „hit and run“, pri ktorých má ľahkosť, rýchlosť a flexibilita bojovníka väčšiu dôležitosť než v prípade klasického bojovania v zákopoch statického frontu.

„Základným trendom je opustenie už zastaranej koncepcie jedného modelu univerzálnej vojenskej poľnej obuvi v prospech zavedenia viacerých špecifických vzorov, ktoré lepšie zohľadňujú konkrétne požiadavky užívateľov na ich vlastnosti; aj pokiaľ ide o konštrukcie, určenie klimatického pásma použitia, ochranných vlastností, tepelno-izolačných vlastností, komfortu či napríklad nárokov na údržbu,“ približuje sledovanú stratégiu vývoja vojenskej obuvi v Armáde Českej republiky (AČR) hovorkyňa ministerstva obrany Jana Zechmeisterová. „Preto sa v AČR v súčasnosti používa viac druhov poľnej obuvi, od typu Topánky poľné ECWCS 2010, Topánky poľné 2000 zimné, Topánky poľné ľahké 2011 a Topánky poľné do púšte 2009 až po typ Topánky poľné do džungle 2009,“ dodáva Zechmeisterová.

Pracovníci výstrojnej služby AČR podľa nej veľmi podrobne sledujú svetové vývojové trendy zvrškových i spodkových materiálov na výrobu obuvi vrátane tých, ktoré sa vyvíjajú na prípadné použitie v armádach NATO. „Ich implementácia do novo vyvíjanej poľnej obuvi prebieha s dôrazom na životný cyklus jednotlivých modelov poľných topánok, ktorý sa obvykle pohybuje v intervale 10 až 15 rokov,“ vysvetľuje logistické dôvody obmeny hovorkyňa českého MO. „Robí sa to v nadväznosti na dostupnosť nových technológií či materiálov na trhu, prechod od teoretickej a prototypovej verzie k aplikovanej a sériovej výrobitelnej verzii či dosiahnutiu výhodného pomeru ceny v porovnaní k dosiahnutému zlepšeniu funkčnosti. Zohľadniť treba i stredne veľké výrobné série, v ktorých



je špecifický vzor obuvi vyrábaný na vojenské účely,“ vraví Zechmeisterová.

Vymenovať konkrétne všetky novinky materiálov, ktoré sa využívajú na konštrukciu jednotlivých druhov obuvi, je však podľa nej veľmi náročné aj preto, že by bolo nevyhnutné komplexne zohľadniť aj ďalšie požiadavky na materiál, ako napríklad priechodnosť, odolnosť na tlak, náraz, oder, vlhkosť, nepriepustnosť vody, pyrofixovú a antistatickú úpravu, odolnosť voči zásadám a kyselinám, či možnosť pripevnenia ďalších komponentov, ako sú mačky, snežnice a lyže na obuv a ďalšie aspekty. Aj tieto vlastnosti a schopnosti totiž hrajú v uvažovaní vojenských plánovačov – nielen tých českých – veľkú dôležitosť.

„Poľná obuv sa zásadne vyrába tak, aby spevňovala a ochraňovala nohu užívateľa približne do polovice lýtok. Tieto požiadavky sú nevyhnutné na spevnenie nohy pri plnení úloh v náročnom teréne. Pri voľbe výšky poľnej obuvi treba zohľadniť potrebu prekonávať vodné toky nízkej hladiny, ochranu pred parazitmi a podobne,“ uzatvára Zechmeisterová.

Nové materiály

Na praktické a odborné trendy najnovšieho vývoja vojenskej obuvi sme sa spýtali Ing. Pavla Fryzelku z obuvníckej firmy Prabos plus. Tá vyvíja špeciálnu obuv nielen pre české bezpečnostné zložky a AČR, ale aj pre ďalšie armády NATO.

„Pokiaľ ide o strih obuvi, stále je najpoužívanejšia poloholeňová šnurovací poľná obuv, ktorá dobre fixuje a chráni nohu pri najrôznejších aktivitách. Dôraz sa pritom kladie na optimálnu hmotnosť obuvi,“ približuje tajomstvo obchodného úspechu firmy P. Fryzelka. „Základným materiálom zvršku obuvi stále zostáva useň, ale čoraz viac sa uplatňuje kombinácia s vysoko odolnými textíliami na báze polyamidu, kevlaru a pod. Novinkou je použitie usní vyfarbených do odtieňa alebo potlače – kamufláž, ktoré nahrádzajú tradičnú

čiernu farbu usní. Stále sa zvyšuje podiel poľnej obuvi podšívkovanej laminátmi s klimamembránou,“ vysvetľuje Fryzelka. Okrem už známych materiálov na báze GORE-TEX, prípadne Sympatex, sa začínajú podľa vývojárov presadzovať aj podšívkové lamináty s nanomembránou. „Tieto nové klimamembrány na báze nanovláken sa vyznačujú vysokou paropriepustnosťou, pri výbornej odolnosti proti vode,“ tvrdí Fryzelka.

Pokiaľ ide o podrážky, najnovšie druhy vojenskej obuvi kladú dôraz na výbornú stabilitu v teréne, tlmenie nárazov a dostatočnú torznú tuhosť obuvi, nemôžu však zvyšovať celkovú hmotnosť obuvi. „Preto sa uplatňuje niekoľko komponentné zloženie a konštrukcia podošvy. Najpoužívanejšia je kombinácia odľahčeného polyuretánu na medzipodošvu a kvalitná oderu vzdorná guma na podošvu. Na zlepšenie stability obuvi sa aplikuje v päťnej časti spodku obuvi stabilizátor z dostatočne tuhého plastu,“ odhaľuje tajomstvo komfortu bojovníka P. Fryzelka. Na dosiahnutie maximálneho komfortu a mikroklimy v obuvi vojaka sa podľa neho používajú vkladacie stielky s výbornou absorpciou a desorpciou vlhkosti a s odpruženou členkovou a päťovou časťou.

Obuvnícka veľmoc

Firma Prabos plus, a. s., predstavuje renomovaného českého výrobcu vojenskej a ďalšej profesionálnej obuvi, ktorá patrí medzi hlavných dodávateľov výstroja nielen pre AČR, ale aj ďalších európskych armád. Má na čo nadväzovať, pretože vojenské „baganče“ sa v slavičinskej fabrike vyrábajú už viac ako pol storočia. Za toto obdobie tu vyrobili doslova milióny párov poľnej a služobnej armádnej obuvi, čo v praxi znamená, že tunajší vývojári majú mimoriadne penzum skúseností s vývojom a produkciou vojenskej obuvi, ktoré sa prechádzali z jednej obuvníckej generácie na druhú. Súčasné firemné motto: „Profesionáli pre profesionálov“ tak rozhodne nie je prázdnu frázou.

V topánkach z Bardejova

Na Slovensku je najvýznamnejším výrobcom špeciálnej obuvi od roku 1998 **OBUV-ŠPECIÁL**, s. r. o., ktorý má od roku 2012 registrovanú značku **BOSP** (bardejovská obuv špeciál). V roku 2009 vyvinuli obuv do extrémnych poveternostných podmienok, ktorá bola úspešne dodaná na slovenský aj zahraničný trh. Jej kvalitu potvrdili ocenenia **PRIX IDEB 2010** na výstave **IDEB 2010** v Bratislave a po ďalšom vývoji získala aj **PRIX IDEB 2014**. Pre Ozbrojené sily SR dodáva napríklad model pre ťažké terénne a klimatické podmienky pod označením **S 09097**. Model **S14170** desert je určený pre útvary osobitného určenia do drsných podmienok, no zároveň je ľahký a obratný, pričom sleduje aktuálne trendy vo vývoji taktickej obuvi pre americké jednotky armády či polície. Ďalšie modely sú určené pre bežný výkon služby, pre chladnejšie podmienky či pre zásahy so zoskokmi padákom. Väčšia časť uvedenej obuvi má membránu **GORE-TEX** a na uvedenú membránu spoločnosť vlastní predajnú licenciu v rámci celej EÚ. Ako uviedol konateľ spoločnosti Miroslav Matys, Bardejovčania dodávajú špeciálnu obuv aj pre slovenské ministerstvo vnútra, väzenskú a justičnú stráž, colníkov, mestské polície, lesníkov či železničiarov. Majú odberateľov aj vo Švajčiarsku, Nórsku, Nemecku, Maďarsku, Poľsku či Česku. (pv)



Aby bol Prabos plus konkurencieschopný na náročnom európskom trhu, treba aplikovať pri vývoji a výrobe kvalitnej armádnej obuvi nové trendy, materiály a technológie. „Zadanie je vždy jednoduché – zaručiť maximálnu ochranu vojaka pri najrôznejších činnostiach v rôznych klimatických podmienkach,“ vraví Pavel Fryzerka. „Súčasný koncept vojenskej obuvi európskych armád obsahuje preto vždy niekoľko druhov poľnej obuvi pre rôzne klimatické oblasti, prípadne na jednotlivé ročné obdobia a aj obuv pre vojenských špecialistov, napríklad pre pilotov. Konštrukcia obuvi, voľba materiálov a použité technológie sa teda budú odlišovať pri poľnej obuvi do púšte alebo pri obuvi ECWCS,“ potvrdzuje úvahy civilných vývojárov Prabosu a vojenských expertov z Brna Ing. Fryzerka.

Text: Petr Blahuš
Foto: autor, archív

Québec



Útok Britov na Québec

Kto by nepoznal knihu Jamesa Fenimora Coopera *Posledný Mohykán*? Román, viackrát i sfilmovaný, je síce fiktívny a dosť nepresný i zaujatý, ale opiera sa o historické udalosti z čias Sedemročnej vojny. Tá sa odohrávala na územiach Európy, Indie i severnej Ameriky a napríklad sir Winston Churchill ju kedysi označil za skutočne prvú svetovú vojnu.

Indiánska vojna

Tzv. Francúzska indiánska vojna bola súčasťou Sedemročnej vojny (1756 – 1763), nadväzujúcej na vojny o rakúske dedičstvo (1740 – 1748). V bitkách na severoamerických bojiskách v nej proti sebe bojovali vojenské kontingenty Veľkej Británie a Francúzska, posilnené milíciami tamajších kolónií oboch krajín a podporované aj ich indiánskymi spojencami. Na strane Britov to boli kmene tzv. irokézskej ligy, ku ktorým patrili i Huróni, Francúzom pomáhali členovia algonkinskej kmeňovej skupiny, najmä Ottawovia. A tu sa vynára prvá nejasnosť v Cooperovom príbehu.

V lete 1757 Francúzi markíza de Montcalm skutočne dobyli britskú pevnosť Fort William Henry na jazere Lake George, ktorej velil podplukovník George Monro (nie Munro). Potom dovolili preživším obrancom, dokonca s osobnými zbraňami, odísť. Je tiež historickým faktom, že ich kolónu prepadli indiáni a zabili okolo 180 britských vojakov a civilistov, vrátane žien a detí! Ďalších, ktorým sa nepodarilo uniknúť (bolo ich vraj takmer 500), zajali a odviekli do svojich dedín.

Podľa Coopera to spôsobili Huróni, vedení zradcom Maguom. Lenže Huróni boli podľa historických prameňov vždy vernými spojencami Britov... Ďalším čudným výmyslom pána Coopera je, že Monroa beštiálne zabil Magua na mieste masakry. Pravdepodobne zranenému podplukovníkovi sa však podarilo ujsť a zomrel až o tri mesiace neskôr 3. novembra 1757 v Albany. Nikde v historických

prameňoch nie je zmienka o Monrovi, dcérach Core a Alici, ktoré mali indiáni uniesť, ani o stopárovi Nathanielovi Bumpovi, zvanom Sokolie oko, ani o Maguovi či o synovi náčelníka Mohykánov Čingačgooka Unkasovi. Iba v zápiskoch misionárskeho spoločenstva tzv. Moravských bratov sa spomína akýsi Čingačgook, príslušník vymierajúceho kmeňa Mohykánov.

Vojna o pevnosti

Briti i Francúzi na obsadzovaných územiach v severnej Amerike budovali pevnosti, kontroľujúce priľahlé strategické oblasti, a zvädzali o ne urputné boje. V roku 1755 výprava britského generála Braddocka, na ktorej sa

zúčastnil i neskorší prvý prezident Spojených štátov George Washington, vyrazila na francúzsku pevnosť Fort Duquesne v údolí Ohia. Dopadla katastrofálne, pretože pri rieke Monongahella Francúzi zničili dva britské regimenty (pluky) a samotný Braddock zahynul.

V roku 1756 do Ameriky s posilami z Francúzska dorazil markíz de Montcalm a ešte v tom roku dobyl britskú pevnosť Fort Oswego pri Ontarijskom jazere a v nasledujúcom roku aj už spomínanú pevnosť Fort William Henry, čím získal strategickú výhodu. Potom sa však iniciatívy ujali Briti a dobyli francúzsku pevnosť Louisbourg, ktorá chránila vjazd do Zálivu svätého Vavrinca. Odrezali

Québecký hrad
v súčasnosti





Montcalm sa snaží zabrániť masakre Britov indiánmi



Smrť generála Wolfeho na obraze Benjamin Westa

tak tzv. Nové Francúzsko od dodávok z materskej krajiny. Dovtedajšia prevaha Francúzov sa skončila a nepomohlo ani veľké víťazstvo Montcalma v roku 1758 pri pevnosti Fort Carillon (Ticonderoga) pri jazere Champlain nad päťkrát väčším vojskom britského generála Abercrombieho. Pred celkovou početnou i materiálnou prevahou Britov začali Francúzi ustupovať.

Vojvodcovia a ich vojská

Hlavným veliteľom francúzskych vojsk v severnej Amerike sa v roku 1756 stal Louis Joseph de Montcalm-Gozon, markíz zo Saint Vérant (1712 – 1759). Bol vynikajúcim vojvodom, čo potvrdzuje i rad jeho víťazstiev v tejto vojne. Masakra britských vojakov a



Markíz de Montcalm vedie vojakov do útoku

civilistov, opúšťajúcich dobytú pevnosť Fort William Henry, však jeho povest' vážne poškodila. Najmä americká literatúra (aj zásluhou J. F. Coopera) tvrdí, že k nej dal podnet, ak nie priamy pokyn! Existujú však dôkazy, že sa vražednému vyčistiť indiánov snažil osobne zabrániť a neskôr od nich vykupoval zajatcov.

Pri obrane mestskej pevnosti Québec Montcalm velil asi 2 000 vojakom, 1 800 členom koloniálnej milície, 600 ozbrojeným osadníkmi a neznámemu počtu indiánskych spojencov. Severná Amerika, dejisko jeho úspechov, sa mu však stala i hrobom. Na následky ťažkých zranení, ktoré utrpel pri Québecu, zomrel 14. septembra 1759, štyri dni predtým, ako mesto obsadili Briti.

Sokmi markíza de Montcalm v severnej Amerike boli viacerí britskí generáli, ale tým posledným sa pri Québecu stal generálmajor

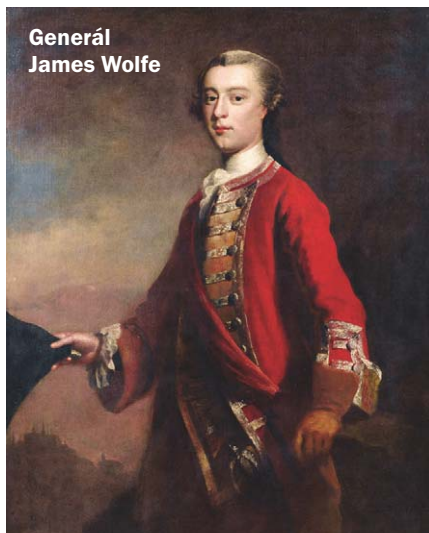
James Wolfe (1727 – 1759). Bol o Montcalma o pätnásť rokov mladší, ale nechýbali mu vojenské skúsenosti ani tradície, veď jeho otcom bol nemenej slávny generálporučik Edward Wolfe. Aj on bol pri Québecu smrteľne zranený a zomrel o deň skôr ako markíz, 13. septembra 1759. Vo svojej poslednej bitke velil asi 4 800 britským vojakom.

Zbrane, zbroj a taktika

Bitky severoamerickej časti Sedemročnej vojny boli väčšinou bitkami o pevnosti v okolí veľkých riek a jazier, navyše v silne zalesnenom teréne, kde bola jazda prakticky nepoužiteľná. Najväčšia ťarcha bojov teda spočívala na pechote, ktorej výzbroj ani výstroj sa od európskych štandardov takmer v ničom nelíšila. Základnou zbraňou pešiakov boli kresadlové predovky s hladkým vývrtom hlavne kalibru cca 19 mm (.75) s tulejovým ihlovým bodákom, ktoré mali účinný dostrel okolo 100 m. Stopári a zvedovia (prieskumníci) používali presnejšie kresadlové predovky s drážkovaným vývrtom kalibru 10 mm (.40) a účinným dostrelom až 200 m. Z chladných zbraní okrem bodákov pešiaci používali stredne dlhé jednosečné šable a ťažké jednosečné tesáky, dôstojníci, najmä vyšší, dávali prednosť ľahším dvojsečným kordom. Indiánski spojenci Európanov používali palné zbrane iba v malej miere a bojovali najmä svojimi tradičnými prostriedkami, najmä lukmi a šípmi, kopijami, oštepami, tomahavkami, bojovými sekerami a bojovými kyjmi.

Abrahamove pláne

Francúzi v novembri 1758 opustili pevnosť Fort Duquesne (dnešný Pittsburgh) a tým na dobro stratili iniciatívu. Nový britský veliteľ



Generál James Wolfe

generál Amherst pripravoval útok na ďalšie francúzske pevnosti v oblasti veľkých jazier (Fort Niagara, Fort Carrillon, Korunný mys) a ich dobytím si vytvoril dobré východisko pre priamy útok na silne opevnený Québec, posledné centrum francúzskej moci v severnej Amerike. Dobytím mesta poveril generálmajom



Útok 35. britského regimentu pri Québecu

jora Jamesa Wolfeho, ktorý velil trom operáčnym zoskupeniam (okolo 9 000 vojakov).

Wolfeho zbor postupoval po súši i po vode a v noci z 12. na 13. septembra 1759 sa z 30 veľrybárskych člnov asi tri kilometre od Québecu vylodilo 1 700 britských vojakov. Prekonali francúzsku predsunutú obranu a prenikli na náhornú plošinu zvanú Abrahamove pláne (podľa vlastníka pôdy Abrahama Martina). Ráno 13. septembra už na plánoch stálo 4 500 britských pešiakov, proti ktorým vzápätí z mesta vyrazil markíz de Montcalm na čele približne rovnakého počtu Francúzov. Krutá bitka, v ktorej sa nemilosrdné útoky na bodáky striedali s protiútokmi protivníka, trvala sedem hodín. Smrteľne zranení boli aj obaja najvyšší velitelia. Wolfe zomrel ešte v ten deň priamo na bojisku, Montcalma odniesli do mesta, kde skončil na druhý deň pred úsvitom. Demoralizovaní Francúzi sa siahli za hradby a 17. septembra prijali kapituláciu požiadavky Britov.

Epilóg

Na Abrahamových plánoch Briti stratili 60 mŕtvych a okolo 600 zranených vojakov, straty Francúzov boli výrazne vyššie (200 zabitých a cca 1 200 zranených). Do Québecu Briti vstúpili 18. septembra a hoci sa ešte istý čas držala francúzska posádka Detroitu i niekoľko menších francúzskych pevností, bitka na Abrahamových plánoch znamenala koniec francúzskej správy Kanady a aj koniec britsko-francúzskej vojny v severnej Amerike.

Text: PhDr. Ján Dolinay



Briti znovu zbroja

V roku 2010 zažili britské ozbrojené sily rozsiahle škrtý. Okrem iného vyradili palubné lietadlá Harrier a námorné prieskumné stroje Nimrod. Najmä druhý prípad bol dosť kontroverzný – stroje dlho vyvíjanej novej verzie zošrotovali krátko pred dokončením. Prešlo len päť rokov a Briti pre zmenu výrazne zbroja. Urýchliť chcú najmä nákup palubných stíhačiek a námorných prieskumných lietadiel...

V súčasnosti nemá britské námorníctvo žiadnu lietadlovú loď. Prebieha však stavba dvoch nových nosičov HMS Queen Elizabeth a HMS Prince of Wales. Obe by mali byť v službe do roku 2023 a v tom čase má z ich palúb operovať spolu 24 stíhačiek F-35 Lightning II. Je to trojnásobný počet oproti pôvodným plánom, podľa ktorých mala mať Británia v tom čase na lietadlových lodiach iba osem strojov. Britská vláda zároveň potvrdila záujem o kúpu všetkých 138 objednaných F-35. Ich počet nemieni škrtiť.

Okrem toho Británia zvýši aj počet stíhačiek Eurofighter Typhoon tak, aby mohla vytvoriť dve nové perute, ktoré ich budú mať vo výzbroji. Namiesto Nimrodov, ktoré zrušili pred piatimi rokmi, kúpi Británia deväť amerických lietadiel Boeing P-8. Tie budú hlídkovať proti ponorkám najmä okolo Škótska. Doteraz si na tieto účely musela Británia prizvať na pomoc americké alebo francúzske lietadlá.

Štyri ponorky s balistickými raketami, ktoré má Británia vo výzbroji, nahradia nové plavidlá za 31 miliárd libier. Briti však nebudú posilňovať iba na mori a vo vzduchu. Vytvoria dve nové úderné brigády so silou 5 000 vojakov, ktoré budú pripravené na rýchle nasadenie kdekoľvek vo svete. Výdavky na špeciálne jednotky sa zdvojnásobia s tým, že peniaze sú určené na pokročilé komunikačné technológie, pozorovacie drony a transportné helikoptéry a lietadlá. Aj tajné služby dostanú navyše prídely v podobe 2,5 miliardy libier a 1 900 nových zamestnancov.

Modernizácia po česky

Aj českú armádu čaká modernizácia. Do roku 2020 chce získať nové obrnené vozidlá i vrtulníky. Podľa českých médií by mala nakúpiť ďalších 20 osemkolesových Pandurov a 40 francúzskych obrnených vozidiel Titus na podvozku Tatra. Pôjde o veliteľské a spojovacie verzie vozidiel. Špeciálne jednotky dostanú nové ľahké terénne autá. Do roku 2018 chce Česko kúpiť 12 nových viacúčelových helikoptér, ktoré budú predovšetkým transportné, ale môžu lietať aj s výzbrojou. Tu sa vyberá spomedzi vrtulníkov od štyroch výrobcov. Modernizácie sa dočkajú aj lietadlá Alca a Gripen, ktoré dostanú nový navádzací systém pre útoky na pozemné ciele.

Typhoony pre Kuvajt

Kuvajt chce kúpiť 28 stíhačiek Eurofighter Typhoon, z toho 22 v jednomiestnej a šesť v dvojmiestnej verzii. Cena ešte nebola známa, ale hovorilo sa o 9 miliardách dolárov. Cena za lietadlo je pritom asi 125 miliónov dolárov, takže takmer dve tretiny kontraktu sú určené na výcvik a dlhodobú logistickú podporu, ktorú Kuvajt požaduje na 20 rokov. Kuvajtské letectvo momentálne používa 39 lietadiel F-18. Nižší počet Typhoonov, ktoré ich majú nahradiť, môže naznačovať, že Kuvajt v budúcnosti uvažuje o nákupe ešte jedného typu lietadiel.

Kórejský dron

Juhokórejská firma vyvinula bezpilotnú verziu malej helikoptéry MD-500. Stroj je určený na hlídkovanie v nebezpečných oblastiach, akou je aj demilitarizovaná zóna oddeľujúca obe Kórey. Juhokórejská armáda má 175 vrtulníkov MD-500, ale prvé z nich boli dodané už v 70. rokoch minulého storočia. Bepilotné verzie môžu predĺžiť ich operačný život. Ich vyvinutie nebolo zložité, pretože v USA používajú bezpilotnú verziu už od roku 2004 a svojmu juhokórejskému spojencovi dodali časť potrebnej technológie.

Arabské obrnené

Keď sa Spojené arabské emiráty zapojili do vojenských operácií v Jemene, znamenalo to aj prvé bojové nasadenie pre obrnené vozidlá arabskej výroby. Armáda Emirátov používa vyše 1 500 vozidiel NIMR. V základnej verzii majú pohon 4×4, uvezú 8 ľudí a sú vyzbrojené guľometom kalibru 12,7 mm. Úplnou novinkou je však osemkolesové bojové vozidlo pechoty Enigma, ktoré ešte len prechádzalo testami. Napriek tomu Emiráty poslali prvých 25 vozidiel do Jemenu, kde sa plne osvedčili. Vozidlo váži 28 ton, má dno tvarované do V pre lepšiu odolnosť proti výbuchom mín a nesie vežu z ruského BMP-3. Výzbroj tvorí kanón kalibru 100 mm, s ním koaxiálny kanón kalibru 30 mm a guľomet kalibru 7,62 mm.

Litva pokračuje v nákupoch

Litva kupuje od Nemecka 21 používaných samohybných húfnic PzH 2000. Zbraň kalibru 155 mm má doštel 30 km, ktorý možno so špeciálnou muníciou s raketovým pohonom zvýšiť až na 40 – 60 km. Okrem toho Litva objednala 32 podporných vozidiel, medzi ktorými sú napríklad obrnené vozidlá na podvozku M113 určené pre delostreleckých pozorovateľov a riadenie strelby. Za všetkých 53 pásových vozidiel z druhej ruky zaplatí Litva 66 miliónov dolárov. Súčasťou kontraktu je aj výcvik a delostrelecký softvér. Vozidlá dodajú postupne do roku 2019.

Stranu pripravil: Miroslav Barič

Foto: US Navy



Neupadol do zabudnutia

„Igor sa prihlásil do vojenskej misie, lebo mi chcel pomôcť so splácaním úveru. No aby ma nestresoval, povedal mi, že ide pracovať do pizzerie v Rakúsku,“ spomenie pani Eva Rigová, ktorej syn Igor bol 16. novembra na stretnutí s novodobými vojnovými veteránmi v bratislavskom divadle Nová scéna uvedený in memoriam do Siene slávy.

Podporučík in memoriam Igor Rigo patril k prvým slovenským mierotvorcom, ktorí reprezentovali mladú Slovenskú republiku ako vojaci nasadení v operáciách medzinárodného krízového manažmentu. Od 22. februára 2003 slúžil v misii UNPROFOR v bývalej Juhoslávii, kde už v roku 1992 pôsobil spoločný československý prápor. Prvý samostatný slovenský ženijný prápor sem vycestoval v máji 1993. Aj po januári 1993 tu spoločne s Čechmi pôsobilo viacero Slovákov. Samozrejme, už so slovenskými znakmi na uniformách. Očakávali príchod ženistov zo Sereďe, aby sa mohli začleniť do ich štruktúr. Igor Rigo už to šťastie nemal. Padol o desať dní skôr, 22. apríla 1993. Nemal ani 24 rokov.

Goro, vstávaj!

„Boli sme príslušníkmi 3. roty druhého práporu mierových síl UNPROFOR a naša tretia čata mala sídlo na Podlapači. Strážili sme bod označený Tango 27 – Kuzmanovača, čo bola stará osamotená farma v takzvanej Pink zóne. Tak sa označovala vojnová zóna medzi bojujúcimi Srbmi a Chorvátmi,“ ozrejmil nám Petr Smola, ktorý slúžil v osudný deň s rotmaistrom Igorom Rigom a bol vodičom obrneného transportéra. „Boli sme s Igorom hore na pozorovateľni. Keď na svahu pri našom postavení vybuchol prvý delostrelecký granát, utiekali sme sa skryť. Igor mal so sebou aj psa Bodyša. Podával mi ho. Pes bol vystrašený, takže Igor, ktorý ho dokázal upokojiť, ho zniesol z pozorovateľne v náručí. Potom ho bežal ukryť do unimobunky. Keby som to so psami vedel aj ja tak ako Igor, asi by osudná črepina dostala mňa...“ prerušil rozprávanie. Po chvíli opisuje, že keď vybuchol druhý granát, zasiahol roh torza farmy. Ich postavenie zasypali črepiny. „Preleteli cez unimobunku ponad hlavu kamaráta Zíku, ktorý sa práve zohol. Ďalšie zasiahli Pavla Klementa. Ten stihol vybehnúť a skryť sa za obrnený transportér, ale aj tak dostal zásah do nohy. Mňa nezranilo, a tak som bežal po Igora. Zboku pod otvorenými dverami unimobunky som najskôr zbadal len jeho ruky. A krv. V tom momente som si nepripustil, že je to krv môjho dobrého kamaráta. Myslel som si, že zásah dostal pes. ‚Goro, vstávaj, rýchlo do OT-čka, nasadáme a hneď preč!‘ kričal som na neho. Goro, tak sme Igora volali. Pre jeho lásku ku psom, podľa psa z japonského seriálu. Vzápätí som už za dverami zbadal ležiaceho Igora. V tom šoku som na neho ešte raz kričal ‚Goro, počuješ ma, vstávaj!‘, No to som už pochopil, že odrazená črepina mu zozadu roztrieštla hlavu.“



Večer pred tragickým útokom.
Zľava Petr Smola, spolubojovník Zíka,
Igor Rigo a Pavel Klement

Ďakujem...

„V bytovke v bratislavskom Ružinove sme mali starú paniu na vozíčku a jej muž mal silnú cukrovku. Veľké nákupy im Igor nosieval ešte ako školák,“ spomína pani Eva Rigová na svojho syna. Hrával s kamarátmi na ulici futbal a ráno ho vozievala na zimný štadión, keď trénoval hokej. Vychovávala ho sama. Boli si oporou jeden druhému. „Chodil aj do jazykovej školy a svoje prvé peniaze si zarobil, keď ako ôsmak počas prázdnin tlmočil nejakým americkým športovcom a sprevádzal ich po meste. Za to čo mu dali, si kúpil svojho prvého psa...“ Pani Eva spomína aj na to, ako bol na dvojročnej vojenčine v Táboře a chodili od neho listy s podpisom Igor a Agar. „Agar, ktorý sa v tých listoch podpisoval odtlačkom labky, bol predtým nezvládnuteľný vlčiak a Igora vzali medzi psodovov len preto, lebo si ho dokázal získať,“ hovorí Eva Rigová, ktorá vie, že aj posledné chvíle synovho života majú spojenie s jedným z jeho štvornohých kamarátov.

O tom, že odchádza ako vojak do bývalej Juhoslávie, Igor povedal len svojim najlepším kamarátom a priateľke. Mali dávať pozor na mamu, ktorú nechcel stresovať. Tá sa mala doma čo obracať, aby vládala splácať úver, za ktorý si v malej privatizácii odkúpila predajňu drogerie. Preto si vymyslel príbeh o práci v rakúskej pizzerii. „Keď sa to stalo, umývala som predajňu a niekto zaklopal na dvere. Bola tam kopa dôstojníkov a povedali mi, že sú od vojska a doniesli mi zlú správu – že zahynul môj syn. A ja som absolútne nevedela, čo sa deje...“

Je to už dávno, ale keď vidí mužov v Igorovom veku, ako kráčajú so svojimi



Čestná stráž pri prvom padlom
novodobom slovenskom vojnovom
veteránovi Igorovi Rigovi na
letisku v Záhrebe



Eva Rigová

rodinami a s deťmi, vždy jej je do plaču. Má dvoch vnukov od mladšej dcéry Sašky a ten starší je vraj celý Igor. „Veľmi si vážim, že sú aj ďalší ľudia, ktorí na neho nezabúdajú. Keď mi volali z Únie vojnových veteránov, že by chceli navrhnuť môjho syna do Siene slávy ministerstva obrany, bol to dobrý pocit, že si na neho niekto spomenul... Aj tá slávnosť v divadle bola veľmi dôstojná. Len ma mrzí, že v tom strese som nespravila to, čo som mala. Zabudla som sa všetkým za seba aj za Igorka poďakovať. Ďakujem...“

Text: Pavol Vitko
Foto: autor, archív

Čo nás čaká v roku 2016

Výcvik, cvičenia a ďalšie výcvikové aktivity sú v čase mieru základnou činnosťou príslušníkov OS SR. Ich hlavným cieľom je podľa náčelníka Štábu strategického plánovania Generálneho štábu OS SR plukovníka gšt. Ivana Pacha zvýšiť komplexnú pripravenosť ozbrojených síl na obranu SR. Na realizácii výcvikových aktivít sa podieľajú všetky zložky rezortu obrany. Na cvičeniach sa zúčastňujú aj súčasti ministerstva vnútra.

V súvislosti so zmenami bezpečnostnej situácie, ale aj v rámci rozvoja spôsobilostí OS SR, transformácie operačných úloh v operáciách v zahraničí a prípravou našich spôsobilostí pre NATO a EÚ, pokračovali ozbrojené sily v roku 2015 v intenzívnom výcviku.

Rok 2015 bol prelomový

Plukovník Pach zdôrazňuje, že rok 2015 je možné považovať v oblasti výcviku za prelomový. „Po prvý raz sa začal implementovať viacročný plán výcviku a cvičení. Zároveň v priebehu roka bolo doň zahrnutých viacero neplánovaných aktivít, ktoré si vyžiadala bezpečnostná situácia v Európe. Mali sme tak možnosť precvičiť nielen úlohy týkajúce sa bojovej činnosti pri obrane SR, účasti v aliančných operáciách mimo nášho územia, ale aj spolupráce a podpory zložiek ministerstva vnútra v rámci operácií a úloh spojených s riešením krízových situácií. To bolo možné len vďaka profesionálnemu prístupu a obetavosti príslušníkov OS SR, ktorí sa podieľali na plánovaní a vykonávaní týchto výcvikových aktivít a

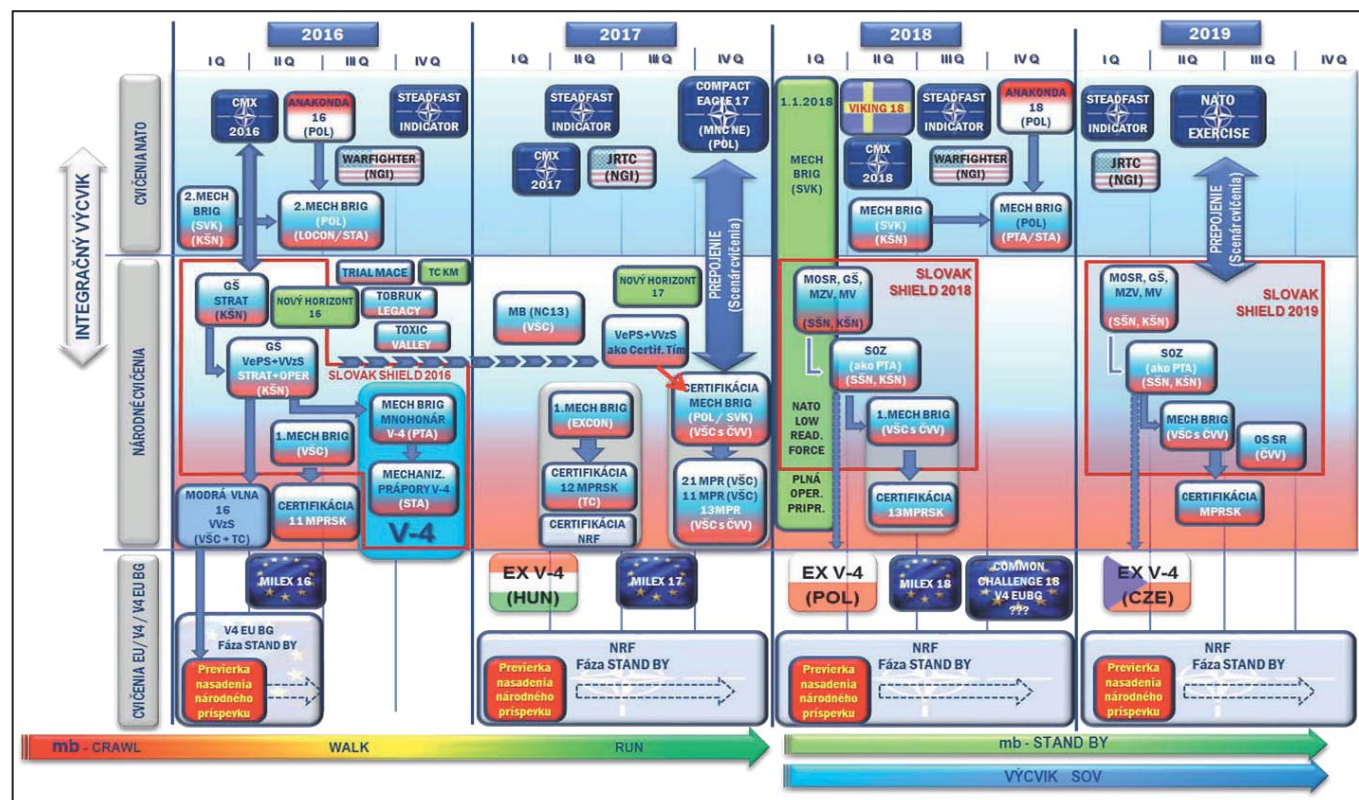


významnej podpore náčelníka GŠ OS SR a ministra obrany SR.“

Medzi najdôležitejšie výcvikové aktivity patrila séria cvičení pod spoločným označením Slovenský štít 2015, cvičenie Zelená vlna 2015, Nový horizont 2015, certifikačné

cvičenie špeciálnych síl Salamander 2015 či cvičenie Akcia Juh 2015. Z medzinárodných cvičení treba spomenúť okrem Slovenského štítu 2015, cvičenie NATO Trident Juncture 2015 v Španielsku, Common Challenge 2015 a Compact Eagle 2015

KONCEPT VÝCVIKU NA ROKY 2016-2019



v Poľsku, Ample Strike 2015 a Tobruq Legacy 2015 v Českej republike a Toxic Valley 2015 na našom území. Medzi tieto aktivity patrí aj cvičenie Balaton 2015 v Maďarsku, bojové streľby MiG-29 v Poľsku a Šabl'a 2015 (premiérové bojové streľby kompletu S-300 PMÚ v Bulharsku).

Aj v tomto roku pokračujú ozbrojené sily v komplexnej príprave prostredníctvom výcviku a cvičení. Tie budú primárne za-

to práve SR a jej ozbrojené sily, ktoré zodpovedajú za prípravu a vykonanie takého cvičenia,“ pripomína plukovník Ivan Pach.

Hlavným cieľom tejto série cvičení je poskytnúť komplexné výcvikové príležitosti na precvičenie, zvýšenie a upevnenie profesionálnych schopností a odborných zručností veliteľov, štábov a jednotiek na všetkých úrovniach velenia a riadenia OS SR pri plánovaní, príprave a uskutočnení

ho územia pri podpore operácií Aliancie a EÚ.

Najvýznamnejšie aktivity

„Medzi tohtoročné najvýznamnejšie aktivity v medzinárodnom prostredí patria cvičenia Anakonda 2016 v Poľsku, Warfighter 2016 v USA, cvičenia NATO CMX 2016 a Trident Juncture 2016 a cvičenie špeciálnych síl Steadfast Indicator 2016,“

vyratáva plukovník Pach a vzápätí vysvetľuje: „Cvičenie Anakonda 2016 bude najrozsiahlejšie na území Poľska v roku 2016. Budeme sa na ňom podieľať veliteľstvom a štábov mechanizovanej brigády, jednotkami pozemných síl a jednotkou Vojenskej polície. Cvičenie Warfighter 2016 je cvičenie brigády Národnej gardy Indiana. Na cvičení sa budú podieľať príslušníci OS SR z viacerých zložiek. Cvičenie CMX je každoročne organizované v rámci NATO na riešenie krízových situácií na najvyššej strategickej, resp. politicko-strategickej úrovni. V rámci tohto cvičenia sa budú riešiť krízové situácie vo viacerých krajinách a bude sa precvičovať rozhodovací

proces na najvyššej úrovni. Cvičenie bude zároveň súčasťou komplexného štábného nácviku Generálneho štábu OS SR v marci. Trident Juncture 2016 poskytne výcvikové príležitosti pre veliteľstvá a jednotky predurčené do NRF / VJTF v roku 2017. Na cvičení sa zúčastnia OS SR vyčlenenými spôsobilosťami pre NRF 17. SteadFast Indicator je cvičenie orientované na poskytovanie výcvikových príležitostí pre špeciálne sily.“

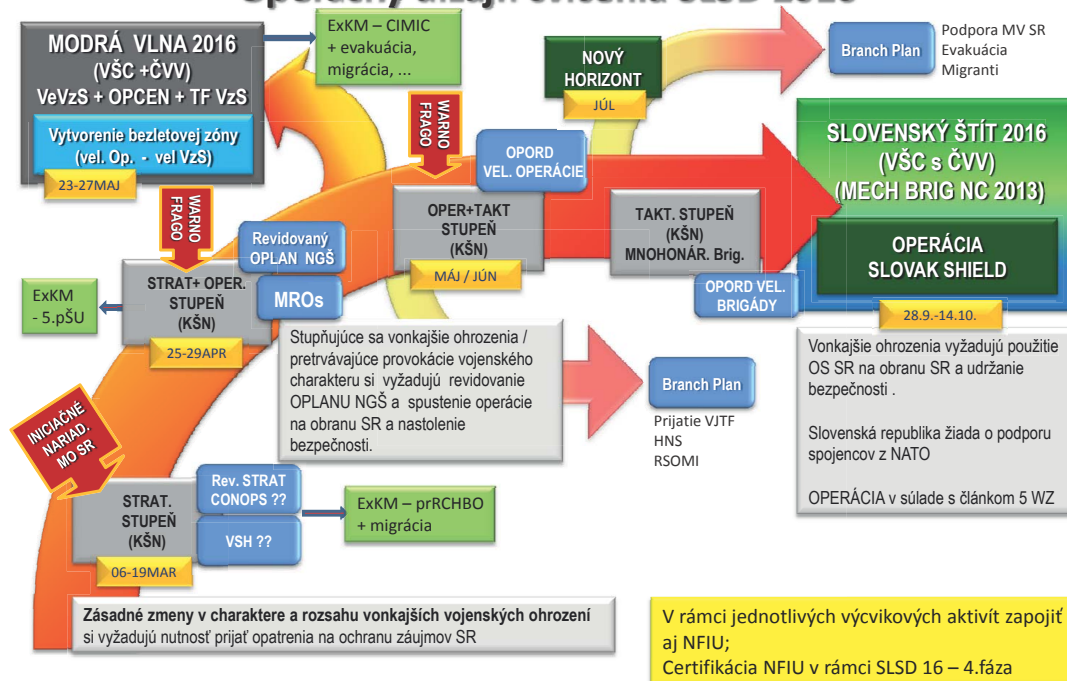
Na území Slovenska sú plánované štyri medzinárodné cvičenia. Okrem už spomenutej medzinárodnej časti Slovenského Štitu 2016 to budú cvičenia Tobruq Legacy 2016, Trial Mace 2016 a Toxic Valley 2016. Všetky tieto cvičenia sú zaradené aj v pláne cvičení NATO.

Plukovník Ivan Pach spokojne konštatuje, že plán na roky 2016 – 2019 a plán na rok 2016 vytvárajú dostatočné výcvikové príležitosti pre OS SR precvičiť potrebné zručnosti a splniť ciele svojej prípravy. Vytvárajú vhodnú kombináciu národných a medzinárodných aktivít s cieľom umožniť ozbrojeným silám zvýšiť svoju pripravenosť na plnenie úloh domáceho a medzinárodného krízového manažmentu v komplexnom a dynamicky sa meniacom bezpečnostnom prostredí.

Text a foto: Jozef Žiak

Grafy: Štáb strategického plánovania GŠ OS SR

Operačný dizajn cvičenia SLSD 2016



merané na zvýšenie a upevnenie profesionálnych schopností a odborných zručností veliteľov, štábov a jednotiek. Súčasťou výcvikového plánu sú národné cvičenia, medzinárodné cvičenia na našom území, ako aj účasť našich vojsk na medzinárodných cvičeniach v zahraničí. Komplexný plán na roky 2016 – 2019 umožní OS SR precvičiť úlohy a zvýšiť úroveň pripravenosti v rámci použitia na území SR, ale aj v medzinárodnom prostredí.

Plukovník Pach konštatuje, že medzi najvýznamnejšie aktivity výcviku v roku 2016 bude opätovne patriť séria cvičení Slovenský štít 2016. V ich rámci budú zakomponované aj cvičenia Modrá vlna 2016 a Nový horizont 2016. Súčasťou tejto série bude aj medzinárodná časť za účasti armád krajín V4, USA a Nemecka. Na rozdiel od roku 2015 bude hlavným cvičiacim mechanizovaná brigáda (na báze 2. mb Prešov), posilnená o spojenecké jednotky a štáby. Bude to najrozsiahlejšie cvičenie za posledné roky s medzinárodnou účasťou.

Spoločná stratégia V4

Zároveň sa týmto cvičením začne implementačná fáza spoločnej Stratégie výcviku krajín V4, ktorú v roku 2015 vypracoval odbor bojovej prípravy – J7 GŠ OS SR a ktorú schválili ministri obrany krajín V4. „Jej súčasťou sú pravidelné spoločné medzinárodné cvičenia v rámci V4. V roku 2016 je

vojenského ťaženia, spoločných operácií a plnení taktických úloh. Všetko v dynamicky sa meniacom prostredí konfliktu vysokej intenzity podľa článku 5 Washingtonskej zmluvy NATO, s cieľom zvýšiť a upevniť komplexnú pripravenosť OS SR na obranu SR a účinne prispieť do operácie v rámci kolektívnej obrany Aliancie. Cvičenie bude slúžiť aj ako východiskový bod na dokončenie komplexnej prípravy nášho najrozsiahlejšieho národného cieľa – mechanizovanej brigády. Tá bude certifikovaná už v roku 2017.

Cvičenie Modrá vlna 2016, ktoré sa uskutoční v máji 2016, nahradí Zelenú vlnu z predošlého roka, keďže hlavnými cvičiacimi tentoraz nebudú príslušníci pozemných, ale vzdušných síl, ktoré precvičia obranu vzdušného priestoru SR. Cvičenie Nový horizont 2016 poskytne príležitosť pre zložky rezortu obrany precvičiť úlohy podpory súčastí ministerstva vnútra pri riešení krízových situácií pri zaistení bezpečnosti občanov SR.

Okrem týchto cvičení bude pokračovať výcvik a príprava jednotiek zaradených na plnenie národných cieľov a na plnenie našich záväzkov voči NATO a EÚ. Je naplánovaných viacero medzinárodných aktivít, ktoré umožnia našim vojakom cvičiť v medzinárodnom prostredí. Či už na Slovensku ako súčasť podpory Aliancie pri obrane SR, alebo mimo náš-

Kybernetizácia operačného prostredia

Digitálna podvratná činnosť

História štátov a konfliktov je plná podvratnej činnosti. Niekedy slúži ako prvok hybridnej formy vedenia vojny, inokedy ako hnutie odporu a odboja, často aj ako celkom samostatná taktika slabšieho voči silnejšiemu nepriateľovi. Sprístupnenie internetu širokým masám spôsobilo, že podvratná činnosť je čoraz nebezpečnejšia.



Vývoj podvratnej činnosti

Definícia podvratnej činnosti (v angličtine subversion) hovorí, že ide o akciu, ktorej účelom je podkopanie vojenskej, ekonomickej, psychologicko-alebo politickej moci a sily či morálky vládnej moci. Už Rímska ríša musela čeliť podvratnej činnosti vedenej otrokmi na čele s gladiátorom Spartakom. Počas druhej svetovej vojny ju voči nacistickému Nemecku intenzívne využívali v rámci hnutia odporu a odboja na svojich územiach juhoslovanské národy, Francúzi, Poliaci, Holanďania aj Slováci. Mnoho príkladov možno nájsť aj v roku 1968 po vpáde vojsk Varšavskej zmluvy do Československa, keď nespokojní občania začali viesť voči okupantom podvratnú činnosť.

Nová éra podvratnej činnosti prišla v roku 2011, keď vypukla tzv. Arabská jar a pokračuje dodnes v rámci súčasného rusko-ukrajinského konfliktu či v teroristických operáciách Islamského štátu. Nová éra podvratnej činnosti má na svedomí najmä vznik a rozšírenie fenoménu kybernetického priestoru, ktorý zásadne zmenil jej spôsob a účinnosť. Zatiaľ čo princípy a zásady jej použitia zostávajú viac menej nezmenené, výrazne zmeny nastali v zjednodušení možnosti vedenia podvratnej činnosti a zväčšení počtu aktérov, ktorí ju môžu viesť. To všetko s relatívne veľkou mierou beztrastnosti a finančnej nenáročnosti, ktorá vyplýva z používania kybernetického priestoru. Ak by sa niekto chcel opýtať či je podvratná činnosť hrozbou, taktikou, prostriedkom alebo formou boja (odporu, protestu), odpoveď by nebola jednoznačná. Vždy závisí od toho, na aký účel a v kombinácii s čím je použitá. Generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg nedávno vyhlásil: „Hybridná vojna v sebe zahŕňa viacero typov hrozieb, konvenčnú aj podvratnú činnosť, či tie z kybernetického priestoru.“ Súčasná moderná podoba podvratnej činnosti generuje intenzívnejšie a nebezpečnejšie hrozby vďaka používaniu kybernetického priestoru.

Kybernetický priestor je v tomto prípade reprezentovaný najmä digitálnymi a sociálnymi médiami.

Digitálne a sociálne médiá

Ich vznik stojí za súčasnou podobou modernej podvratnej činnosti. Pozrime sa na to z uhla komunikácie a sociálnych väzieb v súčasnej spoločnosti. Ako dnes vyzerá schéma tvorby a šírenia názorov a postojov v rámci populácie? Radikálne sa zmenila s príchodom digitálnych médií, ktoré šíria digitalizovaný obsah ako text, grafika, audio a video prenášané prostredníctvom internetu alebo počítačových sietí. Digitálne médiá vysielajú bez hraníc. Čiže aj bez možnosti ich cenzurovania na globálnej úrovni. Rozšírilo sa a rastie vlastníctvo mobilných telefónov a prenikanie internetu do domácností. Zvrat nastal príchodom smartfónov, ktoré poskytujú jednotlivcom previazanie s internetom a zároveň posilnenie vplyvu internetu. No a napokon vznik a bleskové rozšírenie sociálnych médií, čo sú vlastne webové stránky a aplikácie umožňujúce používateľovi vytváranie, zdieľanie a účasť v rámci sociálne širšieho (regionálneho, globálneho, profesijného, ideologického) prepojenia, sietí. Dáva jednotlivcom, komunitám a skupinám vysoko interaktívnu platformu na šírenie, spoluvytváranie a komentovanie akéhokoľvek obsahu a významu v čase mieru i vojny.

Digitálne a sociálne médiá spôsobili rozvrat vzoru tradičnej spoločnosti, ako sme ju poznali za posled-

né štyri desaťročia. Vďaka nim ľudia zmenili spôsob dennej komunikácie, prijímanie, vnímanie a vyhodnocovanie informácií, hodnotenie politiky v štáte a regióne. Politika viac ako predtým dostala cezhraničný (globálny) rozmer. Dochádza k stieraniu hraníc medzi vnútorným a vonkajším bezpečnostným prostredím. Digitálne a sociálne médiá prispeli k zrýchleniu života, zväčšeniu slobody slova a zmenšeniu významu vzdialenosti. Stali sa dôležitým objektom analýz bezpečnostného prostredia.

Digitálna podvratná činnosť

Súčasná forma podvratnej činnosti vo veľkej miere využíva existenciu kybernetického priestoru, čím sa do značnej miery odlišuje od predtým užívanej tradičnej formy podvratnej činnosti. Toto spojenie a odlišnosť núka nové pomenovanie – digitálna podvratná činnosť. Vyjadruje obsah, možnosti a účinky takto vedenej podvratnej činnosti. Digitálna podvratná činnosť sú akcie vykonávané prostredníctvom nástrojov a prostriedkov kybernetického priestoru s účelom podkopania vojenskej, ekonomickej, psychologickej, alebo politickej moci či morálky vládnej moci a sily, a to bez potreby bezprostrednej podpory obyvateľstva alebo fyzickej prítomnosti v objekte (regióne) pôsobenia.

Nóvum digitálnej podvratnej činnosti nespočíva len vo využívaní kybernetického priestoru, ale aj v zmene aktérov a znížení rizika vyplývajúceho z ich konania (nižšia možnosť ich odhalenia, väčšia účinnosť, menšie náklady, zvýšená rýchlosť efektov ich konania, menšia potreba ideologického presvedčania populácie). Digitálnu podvratnú činnosť môže viesť a podporovať priamo cudzí štát či skupina, ktorá na rozdiel od tradičnej formy vedenia podvratnej činnosti nepotrebuje takmer vôbec podporu miestneho obyvateľstva ani prítomnosť na území štátu, voči ktorému ju vedie. Príkladom sú akcie Islamského štátu.

Pre jednotlivcov digitálna podvratná činnosť prináša možnosť ľahkého a takmer beztrestného zapojenia. Výsledkom úspešne vedenej digitálnej podvratnej činnosti je, že objekt, na ktorý pôsobí, presýti informáciami, priamo, ale aj nepriamo pochádzajúcimi z jedného a toho istého naratívu (naratív – zväčša jednotný príbeh a argumenty na ďalšie šírenie a používanie vo vedení boja, založené napríklad na historickom poznaní alebo ideologickom, náboženstvom presvedčení).



Pre lepšiu predstavu niekoľko príkladov. V oblasti digitálnych médií, používaných aj pre vedenie podvratnej činnosti spomeňme v bezpečnostných kruhoch NATO v súvislosti s rusko-ukrajinským konfliktom často spomínanú globálne vysielajúcu ruskú stanicu Russia Today (RT). Riadi a financuje ju priamo štát (Ruská federácia), pričom na Západe sa chápe ako nástroj na šírenie účelových informácií a často aj propagandy. Ukrajina ju priamo považuje za prostriedok na vedenie podvratnej činnosti voči nej. V týchto súvislostiach treba spomenúť aj Ukraine Today, ktorá vznikla zo súkromných zdrojov ako reakcia a priamy krok na elimináciu šírenia ruskej propagandy a podvratnej činnosti voči Ukrajine v roku 2014.

Z prostredia sociálnych médií asi každý z nás registruje barbarské, psychopatické a neľudské, ale najmä zámerne publikované videá Islamského štátu s rôznymi popravami. Islamský štát ich popri svojich hlavných bojových konvenčných aktivitách používa s cieľom „podkopania vojenskej, ekonomickej, psychologickej alebo politickej moci či morálky vládnej moci a sily, a to bez potreby bezprostrednej podpory obyvateľstva, alebo fyzickej prítomnosti v objekte (regióne) pôsobenia“.

Internetový trolling

Internetové trollovanie možno považovať za priamu metódu, resp. prostriedok digitálnej podvratnej činnosti. Výraz internetový troll pochádza z angličtiny a označuje osobu, ktorej výhradným cieľom je vyhľadávať a vyvolávať debaty, rozpory, dohady a provokácie v rámci prostredia internetu o triviálnych, až zrejmých záležitostiach. Jeho činnosť prebieha prostredníctvom blogovania, facebooku, diskusií pod článkami a pod. Internetové trollovanie je priamou metódou používania digitálnych a sociálnych médií ako prostriedku digitálnej podvratnej činnosti. Riadené internetové trollovanie má spravidla za cieľ zasiahnuť určenú skupinu obyvateľstva a podporiť u nej vytvorenie virtuálnej paralelnej reality, zdania (napr. politického domáceho či zahraničného nesúhlasu s vládou, organizáciami a ich konkrétnymi činmi a rozhodnutiami). Ako príklad pôsobenia trollův možno spomenúť operáciu Dragoon Ride americkej armády na území európskych štátov, členov NATO. Počas tejto operácie sa príslušníci americkej armády aj s technikou presúvali po verejných komunikáciách v dňoch 20. 3. – 1. 4. 2015 z pobaltských štátov cez Poľsko a Česko do svojej základne v Nemeckom Vilsacku. Verejnosť niektorých týchto krajín sa stala objektom aktivít trollův, ktorí sa usilovali vytvoriť značne negatívne kulisy operácie v očiach verejnosti. Ako sa neskôr ukázalo, rozpor medzi vytvorenou virtuálnou realitou (protesty a vyhlásenia v médiách, sociálnych sieťach a čiastočne aj neúspešnej demonstrácie) a skutočnosťou bol značný. V realite prevládali pozitívne reakcie väčšinového obyvateľstva, sprevádzané spoločným fotografovaním s americkými vojakmi a ich technikou, ich vítaním popri cestách a mávaním americkými vlajkami).

Internetové trollovanie nie je najúčinnnejšou metódou na zmenu politických postojov obyvateľstva alebo vlády, ale v spojení s ostatnými metódami, nástrojmi a formami v rámci prvkov a komponentov, napríklad taktiky hybridnej formy vedenia vojny, môže byť značne účinné.

Aktéri, ktorí používajú digitálnu podvratnú činnosť, sa usilujú o zmenu reality. Tá sa naozaj začína meniť ako dôsledok prezentovania ich informácií na verejnosti. Existencia súčasne modernej formy podvratnej činnosti – digitálnej podvratnej činnosti – neznamená, že nie je možné vykonávať podvratnú činnosť tradičným spôsobom, ako ju pozná história bez použitia kybernetického priestoru aj naďalej. Lenže pri úrovni rozšírenia internetu vo svete je to čoraz menej pravdepodobné.

Text: mjr. Milan Hanko

Inštitút bezpečnostných a obranných štúdií AOS

Komisia pod vedením hlavného poddôstojníka OS SR štábného nadrotmajstra Vladimíra Beluša na svojom zasadaní 9. decembra 2015 v priestoroch veliteľstva vzdušných síl vo Zvolene rozhodla o udelení ocenenia Najlepší poddôstojník OS SR vo výcvikovom roku 2015. Stal sa ním rotný Ľudovít Vereš z útvaru Čestnej stráže prezidenta SR.

Najlepší poddôstojník roku 2015

Rodák zo Seliac absolvoval stavebnú priemyslovku v Nitre a po nej nastúpil v septembri 2004 na povinnú vojenskú službu. Dostal sa k útvaru Čestnej stráže prezidenta SR.

Začínal ako guľometník

„Zapáčilo sa mi tam, a preto som neváhal a od marca 2005 som sa stal vojenským profesionálom,“ hovorí o svojich začiatkoch rotný Vereš. Spočiatku bol guľometník, neskôr starší ostreľovač, v súčasnosti

je veliteľom družstva. Medzitým dva razy pôsobil v mierovej misii OSN UNFICYP na Cypre, kde bol starším vodičom mobilnej rezervnej jednotky (MFR). Práca v medzinárodnom prostredí mu dala veľa. Získal potrebné skúsenosti. Porovnával, ako sú na tom s úrovňou výcviku jeho kolegovia z Veľkej Británie, Argentíny i Maďarska. Z Cypru si okrem mnohých skúseností priniesol aj lásku k športu, ktorý v našich zemepisných šírkach nie je až taký obľúbený.

„Rugby som začal hrať po návrate z misie na Cypre, kde som slúžil spoločne s Britmi a vtedy som ho po prvý raz v živote spoznal. Hľadal som nejaký klub, kde by som ho mohol hrať. V máji 2010 som prišiel na prvý tréning 1. Rugby Clubu Slovan Bratislava. Prvé dva roky to bola poriadna makačka. Kým som plne pochopil zmysel, systém hry, jej pravidlá. Oslovil ma super kolektív. Postupne prišli aj nejaké úspechy, stal som sa reprezentantom Slovenska. V súčasnosti som kapitánom reprezentácie. Som



rád, že aj takto môžem propagovať v zahraničí Slovensko,“ spomína Ľudovít Vereš.

Pravé hodnoty

Veliaci poddôstojník Čestnej stráže prezidenta SR štábný nadrotmajster Ján Štefan pripomína, že rotný Vereš sa na dnešnú pozíciu postupne vypracoval svojou usilovnosťou a plnením úloh. V roku 2013 absolvoval ako najlepší frekventant vstupný poddôstojnícky kurz OR-5 v martinskom prápore výcviku. Ďalšie spôsobilosti získal

v Kurze prvej pomoci v Liptovskom Mikuláši, či v Účelovom kurze taktiky malých peších jednotiek v zastavanom priestore v Centre výcviku Lešť. V uplynulom roku úspešne absolvoval základný kurz pre poddôstojníkov (Sergeant Course) námornej pechoty vo Virgínii v USA.

Útvar čestnej stráže prezidenta SR dlhé roky spolupracuje s Domovom sociálnych služieb prof. Karola Matulaya v Dúbravke. Svoju parketu si pri tejto činnosti rýchlo našiel aj rotný Vereš. „Zabezpečujeme Deň detí



a niektoré ďalšie preteky a športové aktivity. Napríklad plavecké preteky. Sme radi, že nás deti prijali medzi seba. Je to dobrý pocit. Ale zároveň aj priestor na zamyslenie nad sebou, keď vidíte deti s rôznym postihnutím. A najmä to, ako málo im stačí ku šťastiu. Až tam a vtedy človek pochopí, čo skutočne má v živote zmysel. Vôbec nie naše niekedy zbytočné pechorenie a naháňanie za pominuteľnými pseudo hodnotami. Taký deň medzi deťmi v spomínanom domove patrí pre mňa medzi najhodnotnejšie v celom roku. Odkedy sa mi narodil syn, precitujem to ešte intenzívnejšie,“ prezrádza Ľudovít. Patrí už dlho medzi vojakov útvaru, ktorí pravidelne darujú krv pre detskú onkológiu. Pomáha aj pri zabezpečovaní rôznych športových aktivít. Napríklad bežeckých pretekov cez bratislavské mosty, ktoré sa uskutočňujú vždy na Silvestra. Aktívne sa zúčastňuje na pochode Fatra March za rotmajstra Dzivého. V súčasnosti si rozširuje vzdelanie štúdiom na Vysokej škole sv. Alžbety v Bratislave. Momentálne navštevuje tretí ročník odboru sociálna práca.

V správnych rukách

„Ocenenie Najlepší poddôstojník výcvikového roka nie je len formou zhodnotenia individuálneho prístupu jednotlivca za prínos k budovaniu profesionálnych síl, ale svojou povahou, aj pevnou súčasťou programov profesionálneho rozvoja mužstva a poddôstojníkov. Som rád, že ocenenie si získava čoraz väčšiu prestíž v poddôstojníckom zbore i medzi veliteľmi. Ocenenie si získalo meno v rámci celého rezortu,“ konštatuje hlavný poddôstojník OS SR štábný nadrotmajster Vladimír Beluš.

Podľa jeho slov je konkurencia pri výbere najlepšieho poddôstojníka z roka na rok väčšia a celkovo rastie profesionálna pripravenosť poddôstojníkov. Najlepší poddôstojník OS SR vo výcvikovom roku 2015 rotný Ľudovít Vereš sa vo výbere ocitol už druhý raz. Tentoraz uspel. „Keďže rotný Vereš sa zúčastnil už po druhý raz na hlasovaní, komisia mala možnosť porovnať jeho progres. Okrem iného ocenila aj veľmi široký záber v jeho práci, aktivity na verejnosti. Najmä ich ľudský rozmer. Ocenenie je v dobrých rukách,“ spokojne poznamenáva štábný nadrotmajster Vladimír Beluš.

Text: Jozef Žiak
Foto: autor, archív ČSPSR

5. pluk s väčšou bojovou silou



Výrazné posilnenie bojovej sily 5. pluku špeciálneho určenia malo byť skutočnosťou od roku 2018. Tak to pôvodne predpokladala Konceptcia rozvoja Síl špeciálneho určenia, ktorú Vojenská rada náčelníka Generálneho štábu OS SR schválila v novembri 2015. Vzhľadom na zhoršenú medzinárodnú bezpečnostnú situáciu vláda uznesením rozhodla, že posilnenie 5. pluku sa začne už v tomto roku.

„Príprava uvedenej koncepcie bola dvojročnou prácou príslušníkov nášho pluku a odboru síl špeciálneho určenia generálneho štábu. Boli sme radi, že bola prijatá, no sme schopní reagovať aj v tomto prípade, keď sa výrazne skracujú termíny,“ uviedol veliteľ 5. pluku plukovník Ľubomír Šebo.

Bojovníci a výcvikári

„V roku 2016 rozšírime náš bojový potenciál o vyše stovku bojovníkov. V roku 2017 je v pláne zriadenie nášho výcvikového strediska, čo budú ďalšie desiatky vojakov,“ avizoval plk. Šebo. Pluk preto pripravuje v tomto roku dva výbery personálu. Prvý bude v marci a druhý v máji. „Nevylučujem ani tretí termín. V zmysle platných pravidiel majú šancu aj tí, ktorí sa už pokúsili stať sa súčasťou nášho pluku. Nejde pritom len o mužstvo, ale aj o poddôstojníkov vo vyšších hodnostiach či o nadporučíkov až majorov,“ dodal plk. Šebo (viac na <http://www.5psu.mil.sk/58932/?pg=1>).

Plk. Šebo nám ozrejmil dôvod vytvoriť výcvikové stredisko: „Ide okrem iného aj o to, odbremeniť samotných bojovníkov,

ktorí sa v súčasnosti podieľajú napríklad na výbere personálu. Túto úlohu by mali mať v zmysle uvedenej koncepcie v kompetencii výcvikári. Tí zároveň budú zabezpečovať zacvičovanie nových vojakov. V ich réžii bude aj zdokonaľovací výcvik pre tých, ktorí u nás slúžia dlhšie. No a čo je mimoriadne dôležité, budú analyzovať a sumarizovať naše skúsenosti najmä z bojových nasadení, ktoré budú potom implementovať do ďalšieho výcviku.“ Plk. Šebo dodáva, že v štádiu posudzovania je aj poskytovanie kapacít ich budúceho výcvikového strediska v prospech vybraných súčastí ozbrojených síl v oblasti niektorých špeciálnych spôsobilostí.

Motivovaní a odolní

„Naši vojaci musia byť pre službu v silách špeciálneho určenia predovšetkým motivovaní. Musia byť vyrovnaní s tým, že do bojových operácií môžu byť vyslaní aj počas mierového stavu, respektíve v podstate kedykoľvek. Je samozrejmé, že musia byť fyzicky zdatní, psychicky odolní, je dobré, ak ovládajú jazyky, aktívne športujú či vyznajú sa v informačných technoló-

giách,“ vymenúva plk. Šebo len niekoľko predpokladov svojich budúcich kolegov. „Úlohy síl špeciálneho určenia aktuálne rastú, o čom sme naposledy hovorili aj s generálmajorom Gregory J. Lengyelom, veliteľom Veliteľstva špeciálnych síl USA v Európe, ktorý v januári na pozvanie náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Milana Maxima navštívil Slovenskú republiku aj s cieľom bližšie spoznať 5. pluk,“ dodáva veliteľ. „Uvedené veliteľstvo – aj vôbec americké Sily pre špeciálne operácie sú naším dlhodobým ťažiskovým partnerom, a to najmä od septembra 2011, keď sme prvý raz pôsobili v bojovom nasadení v Afganistane. Materiálne zabezpečenie nášho pluku je už na vysokej profesionálnej úrovni, sčasti aj vďaka pomoci Američanov, pričom trend skvalitňovania výzbroje a výstroja bude pokračovať. Je zároveň samozrejmé, že rovnaký trend bude pokračovať aj v profesionalite výcviku a v najvyššie postavených požiadavkách na vôľové a morálne vlastnosti našich vojakov.“

Text: Pavol Vitko
Foto: Michal Psota



Peter Kromka:

Otec, chýbaš mi

Zo zápiskov človeka, ktorý sídli v každom z nás. Pretože vo svojej podstate sme všetci rovnakí. Vzdialenosť (i tá historická) je len číslo.

Otec môj, povedala mi, že sa vrátiš. Najmenej tisíckrát! Veril som jej, deti to zvyknú robiť. Ja hlupák, až neskôr som pochopil! Delilo nás zhruba pár stovák kilometrov. To bola tá najmenšia prekážka, však? Vzali mi ťa. Vzali mi kúsok seba. Vojna, tá prekliata vojna! Pacifista, militarista, konzervatívce, liberál... poznačí každého. Nielen Remarquov Paul Bäumer či Hellerov Yossarian, ale i tvoj syn by ti mal čo vypovedať. Osud to zariadil tak, že ja a mama sme zostali na správnej strane. Život je mrazivo férový. Tebe vzal, aby nám dal. Ty, drahý otec, si prišiel o slobodu. O všetko, čo má aspoň nejakú cenu. Patrí ti azda len pár centimetrov kubických v tvojej lebke. Bojím sa, že ti zoberali aj to. Máš ešte dôvod ráno vstať?

1970

Vyrastať bez otca nie je jednoduché. A veru nebolo, hoci sa mama snažila, čo jej sily dovoľovali. Nevykľula sa zo mňa zženštilá troska, padavka... Rozmaznaný jedináčik, aký hlúpy mýtus! Prišiel som ako prvorodený. Nemal som byť prvým, ani posledným, je tak? Ibaže človek mieni, vojna mení. Nikoho nezaujíma, koľko pádov a sklamaní si zažil. Tak to predsa funguje. Nesmieš sa poddať, inak ťa rozmliaždia ako chrobáka. Všetkých vedie rovnaká pohnútko: prežiť. Stal som sa silnejším. Znenávidel som sentimentálnosť. Bolesť i útrapy ostatných som začal vnímať iným spôsobom, akosi chladne a nezainteresovane. Akoby sa ma netýkali. Niečo sa vo mne skutočne zlomilo. Pohrdal som zbožnosťou. Veril som, že všetko, čím som obklopený, sa riadi istými zákonitosťami, ktoré si môžem osvojiť. Osvojiť si ich, aby som chránil seba samého. Správal som sa ako ranené zviera zahnané do kúta. Znepokojovala ma predstava, že som v niečej hrsti. Samolúby egoizmus? V niečom som vytrval a niečo som prehodnotil. Znie to priam komicky, opisujem neúprosné peripetie, ktoré sa ťa dotýkajú väčšími než mňa.

1972

V správach potvrdili, že Južný Vietnam obsadili komunisti. Vietnamská vojna naoko končí. Saigon padol. Celé sa to nápadne ponáša na náš príbeh. Rovnakí

rivali. Rovnaké obete. Dnes máš narodeniny. Sláviš ich už v záhrobí? Bol som navštíviť mamu. Áno, plakala. Dieru vo svojom srdci nezaplnila. Niektoré jazvy nezahojí ani čas. Dvadsaťdva rokov. Nikdy sa s tým nevyrovná. Klamlivá nádej, ktorá ťa zároveň utešuje i trýzni, či obnažená pravda bez prikrášlení, pravda, ktorá otvára oči? Čo by si si vybral? Mama stále dúfa. A ja sa v duchu pýtam, v čo môžem dúfať?

1975

Mám pocit, že človek zmúdreje až v tridsiatke. Nespoznávam sa. Niezeby som sa cítil zahanbený, no dnes by som to napísal inak a lepšie. Ale nech, takto je to autentické! Som tak trochu zvláštny. Radoví tridsiatnici si takéto citové výlevy nezapisujú. Nie som neurotik, ani schizofrenik. Aj ja mám svoje vnútorné záпасy. Nefňukám, no nebojím sa priznať, že vojna ma zranila. Milujem mier, pretože si odo mňa nič neuzurpuje. Chceme len to, aby si moje deti vážili, že žijú v relatívne bezpečnom a slobodnom svete. A aby vedeli, že ich starý otec bol veľký muž. Osamotený duch zvestujúci pravdu, ktorú nikto nikdy nezačuje. Ale keď už raz svoj odkaz vyjaviť, táto kontinuita nejakým záhadným spôsobom pretrvala.

1981

Neveril som, že ho ešte nájdem. Ak mám byť úprimný, vôbec som si to neprial. Všetko na tom svete podlieha rozkladu, domy chátrajú, autá korodujú, ideály vystriedajú nové a ľudia odchádzajú do večného zabudnutia. Je to nenávratný dej, podobne ako rast. Dúfal som, že toľké roky otupia moje zmysly, ale ja som naďalej rovnako precitlivý. Dospelé dieťa.

1990

Deň, o ktorom som si myslel, že nikdy nepríde. Neveril by si, ako sa naše mesto zmenilo. S prehľadom jedno s najudivujúcejších mravenísk na tridsiatej siedmej rovnobežke. Práve som doľahol. Hovoril som si, že prestanem. To je ironické! Hovoril som si, že sem už nič nenapíšem... Kúpil som si najnovšie vydanie The Korea Herald. Vyšlo ma to na tisíc wonov. Zajtra budú písať aj o nás. Možno. Sedím na lavičke a v rukách zvieram denník, ktorý dnes odsúvam na vedľajšiu koľaj. Tých pár hodín nič nezahojí. Bude to zvláštne. Nevie, ako sa mám cítiť. Poviem ti o vnučke, z ktorej sa teším už tretí deň. Tri dni v slobodnom svete.

19. 10. 2015

Na sklonku minulého roka sa uskutočnil jedenásty ročník Literárnej súťaže ministra obrany SR.

V kategórii Študenti stredných škôl sa víťazom stal Peter Kromka z Gymnázia Komenského v Lipanoch. Jeho víťazná poviedka *Otec, chýbaš mi* získala v internetovom hlasovaní 937 hlasov.

Údery, kopy, škrtenie

Desiatnik Tomáš Vašíček si 21. novembra v Trenčíne takmer siahol na slovenský primát v najťažšej hmotnostnej kategórii bojového umenia MMA. „Košíčanovi Krištofovi Nadaškovi sa ma však 2. kole podarilo zaškrtiť,“ povie v športovom slangu, čo by mohlo znieť aj tak, že súper na neho nasadil škrtenie.

„Verím že v budúcich rokoch si titul vybojujem,“ s odhodlaním avizuje operátor bojového vozidla pechoty nitrianskeho 12. mechanizovaného práporu. Súboj sa pritom konal v rámci PCF ligy, najvýznamnejšej v rámci bojového umenia MMA na Slovensku, do ktorej sú prizývaní aj zahraniční borci. Pre tých, čo sa ešte s MMA nezoznámili, ide o súboj v kruhovej kletke s priemerom 4 až 5 metrov. Je to mix boxu, zápasu a ostatných bojových umení. Dovoľené sú údery, kopy, lakty, boj na zemi alebo už spomenuté škrtenie. Bojuje sa 2 x 5 minút, súboj o titul je päťkolový. A ako sa tento rodák z Nitry, ktorý maturoval na stavebnej priemyselovke, dostal k MMA? „V Nitre na diskotékach boli vtedy samé bitky, a ja hoci som vysoký, bol som príliš chudý

– a najmä som bol drevo. Nevedel som sa brániť a rozhodol som sa s tým čosi urobiť,“ spomenie 31-ročný bojovník. Bolo to práve pred desiatimi rokmi – a vtedy zároveň, pokračujúc v otcových stopách, vstúpil do ozbrojených síl.

Desiatnik Vašíček (dnes 118 kilogramov na 193 centimetrov) má z 9 zápasov v MMA 6 výhier. „Najviac ma potešilo vlni v máji asi 40-sekundové KO, ktorým som vyhral nad súperom z Poľska,“ spomenie. Venuje sa však aj brazílskemu jiu jitsu, čo je modifikované zápasenie v kimonách. Má v ňom striebro aj bronz z majstrovstiev Európy z roku 2013 z Chorvátska. Predvlni v tomto športe na turnaji v Prahe v najťažšej váhovej kategórii nad 93 kilogramov zvíťazil. Na svojom poslednom turnaji vlni v Martine skončil druhý. A čo zranenia, pýtame sa. „Samozrejme, každý si predstaví že po zápase musím byť celý polámaný. Ja som však zatiaľ mal pred tromi rokmi len jedno poranenie kolena. Hoci uši, samozrejme, tie sú zo zápasov ako karfioly...“ zasmie sa desiatnik Tomáš Vašíček, ktorý vedie svoj športový klub bojových umení (trénujú



v ňom aj vojaci) a v materskom útvare je zároveň inštruktorom boja zblízka.

Text: Pavol Vitko

Foto: npor. Peter Poldruhák

Razantne a bez pravidiel



Aj keď krav maga obsahuje prvky viacerých bojových umení, nie je športom. Nemá totiž žiadne pravidlá a nedodríava sa fair play. V súčasnosti je spomedzi dvadsiatich slovenských inštruktorov jedinou ženou Radka Škublová. Pracuje v bratislavskom Vojenskom ústave hygieny a epidemiológie.

Krav maga vznikla pred vojnou v Bratislave a spolu so svojím zakladateľom Imrichom Lichtenfeldom sa dostala do Izraela. Naspäť k nám ju pred desaťročím vrátil bývalý policajt Braňo Križák. Je to zaujímavá história, možno ju nájsť na internete. Nás však zaujíma, ako sa kultivovaná mladá (1987) rodáčka z Nitry dostala k sebaobrannému systému, pre ktorý už mala napríklad posunutú nosnú prepážku. No zároveň mu vďačí za zdravú sebadôveru, kondíciu a skvelú postavu. Veď pôvodne sa venovala „cel-

kom normálnej“ hádzanej či volejbalu. „Najskôr som prestúpila ku kung fu. Videlo sa mi však málo kontaktné, preto ma oslovila práve krav maga,“ spomenie si na moment, keď o nej v rozhlasе počula rozprávať práve Braňo Križák. A tých kontaktných momentov má teraz v rámci tréningov viac ako dosť. Patria k nim aj údery na ohryzok, útoky na oči či kopance medzi nohy. Krav maga o. i. využíva intuitívne reakcie a pohyby a trénujú ju aj príslušníci ozbrojených zložiek vo viacerých krajinách. Samozrejme, na tréningu používajú rôzne chrániče, veď ich cieľom nie je sa „prizabiť“. Naopak. Ich úlohou je prežiť, keby boli napadnutí v reálnom živote. „Odvrátiť útok a prežiť je vlastne jediné pravidlo krav magy. Pri útoku sa nikto žiadnych pravidiel držať nebude. Špeciálne pre ženu pritom vôbec nie je dôležité v takom konflikte zvíťaziť, ale odraziť útok – a utiecť.“

Radka Škublová trénuje 4 až 6 ráz týždenne. „Pri tréningoch sa usilujeme čo najviac modelovať možné situácie, inak by to nemalo zmysel,“ hovorí štíhla blondínka. Učia sa ubrániť útoky palicou, nožom či pištoľou. „Nedávno sme trénovali aj v kupé či v uličkách vlaku,“ dodáva absolventka verejného zdravotníctva, ktorá sa vo Vojenskom ústave hygieny a epidemiológie venuje napríklad vplyvu ionizačného žiarenia či ďalším aspektom ochrany zdravia pri práci.

Text: Pavol Vitko

Foto: archív rš

Stále lepší Kučerák

Vojak Lukáš Kučerák z 13. mechanizovaného práporu Levice získal v novembri v Španielsku na majstrovstvách sveta karate a bojových umení organizácie WTKA tri zlaté a jednu striebornú medailu. Spomedzi dvoch tisícok športovcov a aj v rámci tridsaťčlennej slovenskej výpravy bol najúspešnejší. Vyhral v kumite do 70 kg, ako aj v disciplínach ypon sogu aj shanbon sogu. V kumite družstiev skončil s tímom Slovenska druhý.



Vojak Kučerák sa v rodnom Brezne venoval karate od detských rokov a je čoraz úspešnejší. Už predvlni na prelome októbra a novembra zažiaril na majstrovstvách sveta v Taliansku, kde v disciplíne sanbon shohu kumite spolu s ďalšími dvoma reprezentantmi SR porazili Švajčiarov a získali titul. V kategórii mužov do 70 kg bol druhý. O tom, že vo svojom víťaznom ťažení pokračuje, svedčí jeho decembrové prvé miesto v kumite shohu sanbon do 75 kg z Európskeho pohára v Rumunsku.

Lukáš Kučerák sa po krátkom období odychu a regenerácie už pripravuje na júnové majstrovstvá Európy, ktoré budú v Írsku. Samozrejme, šport musí zosúladiť s plnením služobných povinností, pričom vo svojom útvare má funkciu strelec. V 13. mechanizovanom prápore Levice je zároveň jedným z dvoch inštruktorov na boj zblízka.

Text: por. Katarína Šrámková

ŠTÝL

KULTÚRA • ZÁBAVA • VOĽNÝ ČAS



Veronika Velez-Zuzulová a Petra Vlhová prepísali históriu

Slovenská lyžiarka Veronika Velez-Zuzulová v rakúskom Flachau v divácky atraktívnom nočnom slalome dosiahla 13. januára svoj tretí triumf vo Svetovom pohári. Druhá úspešná Slovenka Petra Vlhová si vybojovala vynikajúcu 6. priečku. Úspešným športovkyniam Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica zablahoželel minister obrany SR Martin Glváč.

Vpiatok 15. januára Veronika Velez-Zuzulová opäť zvíťazila a Petra Vlhová skončila na vynikajúcom treťom mieste. Po prvý raz v histórii sa tak obe

ocitli na stupňoch víťazov vedľa seba. „Veronika s Petrou dnes prepísali históriu. Prvý raz vedľa seba stáli na stupňoch víťazov dve Slovenky. Srdečne im obom

gratulujem a ďakujem za krásny športový zážitok,“ povedal minister obrany SR Martin Glváč.

Foto: TASR

Náš výber z CES 2016

Dron s krídlami

Hoci dosiaľ medzi amatérskymi používateľmi malých diaľkovo ovládaných lietajúcich zariadení prevládali kvadrotéry, spoločnosť Parrot v Las Vegas uviedla okrídlený dron Parrot Disco. Je poháňaný tlačnou vrtuľou. Pri štarte ho stačí vyhodíť rukou do vzduchu, vzlietne a začne krúžiť, kým používateľ neprevezme ovládanie. Po skončení letu sám pristane. Pre jednoduchší transport je možné krídla odmontovať. Parrot Disco dokáže letieť maximálnou rýchlosťou 80 km/h 45 minút na jedno nabitie. Autopilot a množstvo

senzorov zabezpečuje jednoduché ovládanie. Dron sa automaticky vyhne nežiaducim objektom, i keď sú

v naplánovanej dráhe. Ovládať ho možno cez SkyController, tradičné ovládače RC či prostredníctvom mobilnej aplikácie. V

prednej časti je 14 MPx kamera so stabilizáciou a možnosťou nahrávania videa Full HD. Na trhu by sa mal objaviť ešte tento rok. Cena nie je známa.



Smart od Casia

Spoločnosť Casio na veľtrhu spotrebnej elektroniky CES 2016 v Las Vegas predstavila inteligentné hodinky systému Android Wear. Disponujú dvojvrstvovým 1,32-palcovým dotykovým displejom s možnosťou šetrenia energie. Splňajú vojenský štandard MIL-STD-810. Neublížia im teplotné šoky, dážď, vlhkosť, piesočné búrky, nárazy ani vibrácie. Sú vodotesné do hĺbky 50 metrov. Nechýba senzor tlaku, kompas, akcelerometer či podpora optimalizovaných aplikácií. Batéria vydrží len jeden deň, čo sa výrobca pokúša predĺžiť pomocou Timepiece Mode, ktorý využíva dvojvrstvový displej v čierno-bielom režime. V úspornom režime vydržia hodinky pracovať celý mesiac. Nemajú vibračný strojček ani mikrofón na telefonovanie. Rozmery sú 61,7×56,4×15,7 mm a hmotnosť 93 gramov. Inteligentné hodinky prídu na trh v druhom kvartáli za 500 dolárov.



FILM



Saulov syn

Osvienčim, 1944. Maďarský žid Saul Ausländer je členom Sonderkommandu, ktoré je v mašinérii vyhladzovacieho tábora pridelené na prácu pri plynových komorách a na hromadách, kde sa pália ľudské ostatky. Keď apatický Saul uprostred kopy mŕtvol objaví telo svojho syna, prebudí sa v ňom naliehavá potreba obstaráť mu riadny židovský pohreb. Bez ohľadu na nebezpečenstvo, všeobecné utrpenie a plánovanú vzburu sa Saul vydáva na delirickú cestu koncentračným táborom s jediným cieľom – nájsť rabína. Strhujúci historický thriller, druhý film maďarského scenáristu a režiséra Laszlo Nemesa si z lanského festivalu v Cannes odniesol Grand Prix.

VIDEO



Chlapci a chlapi

Hlavná redakcia programov pre deti a mládež Československej televízie a Československá ľudová armáda v roku 1988 vyprodukovali jedenásťdielny televízny seriál o osudoch odvedencov na základnú vojenskú službu, ktorá z chlapcov robila chlapov. Režisér Evžen Sokolovský podľa scenára Jiřího Bednářa a Karla Štorkána rozprával o vojakoch slúžiacich v motostreleckej rote, ich rodinách a veliteľoch. Účinkovali Martin Zounar, Eva Vejmelková, Zdena Hadrboľcová, Ladislav Županič, Jiří Krampol, Ivana Andrllová, Michal Dočolomanský, Peter Marcin, Ingrid Timková a ďalší. Seriál vychádza na štyroch DVD v plastovom obale.

Nová vlajková loď

Digitálna zrkadlovka D5 je novou špičkou medzi full-frameovými fotoaparátmi spoločnosti Nikon. Snímač CMOS si vystačí s rozlíšením 20,8 MPx, zato citlivosť ISO má rozsah 100 až 102 400, v špeciálnom režime až 3 280 000. Obráz spracuje rýchly procesor EXPEED 5. Umožní sériové snímání 200 obrázkov rýchlosťou 14 záberov za sekundu a „nezadychá“ sa ani v režime HDR. Ostrenie má k dispozícii 153 bodov. Nechýba záznam videa v rozlíšení 4K. Po-
pri analógovom hľadáčku nájdeme aj dotykový displej s uhlopriečkou 3,2" (8 cm) a 2 359 000 bodmi. Na výber sú varianty s dvomi úložiskami (Type 1 UDMA 7 CF alebo XQD). Fotoaparát má aj sieťový konektor, batéria sľubuje na jedno nabitie 3 780 záberov, rozmery tela sú 160×158,5×92 mm a hmotnosť najľahšej verzie 1 235 g. Zaujímavá je aj cena: 6 497 dolárov.



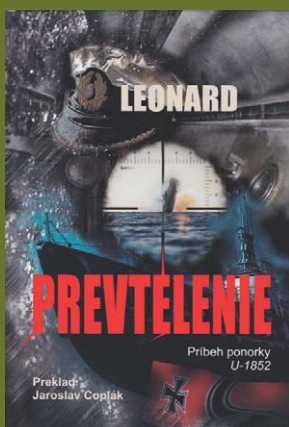
Pre svetobežníkov

Kompaktný fotoaparát Panasonic LUMIX DMC-TZ 100 je vybavený veľkým snímačom s uhlopriečkou 1" a výkonným obrazovým procesorom Panasonic Venus. Objektív Leica f 2,8 – 5,9 DC vďaka vysokej svetelnosti v kombinácii s veľkým snímačom umožňuje kreatívnu prácu s hĺbkou ostrosti. Rozšírená citlivosť sa pohybuje od ISO 80 až do 25 600. Aparát je vybavený desaťnásobným zoomom s rozsahom 25 – 250 mm. Umožňuje videozáznamy v rozlíšení 4K. Vo formáte MP4 má video s rozlíšením 3 840×2 160 bodov rýchlosť 25 snímok za sekundu, do AVCHD možno nahrávať vo Full HD rýchlosťou 50 p. Funkcia 4K Photo



umožňuje uložiť ľubovoľnú snímku z videozáznamu ako fotografiu s 8 megapixelmi. Funkcia Post-Focus zaznamená 49 statických záberov s rôznym ostrením, aby si fotograf dodatočne mohol vybrať. Fotografovanie uľahčujú elektronický hľadáček s rozlíšením 1 166 000 pixelov aj dotykový displej s uhlopriečkou 7,6 cm a rozlíšením 1 040 000 bodov. Sekvenčné snímání zaznamená 10 záberov za sekundu. Nechýba wi-fi. Miery sú 111×65×44 mm, 312 g. Ceny sa pohybujú okolo 700 dolárov.

KNIHA



Prevtelenie

Historický román Prevtelenie s podtitulom Príbeh ponorky U-1852 (vydavateľstvo Perfekt, 2015) sa odvíja od skutočnej udalosti, keď nacistická ponorka v marci 1944 potopila južne od rovníka grécky parník Pekleus smerujúci do Buenos Aires a zlikvidovala väčšinu strokotancov. Poľský autor s pseudonymom Leonard prepoil realitu s fikciou. Kniha si vyslúžila ocenenia kritiky a mimoriadny záujem čitateľov. Treba dodať, že britský vojenský súd odsúdil troch dôstojníkov vrátane veliteľa ponorky na smrť a 30. novembra 1945 boli popravení a ďalší dôstojníci boli odsúdení na dlhoročné tresty.

VOJENSKÝ HISTORICKÝ KALENDR FEBRUÁR

1. február

1951 OSN schválila rezolúciu odsudzujúcu čínsku intervenciu v Kórei

7. február

1386 V Budíne spáchali atentát na uhorského kráľa Karola II. Malého (na obrázku). Sprisahanie bolo dielom odvolaného palatína Mikuláša Gorjanského, spáchal ho kráľovský pohárnik Blažej Forgáč. Kráľ bol vážne ranený a po dvoch týždňoch zraneniam podľahol. Vládu prevzala kráľovná Mária.



11. február

1941 Nemecké vojská (Afrikakorps) sa vylodili v severnej Afrike

13. február

1916 V Paríži bola založená Česko-slovenská národná rada. Vznikla z Českého komitétu zahraničného ako ústredný orgán zahraničného politického odboja.

14. - 20. február

1956 Na 20. zjazde Komunistickej strany ZSSR v Moskve odsúdil Nikita Chruščov Stalinovu politiku a vyhlásil zámer vytvoriť novú mierovú politiku Sovietskeho zväzu

17. február

1941 Turecko a Bulharsko podpísali zmluvu o priateľstve s Nemeckom. 1. 3. sa Bulharsko pripojilo k tripartitnej dohode a 2. 3. prichádzajú nemecké jednotky do Bulharska

19. február

1906 Cisár František Jozef I. rozpustil uhorský snem, a budovu parlamentu v Budapešti obsadilo vojsko. Príčinou bolo, že vláda sa dostala do neriešiteľného sporu s opozičnou väčšinou v parlamente a stala sa nefunkčnou.

1941 Britské vojská vtrhli do Somálska, dovtedy ovládaného talianskymi vojskami

21. február

1491 Uhorský kráľ Vladislav II. uzavrel mier so svojím mladším bratom Jánom Albrechtom, ktorý sa vzdal nárokov na uhorský trón, za čo mu dal kráľ do zálohu Prešov a Sabinov.

1916 Nemecko sa po víťazstve na východe sústredilo na zasadenie tvrdého úderu Spojencom, a preto zahájilo ťažké bombardovanie Verdunu. Bitka sa skončila 18. 12.

1991 Federálne zhromaždenie ČSFR schválilo zákon o mimosúdnych rehabilitáciách. Zákon mal zmierniť následky najmä majetkových krívd, ktoré boli spáchané v období totalitného komunistického režimu.

22. február

1916 Prezident USA Woodrow Wilson oznámil, že je pripravený zvolať mierovú konferenciu a stanoviť podmienky pre sprostredkovanie sporu medzi Spojencami a Centrálnymi mocnosťami

23. február

1921 Vzbura v Kronstadte (na ruskom baltickom pobreží) bola krvavo potlačená. Príčinou vzbury bola nespokojnosť s hospodárskou krízou a nedostatkom potravín v Rusku.

24. február

1911 Nemecký Ríšsky snem (Reichstag) hlasoval za zvýšenie stavu nemeckej armády o 515 000 mužov

Zostavila: Mária Stanová, VHÚ

VAŠE STAROSTI... ...NA NAŠU HLAVU

? Kto a kde môže nosiť slávnostnú resp. spoločenskú rovnošatu?

! Problematiku upravuje nový Výnos Ministerstva obrany Slovenskej republiky zo 4. decembra 2015, ktorým sa „ustanovujú druhy vojenskej rovnošaty, výstrojových súčiastok, špecifických znakov vojenskej rovnošaty, ich nosenie a používanie a spôsob nosenia vyznamenaní na vojenskej rovnošate“.



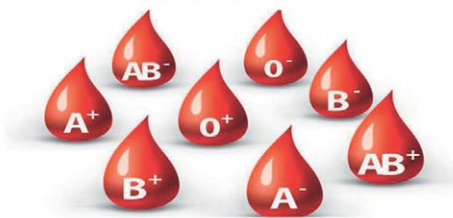
Slávnostnú rovnošatu v zmysle § 5 nosí profesionálny vojak pri významných slávnostných a spoločenských udalostiach a pri udalostiach, kde to vyžaduje protokol. Môže ju nosiť profesionálny vojak v generálskej hodnosti a v hodnosti plukovník, hlavný poddôstojník ozbrojených síl a veliaci poddôstojníci veliteľstiev síl, ako aj pridelení obrany. Základnými výstrojovými súčiastkami slávnostnej rovnošaty sú slávnostná čiapka, slávnostná blúza, biela košeľa, slávnostné nohavice, čierne ponožky, motýlik, šerpa a čierne poltopánky.

Základnými výstrojovými súčiastkami spoločenskej rovnošaty sú spoločenská čiapka, spoločenská blúza, biela košeľa alebo biela blúzka, služobné nohavice, služobné ponožky, viazanka so spnou, čierne poltopánky. Spoločenskú rovnošatu podľa § 4 môže profesionálny vojak nosiť pri príležitosti osláv štátnych sviatkov, významných dní a pamätných dní Slovenskej republiky, pri slávnostných zhromaždeniach, pri vyznamenaniach jednotlivcov a vojenských útvarov, na oficiálne pietne akty, divadelné predstavenia a koncerty, pri prijatí u prezidenta, predsedu vlády a ministra obrany Slovenskej republiky, pri účasti na svadbách, pohreboch, plesoch a pri iných príležitostiach spoločenského charakteru. Spoločenská rovnošata je aj služobná rovnošata s bielou košeľou a audienčnými šnúrami, ktorú nosia profesionálni vojaci v generálskej hodnosti a v hodnosti plukovník, hlavný poddôstojník ozbrojených síl a veliaci poddôstojníci veliteľstva pozemných síl a veliteľstva vzdušných síl. Ostatní profesionálni vojaci nosia služobnú rovnošatu s bielou košeľou bez audienčných šnúr. Profesionálny vojak môže k spoločenskej rovnošate nosiť čierne kožené rukavice a vlastnú príručnú batožinu čiernej farby. (red)

Čestná stráž prezidenta Slovenskej republiky v spolupráci s Národnou transfúznou službou

organizuje

DOBROVOĽNÝ BEZPRÍSPEVKOVÝ ODBER KRVÍ



Kedy? Pondelok 8. február 2016, od 8:00 hod. do 12:00 hod.

Kde? Duklianske kasárne, Budova ČS PSR,
Za kasárňou 3, Bratislava

Prosíme všetkých záujemcov, aby sa do 5. februára 2016 telefonicky nahlásili na tel. č. 0960 322 182.

Pre jedného len kvapka, pre iného život....



Žiaci a vojaci

Jeden z vyučovacích dní pred koncom minulého roka bol na základnej škole na Veternicovej ulici v Bratislave venovaný vojacom. „Príslušníci Čestnej stráže prezidenta republiky nám sa najskôr predviedli v peknej uniforme, v ktorej čestná stráž vykonáva vojenské pocity pri slávnostných ceremóniách. Potom nám ukázali rôzne zákroky sebaobrany, porozprávali o svojej práci a na školskom ihrisku sme si vyskúšali aj ich vojenské čiapky či zbraň. Jednoducho super! Patrí im naše veľké poďakovanie,“ napísali nám žiaci zo ZŠ Veternicova.



Ozveny prešovskej leteckej školy

V predvianočnom období sa v Prešove po ôsmich rokoch opäť uskutočnilo stretnutie bývalých príslušníkov niekdajšej Vojenskej strednej školy leteckej. Tá od svojho založenia v roku 1967 až po ukončenie činnosti v roku 2003 vchovala približne 6 000 príslušníkov leteckého personálu rôznych odborov. Na podujatí sa zúčastnilo vyše 110 vojenských pedagógov, dôstojníkov výcviku či civilných zamestnancov a viacero bývalých poslucháčov. Účastníci zo Slovenska aj z Českej republiky spomínali na svoju prácu pri výchove leteckého dorastu, ale diskutovali aj o súčasnosti a budúcnosti leteckého vzdelávania a výcviku v slovenských či českých vzdušných silách. Nasledujúce stretnutie sa uskutoční o dva roky pri príležitosti päťdesiateho výročia založenia školy. Viac info aj na www.vsosl.webnode.sk (vt)





MILITARY ENGLISH COUNTER-TERRORISM

Priprava Nadežda Kochmanová • Foto: Juan Pinales, U.S. Navy

With the surge of terrorism worldwide and the imminent threat it presents for the stability and integrity of many countries, military organizations – both national and international – are utilized as instruments to counter terrorism. Special tactical units armed with high-tech weapon systems are set against individuals and/or groups armed with AK-47s and RPGs. Yet in spite of these efforts, a military victory against terrorism seems elusive, as documented by the experience in Afghanistan, Iraq and elsewhere. This fact is mostly due to the inherent complexity of operations against terrorists and the dilemma the military units face: in an environment where irregular adversaries hide and operate among the civilian population, how do you stay within the rule of law and the democratic values upon which their respective governments are founded? That is the major reason why organizations such as Al-Qaeda, Taliban or recently the Islamic State still sustain their existence in countries like Afghanistan, Syria, Iraq, Pakistan and Yemen. Neutralizing them in these countries requires a number of political, economic and social reforms, where the military plays just a supplementary role.

Given the nature of operational counter-terrorism tasks national military organizations do not generally have dedicated units whose sole responsibility is the prosecution of these tasks. As opposed to the incidents of the past where terrorism was mostly limited to hijacking airplanes (such as the one in Entebbe, Uganda in 1976) or taking hostages at embassies (such as in Lima, Peru in 1996) where special forces units were called to action, the scope of 21st century terrorism is a wide-spread one rather than close-quartered.

The key to successful counter-terrorism policy is the understanding that each and every terrorist act has its own unique characteristics – be it the killing of Charlie Hebdo cartoonists in Paris in January 2015 or the bombing of the Russian Metrojet airliner over Egypt's Sinai desert in November. Thus counter-terrorism operations are subject to change according to the nature of the terrorism threat. New groups, such as Hamas, introduced more lethal tactics like suicide bombings, while Al-Qaeda fathered the mass-casualty terrorism orchestrated in the 9/11 attacks. In 1995, the Japanese religious cult Aum-Shinrikyo carried out a sarin gas attack on a Tokyo subway sys-

tem, apparently with the intention of causing mass casualties. Terrorism had evolved into a more lethal and indiscriminate form of warfare.

To answer the everlasting shape-shifting nature of terrorism, new military capabilities were developed including precision-guided weaponry, drones and specialized military rapid-action forces. However, counterterrorism operations that cause high civilian casualties rates allow terrorists to exploit its actions and to strengthen their own position from a propaganda perspective. Therefore counter-terrorism is in its essence an unconventional or irregular warfare aiming for “bloodless, risk-free and as precise as possible response.” Instead of hostage negotiators being called to deal with a terrorist's demands, now a soldier operates unmanned aerial Predator and Reaper drones with Hellfire missiles to seek and destroy terrorists. However, experts agree that terrorism cannot be solved by force alone – for the efforts to be successful, the complex factors of radicalization need to be addressed and political, social, and economic conditions that the enemies exploit to win over recruits and funders confronted. Solving the dilemma between the hard and soft approach, adjusting the ratio between using force and diplomacy will thus be decisive for determining the shape of our response to terrorism in the future.

GLOSSARY

- **close-quartered** /kloʊs ˈkwɔːrtəd/ – stiesnený, v uzavretom priestore; • **elusive** /ɪˈluːsɪv/ – stále unikajúci, nepolapiteľný; • **everlasting** /ˈevərˈlæstɪŋ/ – nekonečný, trvalý; • **imminent** /ɪˈmənənt/ – bezprostredne hroziaci; • **indiscriminate** /ˌɪndɪˈskrɪmənt/ – nevyberavý; • **inherent** /ɪnˈhiːrənt/ – neodmysliteľný; • **mass-casualty** /mæs ˈkæʒuːəlti/ – s masovými obeťami; • **surge** /sɜːrʒ/ – prudký nárast, zvýšenie; • **sustain** /səˈsteɪn/ – udržať



npor. ThDr. Slavko
Ganaj, PhD.
štábný kaplán, dopravné
krídlo Kuchyňa



DUCHOVNÉ SLOVO

Príprava

V živote profesionálneho vojaka i vojačky slovo „príprava“ zohráva veľmi dôležitú úlohu. Sprevádza ich v celej profesionálnej službe a je nesmierne dôležité z pohľadu výkonu ich služby v prospech bezpečnosti celej našej spoločnosti. A tak profesionál pozná a prežíva prípravu svojej telesnej zdatnosti a výkonnosti. Ďalšou je neustála príprava v oblasti nadobúdania najnovších vedomostí z oblasti jeho profesionálneho zamerania. Ruka v ruke s ňou kráča v súčasnosti aj jazyková príprava profesionálov. Naše ozbrojené sily sú súčasťou NATO, kde je základom ovládanie najmä anglického jazyka, ktorý sa stal novodobým „esperantom“. Špecifickou prípravou pre profesionálov je príprava na misie v zahraničí. Každá z týchto príprav v živote profesionála má veľký význam. Aj v živote veriacich prežívame práve vo februári „čas prípravy“. Je to čas veľkopôstneho obdobia – duchovnej prípravy na najväčšie kresťanské sviatky v roku – slávnosť Zmŕtvychvstania nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista. Príprava na najdôležitejšiu úlohu človeka vôbec – na dosiahnutie spásy nesmrteľnej duše s pomocou Zmŕtvychvstaleho Spasiteľa. Iné prípravy v živote profesionála možno dodatočne opraviť, ale túto možno opraviť dodatočne len do okamihu nášho definitívneho odchodu do večnosti. Nikto z nás nepozná „svoj termín“ odchodu do večnosti, preto musíme byť pripravení. Pre vojaka je dôležitá fyzická, psychická, odborná a jazyková pripravenosť. Veriaci vojak musí byť pripravený prostredníctvom: modlitby, pôstu a sebazapierania, skutkov telesného i duchovného milosrdenstva, aktívneho prijímania sviatostí (najmä svätej spovede i svätého prijímania Božieho Tela), čítaním Božieho slova a slávením svätej omše, ako aj pobožností Cirkvi, ktoré majú prehĺbiť duchovnú pripravenosť na stretnutie s osobným Spasiteľom, ktorý jediný je zárukou trvalého mieru, pokoja, večnej lásky a večnej spásy nesmrteľných ľudských duší.



TRX aréna: sila, kondícia, odolnosť

V januári 2016 dali vo vrtuľníkovom krídle v Prešove do užívania TRX arénu s 10 stanovišťami vybavenými moderným posilňovacím telocvičným náradím, ktorá bude slúžiť predovšetkým na budovanie pevného telesného jadra (vnútorné stabilizačné svaly chrbtice), sily, kondície a prispievať tak k znižovaniu nepriaznivých fyzických účinkov, ktorým je organizmus personálu vystavený počas letu.

Samozrejme, TRX aréna môže slúžiť aj ostatným vojakom a jej vybudovanie môže byť inšpiráciou aj pre iné útvary.

Prenosná posilňovňa

Pre nezainteresovaných, ktorí sa doposiaľ s unikátnym cvičebným programom nestretli, uvádzame, že TRX je skratka pre Total-Body Resistance Exercise. Voľne preložené – cviky pre zaťaženie celého tela. Systém TRX je ťažiskovo postavený na využití dvoch pevných popruhov nastaviteľnej dĺžky zakončených rukoväťami s možnosťou ukotviť aj nohy. Samotné cvičenie prebieha tak, že jedna časť tela je na zemi a druhá je zavesená na TRX. Medzi jeho najväčšie výhody patrí to, že náradie je prenosné. Váži menej ako kilogram a môžete si ho vziať na služobnú cestu, misiu, dovolenku a mať tak stále so sebou posilňovňu na precvičenie celého tela. Môžete ho zavesiť v byte, na ihrisku na bránku, na stĺp, na konár stromu. Po celý čas cvičenia využívate iba hmotnosť svojho tela a intenzitu ladíte uhlom naklonenia oproti ukotveniu systému. Prostredníctvom závesného systému TRX môžete vybudovať stabilné telo, zvýšiť pohyblivosť vo všetkých smeroch a tým zvýšiť výkonnosť vo všetkých športoch. Striedanie cvikov trvá menej ako 15 sekúnd, žiadne prikladanie váhy na činku, nastavovanie lavičky alebo stroja. Môžu ho používať aj ženy a mládež, bez rozdielu hmotnosti alebo výšky. Tiež slabí či silní – a to vďaka tomu, že intenzitu cvičenia určujete uhlom naklonenia tela. Používate len svoju vlastnú hmotnosť a cvičíte trojrozmerné, čo vám neumožní žiadne iné fitness náradie.

Aj keď bez peňazí...

Sťažnosti na finančnú podvýživu pri problémoch budovania športovísk bývajú akosi povinnou jazdou pri vysvetľovaní „ako sa to nedá“, ale ide to aj inak. V Prešove je už skúsenosť so svojpomocnou výrobou športových zariadení a aj rôzne hrazdy, bradlá, posilňovacie lavičky či vrecia s pieskom sú súčasťou vonkajšieho i vnútorného vybavenia telovýchovného areálu. Futbalové, hokejové, florbalové a hádzanárske bránky, ale aj rôzne stojany na činky, ktoré si príslušníci krídla zhotovili sami, sú porovnateľné s tými z ponuky športových obchodov. Na TRX arénu však bola treba aj hotovosť a tá sa podarila získať prostredníctvom programu Vojaci vojakom Vojenskej podpornej nadácie – teda z vyzbieraných 2 % z daní príslušníkov útvaru, ktorí sa do systému zapojili. Nápad s vybudovaním nového športoviska si veľmi rýchlo osvojilo aj velenie útvaru a deklarovaná podpora nebola len formálna. Letci si tak vlastne sami sebe darovali nový telovýchovný stánok na funkčný tréning. Napríklad aj na získavanie odolnosti voči pôsobeniu vibrácií a dlhodobej výdrži vo vynútenej pracovnej polohe. Pritom piloti a palubní technici už majú viac ako 5-ročné skúsenosti s týmto náčiním a nevedia si ho vynachváliť. V rámci špeciálnej telesnej prípravy, ktorú musia každý týždeň vykonať pri pondelkovej predbežnej predletevej príprave, už absolvovali pár blokov lekcií takéhoto druhu cvičení v mestskom fitnesscentre. Odteraz ho budú môcť realizovať v objekte svojho materského útvaru denne.

Vymyslel to mariňák

Načasovanie spustenia projektu TRX arény u prešovských letcov je o to aktuálnejšie, že v decembri telocvikár útvaru absolvoval posledné zo série štyroch školení na tréning so spomínaným náčiním. Kompletná zbierka získaných certifikátov ho oprávňuje na odborné vedenie lekcií v oblastiach: TRX-osobný tréning, TRX-skupinový tréning, TRX-Sport medicine a najnovšie aj TRX-Force. Práve posledný menovaný kurz je určený špeciálne pre ozbrojené sily. Možno dodať, že systém cvičenia vymyslel Randy Hetrick, ktorý bol 14 rokov vojakom a operačným veliteľom v rámci elitných jednotiek NAVY SEAL. Už počas vojenskej kariéry hľadal s kolegami spôsob, ako sa udržať v kondícii i počas náročných misií, kde absentovalo tradičné cvičebné náradie, alebo ho nebolo kde pre obmedzený priestor rozmiestniť (napríklad niektoré lode či ponorky). Isté je, že aj tento systém cvičenia napomôže udržať a zvýšiť kondíciu prešovských letcov, hoci možno dodať, že vysoká je už teraz, lebo za výcvikový rok 2015 nemali medzi sebou ani jedného vojaka, ktorý by bol v rámci každoročných previerok hodnotený známou „nevýhovujúco“.

Text a foto : nrtm. PaedDr. Bc. Miroslav Štubňa
telovýchovný pracovník vrtuľníkového krídla Prešov



kpt. Mgr. Martin Bittner

MIESTO PRE PSYCHOLÓGA

Odlúčenie

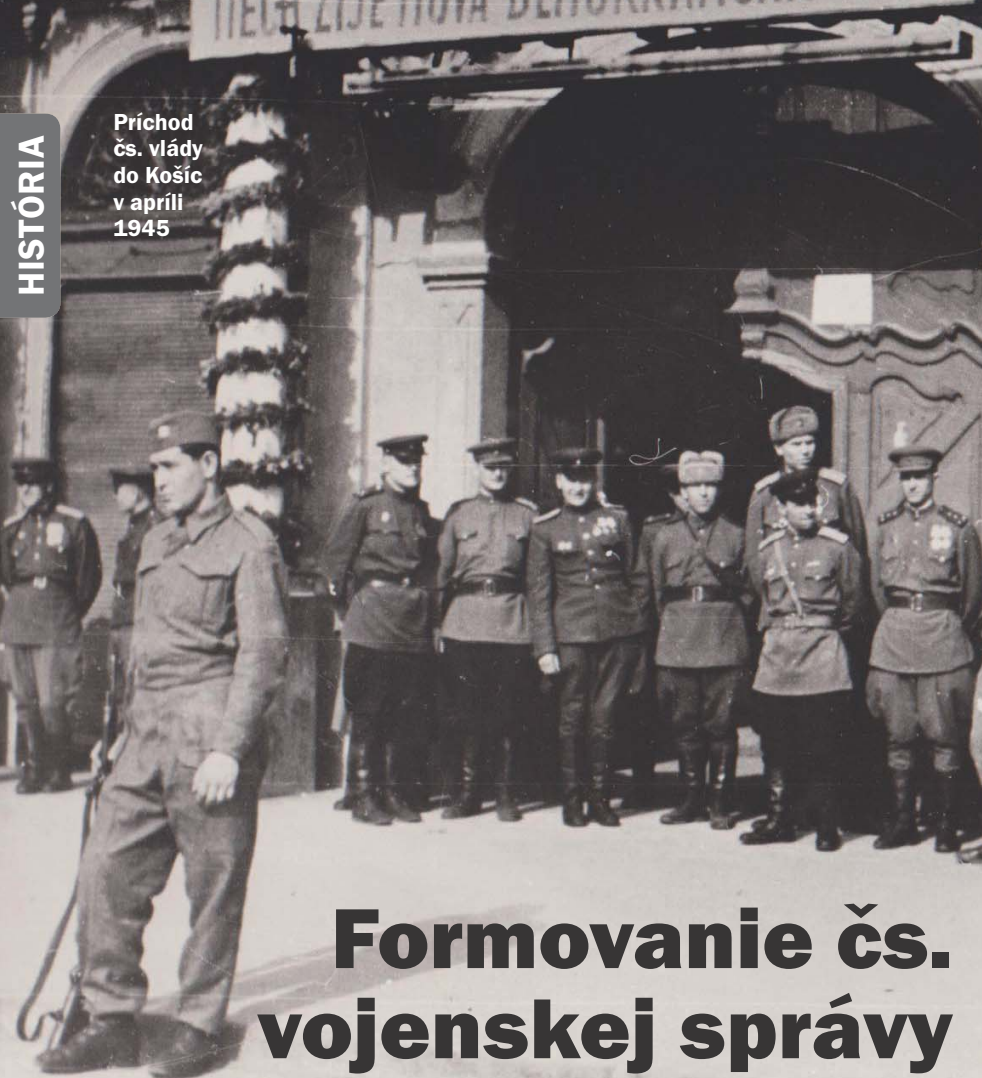
Účasť vo vojenských operáciách sa postupne stáva bežnou súčasťou života mnohých profesionálnych vojakov, pričom obdobie strávené mimo domova prináša komplikácie nielen vojakom, ale aj ich rodinám.

Odlúčenie vyvoláva u vojakov obavy týkajúce sa straty rodičovského vplyvu na dieťa, partneri ostávajúci doma mávajú obavy zo zvýšenej zodpovednosti a možného preťaženia. Ale odlúčenie mimoriadne zaťažuje aj deti. Akékoľvek zmeny sú pre ne mätúce, zneisťujú ich a môžu vytvárať pocity straty bezpečia a istoty. Sú často náladové, ustarostené, znepokojené alebo nahnevané. Nasadenie prebieha v troch akoby samostatných obdobiach: období prípravy na nasadenie, samotnom nasadení a v návrate. V každom z týchto období sa objavujú špecifické problémy, ktoré si vyžadujú špeciálne riešenia. Tie bývajú účinné najmä vtedy, ak sa udržia vzájomný kontakt a komunikácia prebieha s prihliadnutím na špecifiká, v ktorých sa vojak v zóne nasadenia nachádza. Často počúva a analyzuje zvuky z vonkajšieho prostredia, aby vedel správne a včas reagovať.

Takéto výberové sústredenie pozornosti sa vyskytuje počas celého dňa a aj počas spánku a zákonite oberá vojakov o vrelosť ich emocionálnych prejavov. No a preto sa niekedy zdajú svojim najbližším akýsi „čudní“. Po návrate domov dochádza k ďalšiemu spracovaniu prežitých skúseností. Takmer všetci mávajú vnútorný pretlak komunikovať svoje zážitky a stáva sa, že keď hovoria, niet sústredeného poslucháča. Vojak pociťuje nezáujem o svoje zážitky z misie a rodič, ktorý bol doma, pociť neuznania, čo býva skrytým zdrojom konfliktov.

V prvé dni po návrate si deti často zvyknú toho navráteného rodiča akoby „ukradnúť pre seba“ a snažia sa nevedome zablokovať komunikáciu medzi partnermi, čo tiež môže byť zdrojom konfliktov. Konfliktom predídeme vzájomným uznaním a ocenením za všetky prekonané prekážky a ťažké chvíle, ktoré odlúčenie so sebou prinieslo.

Príchod
čs. vlády
do Košíc
v apríli
1945



Formovanie čs. vojenskej správy a obnova branného systému

Prvé kroky smerujúce k obnove československej armády a vojenskej správy, sa paradoxne udiali len krátko po zániku republiky. Československí vojaci pomáhali brániť Poľsko, v roku 1940 sa uskutočnila mobilizácia v rámci českej a slovenskej komunity vo Francúzsku a čs. jednotky sa zúčastnili na bojoch. V priebehu vojny prišlo k zriadeniu jednotiek vo Veľkej Británii či v ZSSR. Počas SNP sa na povstaleckom území obnovila vznikom Veliteľstva 1. československej armády (gen. Ján Golian) a Povereníctva Slovenskej národnej rady pre národnú obranu (pplk. Mikuláš Ferjenčík) československá armáda a modifikovaná vojenská správa. Povstalecká armáda, partizáni, obrnená brigáda vo Francúzsku, letci a predovšetkým 1. čs. armádny zbor v ZSSR sa stali základom povojnovej armády Československa.

Koncom vojny sa na oslobodené územie vrátili aj predstavitelia československej a povstaleckej exekutívy. Vo februári 1945 prišlo k obnoveniu činnosti Slovenskej národnej rady a povereníctiev vrátane Povereníctva pre veci vojenské (plk. M. Ferjenčík). Hlavnou náplňou činnosti úradu sa stalo riadenie priebehu mobilizácie do 1. čs. armádneho zboru, koordinácia spolupráce predstaviteľov zboru so vznikajúcimi národnými výbormi či riadenie vytvárania posádkových veliteľstiev. Postupne rástol význam úloh súvisiacich s prijímaním a preverovaním bývalých príslušníkov slovenskej armády a ich zaraďovanie do armády československej. V Košiciach súčasne pracovalo aj Veliteľstvo oslobodeného územia (gen. Antonín Hasal), pričom medzi veliteľstvom a povereníctvom existovali značné kompetenčné spory. Činnosť oboch inštitúcií sa skončila po vzniku ministerstva národnej obrany (MNO) v apríli 1945.

Post ministra národnej obrany v novej vláde získal gen. Ludvík Svoboda, štátnym tajomníkom sa v zmysle Košického vládneho programu stal Slovákom gen. Mikuláš Ferjenčík (od roku 1946 Ján Lichner) a náčelníkom Hlavného štábu gen. Bohumil Boček. V Bratislave od júla 1945 pôsobila expozitúra úradu štátneho tajomníka MNO (veliteľ pplk. Milan Polák), ktorej úlohou bolo primárne koordinovať súčinnosť ministerstva so slovenskými orgánmi. V apríli začali pracovať dve oblastné veliteľstvá pre východné a západné Slovensko a vzápätí aj viaceré výcvikové strediská. Krátko po skončení vojny sa reorganizoval 1. čs. armádny zbor na 1. čs.

Generál MVDr. Mikuláš Ferjenčík

Mikuláš Ferjenčík (1904 – 1988)

nastúpil na základnú vojenskú službu v roku 1928 v jazdeckom pluku 6

v Brne. Potom vo funkcii veterinára pokračoval v službe v rôznych útvaroch. Po

vzniku Slovenskej republiky ho v hodnosti štábného kapitána previedli do stavu slovenskej brannej moci a v máji ustanovili na prednostu veterinárskej služby Hlavného veliteľstva vojska. Zúčastnil sa na vojne proti Poľsku aj nasadenia slovenskej armády v rámci nemeckého ťaženia proti Sovietskemu zväzu. Od začiatku septembra 1941 pôsobil v hodnosti podplukovníka ako prednosta veterinárskej správy na Veliteľstve pozemného vojska v Banskej Bystrici. Od roku 1942 sa zúčastňoval na odboji a bol členom delegácie, ktorá v auguste 1944 odletela do Moskvy s úlohou informovať o pripravách Povstania a dohodnúť koordináciu Povstania s operačnými plánmi Červenej armády. Po návrate sa stal poverenikom pre národnú obranu, v apríli 1945 sa stal štátnym tajomníkom MNO a bol povýšený na generála. V auguste 1946 sa stal poverenikom vnútra. V tejto funkcii zohral pomerne nešťastnú úlohu, keď pomáhal kryť nezákonné vyšetrovacie metódy a politické intrigy svojich podriadených. Po februárovom prevrate emigroval do Nemecka, neskôr do USA, kde sa angažoval v rámci exilovej komunity.



armádu, jeho pešie brigády na divízie, ktoré sa dislokovali pozdĺž hraníc. Dňa 25. mája 1945 vláda schválila dočasnú mierovú organizáciu armády, podľa ktorej sa územie ČSR členilo na štyri vojenské oblasti (VO). Na Slovensku vznikla VO 4 s dvoma armádnymi zbormi a posilovými jednotkami.

Československo sa síce po skončení druhej svetovej vojny neobnovilo v predvojnových hraniciach, prevzalo však legislatívu predmníchovskej republiky. Podľa ústavy bol teda, podobne ako v minulosti, najvyšším veliteľom armády prezident a najdôležitejšie výkonné kompetencie mala vláda, primárne MNO. Poradným orgánom vlády bola Vojenská rada pri predsedníctve vlády, ktorá v Československu existovala až do skončenia brannej pohotovosti štátu (30. 12. 1945) a ktorá sa zaoberala najmä organizačnými a personálnymi otázkami armády. Na jeseň 1946 začala pracovať aj Najvyššia rada obrany štátu, ktorej predsedom sa stal premiér Klement Gottwald.

Text: Matej Medvecký, Vojenský historický ústav

Foto: VHÚ

Uniforma Generála Kristína

Verejnosti pomerne neznámou a málo prezentovanou súčasťou Vojenského historického múzea v Piešťanoch je zbierka Výstrojný materiál. Obsahuje rovnošaty a výstrojnú súčiastku slovenských vojakov pôsobiach v rôznych obdobiach v rakúsko-uhorskej, československej, slovenskej armáde, v čs. zahraničnom vojsku, ale i v jednotkách mierových síl OSN. Sú v nej rovnošaty mnohých významných postáv vojenských dejín Slovenska. Jedným z nich bol brigádny generál Jozef Martin Kristín.

Brigádny generál Jozef Martin Kristín, rodák z Nemšovej pri Trenčíne sa po absolvovaní štúdia na tamjšej hospodárskej škole vysťahoval do USA. V polovici októbra 1917 v New Yorku vstúpil do čs. zahraničného vojska.

Dva razy vo väzení

V zahraničnom vojsku (v čs. légiiach vo Francúzsku), v československej a spočiatku aj v slovenskej armáde zastával viaceré významné funkcie. V roku 1918 sa do vlasti vrátil ako člen čs. vojenskej misie, pôsobil v čs. armáde. Patril medzi 10 bývalých slovenských legionárov, ktorí sa 14. marca 1939 obrátili na Snem Slovenskej republiky a žiadali zachovanie spoločného štátu Čechov a Slovákov. Dňa 15. marca 1939 ako splnomocnenec Slovenskej vlády prevzal velenie 15. divízie v Trenčíne. Ako jej veliteľ odmietol Nemcom odovzdať vojenský materiál zo skladov v Kubreji a zapojil sa do ilegálneho odboja.

V máji 1940 bol odhalený a zatknutý. V auguste 1940 ho Hlavný vojenský súd odsúdil na doživotie a vzápätí mu bola odobraná hodnosť. Celú druhú svetovú vojnu bol vo väzení. Najskôr v Bratislave a potom v Leopoldove. Po oslobodení sa zapojil do práce v čs. armáde. Ako predseda Prijímacej komisie pre dôstojníkov a rotmajstrov z povolania slovenskej národnosti pri MNO bol 20. februára 1947 povýšený do hodnosti brigádneho generála. Ale nie nadtľho. Po februári 1948 bol postavený mimo službu a prepustený z armády. V roku 1951 bol uväznený a neskôr odsúdený na 4 a pol roka do väzenia, z ktorého sa dostal na základe amnestie prezidenta A. Zápotockého v roku 1953. Potom až do odchodu do dôchodku pracoval ako skladník v Pozemných stavbách v Trenčíne. Po rehabilitáciách v rokoch 1969 a 1990 mu bola 26. októbra 1990 vrátená hodnosť brigádneho generála in memoriam. Dnes nesie jeho meno multifunkčná základňa Západ OS SR v jeho rodnej Nemšovej.

Uniforma za vlastné

Rovnošata generála Kristína bola získaná do zbierok Vojenského historického múzea v roku 2010. Generál Kristín ju používal krátko po svojom povýšení do generálskej hodnosti. Tento typ rovnošaty sa začal používať v čs. armáde po oslobodení v roku 1945. Dôstojníci a rotmajstri si podobne ako v predchádzajúcich obdobiach dávali šiť rovnošaty z vlastných prostriedkov v súkromných firmách. Rovnošatu generála Kristína zhotovila firma Cyril Mazur v Trnave. Je z vlnenej česanej priadze farby kaki.

Blúza je jednoradová so zapínaním na štyri veľké gombíky s otvoreným golierom. Na predných dieloch má našité skladané náprsné a harmonikové vrecká, kryté tvarovanou chlopňou zapínanou na malý gombík. Nad ľavým náprsným vreckom je dekorovaná stužkami vyznamenaní: francúzsky Croix de Guerre, Československý vojnový kríž 1918, Československá revolučná medaila, Československá medaila víťazstvo, Médaille commémorative de la Guerre 1914 - 1918, Československý vojnový kríž 1939, Rad SNP I. triedy, Československá vojenská medaila Za zásluhy 1. stupňa, sovietska medaila Za víťazstvo nad Nemeckom vo VVV 1941 - 1945.

Rukávy sú zakončené prišitou manžetou, vzadu s malým gombíkom. V hlavicu rukávov sú všité mäkké náplecníky, po obvode lemované karmínovo červenou obrubou. Hodnosť brigádneho generála označujú zlatisté skrížené meče a hviezda, lemované zlatistým šujtášom.

Golier je otvorený, ležatý s našitou červenou výložkou v tvare nepravidelného päťuholníka a kovovým znakom lipových ratoleští zlatistej farby. Blúza je značne poškodená dierami po moliach a vytrhnutými kusmi látky. Nohavice sú dlhé, rovné, bez manžiet. Na predných dieloch majú dve prestrihnuté bočné vrecká, na pravom prednom diele je malé vrecko na hodinky. Na pravom i ľavom zadnom diele je zadné vrecko s príklopkou na zapnutie. Pásovka je našitá cez predné diely. Na bokoch sú sťahovacie pásky. Nohavice majú pútka na remeň do nohavíc. Majú odlišný odtieň farby ako blúza.

Text a foto: Martin Gabčo, VHM Piešťany



Vojenské historické múzeum Piešťany
Múzejné oddelenie Piešťany
Žilinská cesta 6545, 921 01 Piešťany
Kontakt: 033/7913804,
vhmpiestany@vhu.sk

Otváracie hodiny:

október až máj (vopred nahlásené skupiny
v počte 10 až viac osôb):

utorok až piatok vstup do múzea:
10.00, 13.00 h.

Technická prestávka:
12.00 – 13.00 h.

Vstupné: Dospelí: 1.00 eur

Študenti a dôchodcovia: 0.50 eur

**Vojnoví veteráni, zamestnanci rezortu
MO SR, členovia Zväzu múzeí na Slovensku,
Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV,
Spoločnosti slovenských archivárov a deti
do 15 rokov – vstup zdarma**



**Rovnošata brigádneho generála Jozefa Martina Kristína
zo zbierok Vojenského historického múzea Piešťany**